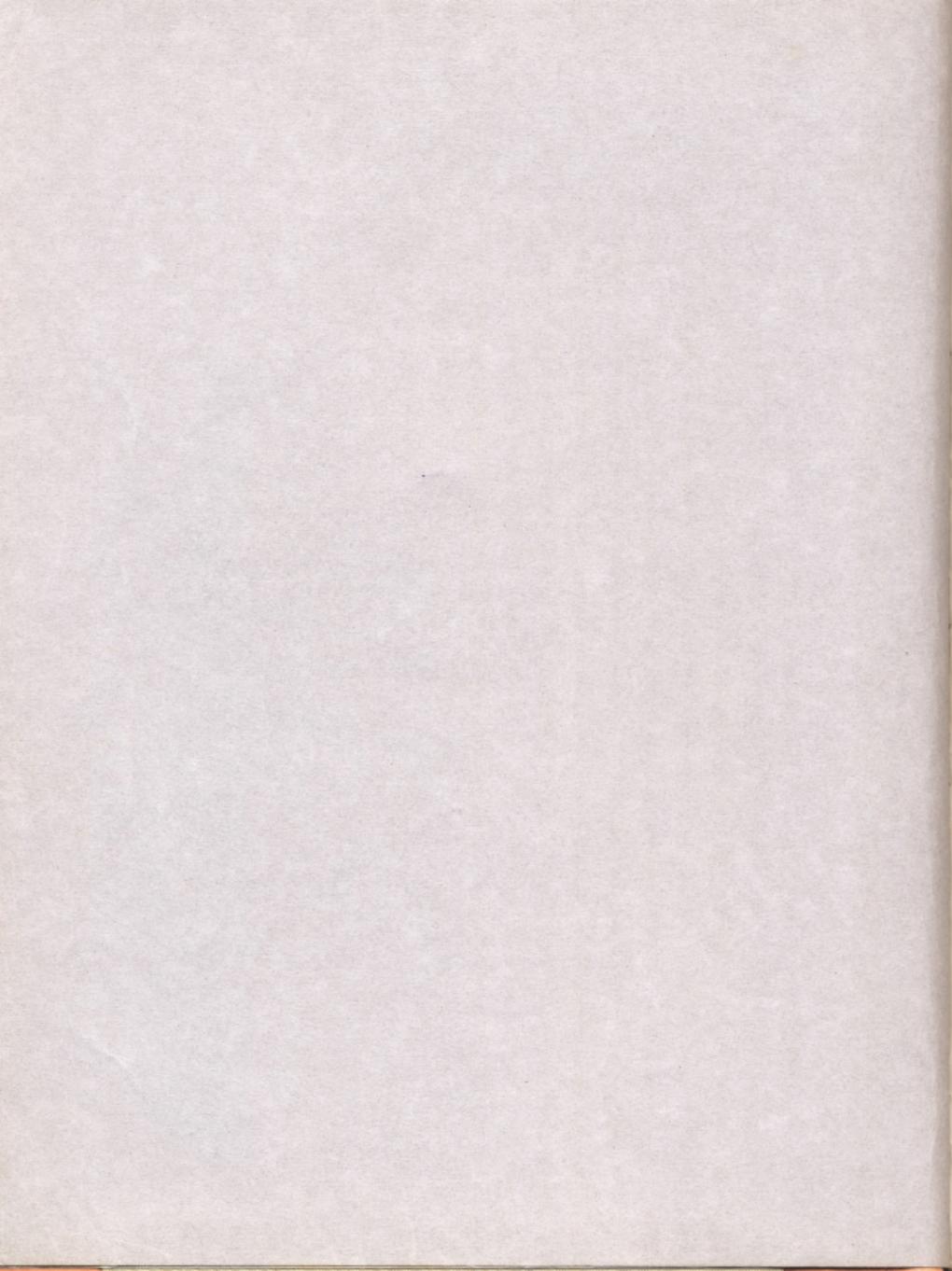

KRONIKA

1.

Obecná kronika obec **LUTILLA**

okres: Kremnica

kraj: Banská Bystrica

Táto kniha obsahuje patřsto (dvě) stran
Lutila dňa 30. 8. 1959

Členovia rady MNV:

Predseda MNV:

J. Černý

*O*bec Lutila leží v podhorastej kotline, Poloha obklopenej výbežkami pohoria Učačnika obce. a Kremnických hôr zo severnej strany. Na juh sa táto dolina vyrovnáva a prechádza v rovinu, ktorá sa tiahá až k rieke Hron a ďalej k úpätiam Opatovských hôr. Kremnické pohorie je geologicky učleneným horským útvaram s ktorým úzko súvisí tiež Lutilský chotár. Kremnické pohorie je časť svojradnej stredohorskej sopečnej oblasti medzi severnými výbežkami Štiavnickeho pohoria, južnými výbežkami Žiaru a severozápadnými výbežkami Učačnika.

Kremnické pohorie vzniklo v troch obdobiach sopečnej činnosti. Sú to podľa druhov ryvrelín obdobia: andezitové, ryolitové a čadicové. Východná časť vznikla v prvom období sopečnej činnosti a skladá sa prevažne z andezitov. Západná časť Kremnických hôr vznikla v druhom období, skladá sa prevažne z ryolitov, ktoré nerasty sa nachádzajú aj v Lutilskom chotári. Južná časť, rejaorovite klesajúca do údolia Hrona až ku Žiaru nad Hronom, vznikla v treťom období, skladá sa prevažne z čadicov. Rozložené horniny miesli so sebou aj roztrhané rudy a na rozhraní andezitovej a ryolitovej časti pohoria sa ulvorilo mnoho žil kremena, v ktorých sa polom našlo v prášku alebo v lísloch zlato a striebro. Na dobyvanie tvrdých tra-

Vznik olo-
hôr.

chytov, ryolitov, andezitolov, bazaltu otrorili v novšej dobe
 viaceri kameniolkov (Kremnica, Bartošová Lehota, Lehotka,
 Stará Kremnička a Žiar nad Hronom). Tam, kde sa vulkanickej
 piesok a popol dostali do styku s vodou, vznikal
 tuf. Bolo biele a siedmehrastivky, v ktorých sa našli u
 naš v. Keluhach" skamenelé zvyšky rastlinné. Ho-
 rúce prameňe vymiesli mnoho kyseliny Kremičitej,
 ktorá sa usadzovala vo forme kremenov, najmä
 hydrokvareitu a limnokvareitu. Tieto dali vznik,
 pravdepodobne ešte pred baníčením, jednak ob-
 chodu s kremenom na liečky započiatom (ako
 v Staraj Kremničke) a neskôr, už v dobe ba-
 ničenia, výrobu mlynských kamenov ako v Žiari
 a u naš v Lutile. Kremičitohó pôvodu je aj sôľty,
 červený, hnedý a čierny opál, vystýhujúci sa pri
 obejach: Kopernica, Lutila a Slanská. Preto, základ-
 my kameni v Luhiskom chotári je kremen ruženin,
 t. zv. žabica, ktorý kamen bol už dávno vyhľadáva-
 my na výrobu mlynských kolies a teraz pre lehmic-
 kej písací. Staré bane na žabiehu sa nachádzajú
 v okoli Kypca a Tupej hory. V Dubníku sú ešte
 zachované starej štôlne. Pri odváraní nových ka-
 meniolkov v roku 1957 boli nájdene cele kusy ská-
 menelého drvera, skamenelinu starorockejch obrobákov,
 duborových listov z doby sopečných činností, kedy
 vznikli Kremnički orehy. V Keluhach - Dubníku
 bola bája na piesok, ktorý predtým náš predcoria

predavali susednym obeciam a mestam. Teraz z toho priestku proj-
pomocne slavajú rešku stavbu Kultúrneho domu. V Kopernickej
doline v t. zv. „Hrozdie“ nad Lutilou a v agacie za Bu-
kovskou sa nachádzali volácky produktívne tehelne.

Klerec obec sú v bezprostrednej blízkosti Lutily. Od
nás na východ leží dedina Stará Kremnička do Klerej vedú
označené horské cestičky cez hreben "Chrastovej" (vysokej
501 m) a pri hrebeni Šibeničného vrchu (vysokej 325 m).
Volácky, keďže ešte nebolo autobusového spojenia so sta-
nieou Žiar a Hr., chodievali pešo na vysoko-
položenú stamien u Starej Kremničke. Smarom na juh leží
Žiar n/Hronom, mestčko Lo u Pohroní s veľkou budúenos-
ťou priemyselného strediska. Bolo založené r. 1246. Uprostred
obce je bývalý biskupský zámok, prestavaný na dnešnú podobu
vr. 1631 na hradisku bývalého štadovského hradu. Pod pahorkom
sobolo zámku patila vtedy aj malá poddaná osada, zna-
čaná Ludilla. Taľo malá osada však malala na tom mie-
stle ako teraz, ale za polovicou (na západ) popri "Rapkovci"
až po lúky "Lalutilia". Podľa siedemicich výporiadí najstar-
ších obyvateľov bývalá pamäti grófca Lutha (od Klerec mena
užívajú pochádzajúcej prmenovanej obce), prestálovala na nich
predkov ešte pred opravou fránskizkého zámku, a sice
na ľavý breh Kopernického potoka. Vtedia týchto výporiadí
existovala naša obec už r. 1491 pod menom Villa Sclavorum
Ludina. Roku 1558 je zaznamenaná obec pod menom
"Lushyna". Vo farnej kronike sa spomína, že obec dostala
meno od slova "latum" = ē znamená bledo. Obec bola
tiež Turčianskym mňáševoranciam a r. 1682 miom vypálená. Ro-
ku 1883 lemier celú obec ľahla popolom. Okolie' nemeckej
obyvateľstva volalo ju "Windisch-Litta" ma rozdiel od čiasto-
čne nemeckej "Deutsch-Litta" (Kopernica). — Na ľavom brehu

Krona sa dokončuje výstavba Kováčskej ZSNP, v ktorom pracujú mnohí robotníci aj z našej obce. Zo Šíberioného vrchu vidieť Šašovský hrad, ktorý sa vypína pri východe Kremnického podolia do Hrona. V listinách sa spominá už z r. 1263 (Castrum de susol) ako sídlo Šusolskej provincie - časť ťažidolia Hrona okolo Liaru m/Hr. Nedy bol hrad ma-jestrom ostrihomského arcibiskupa. V jeho vlastníctve sa posom striedajú králi, režisori, trávobenádiček opäť slivo, Fráňo krížska Kapitula. Hrad bol dôležitým obranným bodom stredo-slovenských banských miest v časech Turčských vpádov. Z rích čias sa zachoval náročný najužnejší strane Lutký f.zr. "Táborisko". Pri kopaní pozemkov našli staré remene a sedlá zo železa. Z toho usudzujeme, že Turci nemohli dobyť hradby Šašovského hradu a preto sa nášli v okolitých lúkach (na Šašovej) a čakali na to, až hrad prenáže faroušskú Kráľovskú družinu.

Na západ od našej obce leží Lovčica - Trubín, smerom na severozápadným smerom leží Janová Lehota (Dreherheu) a Kosorín. Na severe leží naša susedná obec Slaská. Z najvyššieho miesta v "Keluhači" vidieť končiny po-horia "Vlădimíka" a Štiavnických hôr. Zrelelné vidieť "Bressov diel", 571 m; "Blatiste" - 732 m; "Hum" (881 m), "Petclo" (880 m) a Vyšoký les (898 m). Na severovýchode sa "Ajčia", "Dolná Klapá" (683 m) ako najvyšší končiar južného výbežku Kremnických hôr. Pod "Dolnou Klapou" vedú turistické značky K. Tájtoj "po chale".

Po horie južných vrakov Kremnických hôr a Sliačianskych vrakov je Bohato zalesnené, najmä východky jeho svahy. Náhorné pôdne sú na viacerých

mieslach holá, nemajú viac ako raz Rôl. Zvlášne-
stou je onejšorene vegetačné obdobie, preto každý kri-
tok je naň mŕtvy a vzatny. Pohorím prechádza roz-
hranie pásma listnatých a ihličnatých lesov. Listnaté
stromy tvoria lesne čalty v južnej časti Kremnických
hor, ktoré sú pomiešané aj ihličnatými.

Lesy v rozmeroch 928 ha, sú prevažne listnaté
a z toho najviac dubových. Menší je buk a hrab. V po-
sledné roky sa už do porastu premiešala javor, lípa, ga-
štan a čierny orech, ktorý je vtedy vyhľadávaný pre
hodnotné drevo a pre kŕmenie zveriny. Vo vysokých polohach
je hojný buk so spievodnym brestom, javorom
a klenom. Zastúpené sú aj podružné dreviny ako ja-
ruba, jelša, osica a rakyta. Nad hranicou pásma
listnatého porastu nájdeme krásne vyrinuté ihlič-
naté lesy. Z ihličnanov v nižších polohach je lo-
borovica, v polohach vyšších sa nachádza jedľa a po-
miedzne smrek. Červený smrek sa nachádza pri "Ľdáni-
skudmi". V "Dúbrave" sa nachodia staré pamiatkové
duby až výške 200 ročné. Pri našich lesoch vystupujú
ju sa rôzne druhy kroviteho porastu najmä lieška,
sípky a borievky. Okrem toho nachádzame tu bazu,
lykovec, trnky a Kalinu. Nizký porast je pestrou
zmesou druhov horských i teplomilných. Lesné plo-
chy ako maliny, jahody, ľemice, ďudince, brusnice
a huby sa lecia živému záujmu miestnych zberateľov.
Za vzdialejších krovov rastú u našich orlieck, ores, zvonček-
ky, Šafrany, klinčeky, mliečnik mandľový, vŕšavac, Kermek
priebocíky, zlochlav, medník, horec atď. Pomerne výhľad
dolne podporuje hojný výskyt rôznych druhov mačku,
napradovín a brečianov. Na skalách rastú hojne komi-
kamene.

V roku 1956 boli jedliore porasty postih-
nené obalačom jedliovým. Hrozilo zrubanie skoro.

celých pláni'. Preto o r. 1957/18 prešiel postrek lie-
tadlom, ktoré sústavne podľa vopred vymeraného výse-
kov striekalo tekutinou „erazol“, čím sa je dľave porasty
začíňali. Týmto postrekom neboli zničené veľky ani
vŕšačky, iba drobné mriežové chrobáčiky. Smerom
od „Tupej horu“ po „Závoz“ boli vysoké smreky sústane
dostrapkané zašalom blisku. Až pred 30 rokmi po-
žiar zničil stromy smerom na „Tupú horu“. Zo skôd-
cov hrozí huba „Václavka“, ktorá sa zachycuje na k-
milou paručinou pod kožušac jedle. V domej Kremnič-
ke ná vyrúbal 3000 form hmoty. Vr. 1957 bolo
veľká spušta Chrišťov, občerstvili ľudia na duboch,
ktoré znova rasili až o meriac pozdajejšie. Buktice
za 6 rokov všbee neboli. Až 1958 sa objavili.

V našom lese máme tiež školy : „Dubrava“
od roku 1951, na „Hline“ už 20 rokov stará škol-
ka a v „Ludami“. Produkcia sadenie v týchto škol-
kach je veľmi dobrá, takže potrebujem pre tento ob-
vod a tiež sa dodáva pre iné polaria a závody. Naj-
mä čierny orech sa rygoromára eudzobrajiným drevinám
ako je mahagon. Vr. 1957 na jesenn nazbierané sem-
iná lipové boli zasiade na „Dubrave“ a podľa prace
mali vzisti až na jar 1958. Prečo o rok skôr ? Lebo re-
menov bolo nazbierané lete, pôed mrázom. a ihned bolo
vyriate! Hlavná drevena pre zalesňovanie v miestach po-
lohač do 400m nad morovej výšky je dub, mený buk,
javor, lípa, kmeňový gaštan a čierny orech. Z ihličnatých
borovic, ktorá však sa ujíma veľmi dobre aj prirode-
ným spôsobom. Vo výšších polohách sa díva je dľa
zničenia s bukom, čím sa tvoria porasty jedlo-bučinové,
ktoré sú veľmi kvalitné. V našom katastri sa nachodia

holiny, vŕščico sa zalesňuje. V lese sa hľadá niekoľko pre potreby obyvateľstva, ale len v rade pre lesný závod. Od r. 1948 bolo biskupské lesy preverzal štát, ktorý ich rozdelil na zložku plesabnú so sídlom v Kremničke a na zložku ľažabnú s obvodom v Lutile. Vr. 1956 boli tieto zložky zlúčené a v Lutile bolo utvorené polesie. Na polesí sa vystriedali títo horári: Štefan Kószegi, Belko, Žihliarčík, Valach, lesný Jakubík a teraz niesúčasníci: Mikulaš Púra, lesný Ján Mink a pomocník Jozef Mikuš.

U našich lesoch sa zdržujú tieto druhy zveri: zo zveri vysokej jelen, zo srnčej srnec, z čiernej diviak, z nízkej zajac, lasica a divá mačka. Zo štodennej zveri sa vyskytuje rys, liška (od fronty mnoho lišiek pohynulo na prasín), jazvec, kuna lesná a skalná a chránený medved. Vr. 1956 našli sa stopy po medvedovi, kde rie viedli zo Škalky smarom na Kopernickú dolinu do Janovej Lehote. Zdržoval sa dva týždne a blízkosti popisaných dedín a postupne sa vrácal späť cez Slanskú smarom na Kremničku. Pri Janovej Lehote obalamal vyše 20 stromov orovencov a keď napadol prvý sneh pohral sa do Kremnických hôr. Z pernatej tej zveri sa vyskytuje hľuchaň, holub, jarabica, jariabok a sluka, z nepolovannej hojne kukučiak, volavice a mnoho druhov spevavého vtáctva (lastovicek priležiaju v apríli a stahujú sa v septembri). Z pernatej Škodnej poletuje výr a iné druhy sov, jastrab, kaňa, pustovka, sokol, kuvik a včelojed. Z ptaziarej zveri stráží zberateľov lesných plodín ušovka a nebezpečná vrelenica. Z vodnej zveri možme hľadať ryby: hlaváče, pstruhu, štúky, raky a na Hrone aj liene, kapor, minke a sumeč.

Patronátny závod SNP plánuje chov nýb aj v našom chotari. Z hmyzu sa vyskytujú chrušty, kôrovec, nosatce, rohač, srälojánske mušky, lesárik alpícky a v dobe rozkvetu nespočetné množstvo motýľov. Vzime 1954/55 zablúdila do Kremnických hôr malá svorka vtákov. Z nich sa objavili aj u nás v okoli smerom na Kiac. Vzime nie je stretnutie využičené, avšak báť sa ich nemusíme, pretože nachádzajú do sladok potravy v pomerne dobrom stave zveri. Z ostatnej zveri je už menej nebezpečný rys, ktorý sa vyskytuje ojedinele a diviak, ktorých je mnoho. Rájikou na tých hôr je Čierny bocian, ktorý hniezdi každý rok v Glastonkej doline od Priečnej doliny vráto na vrcholku buku. Lieša občas blisko našho chotara zo severu.

Podnebie je tu mierne, i keď má horuč' raz. One skorame jari a leta zmierňuje letnú horučavu. Tichý súm lesov a čerstvá zelen v pokročilých ledených moriacoch posobia ornie živo aj pri naj silnejom slnečnom žiareni. Horské leto sa vyznačuje náhlymi, prudkými, ale krátkymi búrkami. Letné noči sú chladné (až 0°C). Doliny sú pomerne vlhké. Jesenné je pomerne dlhá, teplá, spestraná rôznymi farbami na odkvitajúcich, listnatých, Stromoch. Zima je dlhá. Trvá obyčajne štyri mesiace. Okrem maťko

týždňov snehových fújavič a mrazov poskytuje náš chodár príležitosť k dobrým turám lyžovania a sankovania (Baran: od Čiudorina až po hlavnú cestu).

mický" pribera' ešte malý potôčik, ktorý pramoni' pod "Skalkou" a Ľecie vlnovite cez Skalku za-
braťu. Cez lelo niekedy lelo potôčik vysícha.

Na Bourovskej pri starej byvalej tchelni je male' jazierko, kde sa pláňuje člov rýb. V Lutickeom a Staristawickeom potoku sa zdržajú bodečé-pstru-
hy, podusky. Škoda, že cez rojnevi' malački boli
rymiočné pstruhy, ktoré boli zabijané rybárnymi
strelami.

Obec Lutica sa rozkladá na hranici Po-
hronnej nížiny a upäťa južných vrakov Kremnic-
kých hôr v pohornej doline. Pôvodne stavby domov
boli drevené so slamenou strechou, ktoré boli hlinou
omazané lach zvonku ako i vo vontri a v spnom
bielené. Ešte máme 3 domky z dreva. Teraz sú už po-
slavené riadne z kamene, lečal Kolymán smerom na uli-
cu s droma obloktmi do ulice. Vchod do domu
cez dverece pri bráne vedie pod širokým podstreb-
sim. Dvory od ulice obyčajne majú vysoké' plo-
ty dosťene', kamenné, hajdome i tyčkové, prípadne
latcové, a z jedľového haluzia. Porozy vchádzajú
do dvorov bránou dvojkridlovou, len malokde jed-
nokridlovou. Do bytu sa vchádza prvými dver-
mi domu a vkrčíme nimi do kuchyne. Dvere bý-
lo doslávali v staricke do báhs. Mkladnú skrubu
na stene. Okolo obloktov robili a robiarajú aj
teraz farbou žltou, modrou alebo zelenou rancu

a tiež tak farbili i základy domu. Medzi obloky na sieni ulien v stene umiestili obrazy alebo sošky svätých. V dobornej dobe okrem basnej fasády steny inej ozdoby nedoslavajú. Kuchynia v starých dobačkach bola „otvorená“, t.j. z kuchyne viedol otvorený široký komín murovaný alebo drevený, ktorý vo vnútri bol klinou vymazany. Pod otvoreným komínom bolo ohnište (hiart). Len nepatrný počet domov májde mať kominu. Na kuchyni byťa pri dverach jedem oblok do dvora. Z kuchyne vchádza sa do prednej a najnovšie i do zadnej izby. V miestnostiach zadnej izby má zvláštny vchod z dvora. Byla upotrebená i ako komora. Ďalej následuje maštaľ, za ňou Rôľna, pod Rôľnou nájdete svoje miesto voz a ostatné gospodárské náčinie, kež aj drevo k okurovaniu. Kedysi spomenuté čarlinky sú pred jednou strechou.

Domy a dvory sú nadšavané pomerne dosť husto, pretože dosiaľ moko nekeď prekročil rámec Rölliny. Až teraz po oslobodení, vďaka dobrým zárobkovým možnostiam slavia si si roboťmei i rozmieši rodinné domky za dedinou smorom na Slavku a na Dolnom Ronej pri ceste. Po roku 1945 si vystavali v rámci rozsialej akcie nýstarby bytových jednotiek kúlo občania: Macaják, Balno O., Macák J., Hromádka J., Černák J., Nárožný J., Imriš J., Jančík O., Holos Št., Gontko J., Pruzina O., Černý J., Hrončík Š., Pinka F. (prišiarok), Krajčí J. (prišiarok), Reichmann J., Bubliák Š., Černý Š., Červenák Jm., Hlaváček Jg., Bugár J. a in.

Kancelária MNV je zatiaľ provizórne umiestnená v súčasnom bytke. Po dokončení veľkej stavby Kultúrneho domu (zatiaľ sa stavajú svojpomocne v akcii, z. vr. 1954) bude umiestnený Miestny národný výbor, Postojový nárad, SRD, Klubborba pre OSN, PO a Čiliarek s Krmžíčkou, Kino a javisko.

Budova jednoty (predtým Potravné družstvo) s obchodom a hospincom je už v rovnom zlom stave, vzdru v „sále“ jednoty sa oddávali divadelné predstavenia a iné osvetové akcie. V obci sú dve školské budovy spislušnými bytmi a triedami. Najstaršia budova Hornej školy slúži už od r. 1860 školskym náčelom a bola viackrát opravovaná. V Dolnej škole sa mäilo od 1919 do 1956, kedy bola hrieda uznaná za zdravotne závadnú a preto sa od toho času ani nevyučovalo. Miestny národný výbor umiesnil do M-čebne Dolnej školy Osvetové zariadenie a Družstevného školu práce. V obci je fariský úrad a Košol. Sakristia (Kaplnka) je z r. 1661. Kežu opravili v r. 1921. Elektrický prúd je odr. 1931. Autobus premáva od r. 1951 a hince zo Starkej do Kovočuk - ŽSNP v Žiari n/Stronom. Zastávka je pri požiarnej zbrojnici.

Staré domy z dreva (este 3 domy) alebo z nepálenej hliny už skoro zmizli a nahradzujú sa murovanými. Dnes je v obci celkové 182 domov a každý rok ich niekoľko pribudne. Ulice nemajú osobitné pojmenovanie. Zachovali sa len staré pomenovania tejto časti obce, ako na pr. Kamenáčska ulica, Gazdovský rad, Višok, na Talbor a iné. Píndorín bol v r. 1951 ohrazený duoma stenami kamenného múra. Tunajšiu občaňa si etia svojich milých. V mäsoni ešte sú pochovaní pochovaní pisiai partizáni, ktorí padli za Slovenského národného povstania.

Z verejnych budov hodno spomienúť novú požiarne zbrojniciu, ktorá bola postavená v r. r. 1952. Starý mlyn už nešloji, ale máme o ňom zprávy od starých ľudí, že sa v ňom mlelo na kamenoch až v r. 1906 za montovali valce. Vr. 1928 zhorel, len bočné slavisko ostalo. Tídejne mylnař Juraj Hladuch, respektívne jeho syn kúmyseľne zapálil mlyn, čím zapričinil obci veľké škody. Do obdobia zhorenia mylna mleli rodinnym drevnenym kolesom a len za násiniek súčasťou mylnára Jaina Hrnčiara zamontovali turbínu.

V roku 1929 vypukol v obci veľký požiar (21. júla) o 12³⁰ hod., ktorý zničil deväť domov. Požiar vznikol z neznanej príčiny u Pavlov č. 8. a rozšíril sa tak veľkou rýchlosťou, že za päť minút prešiel až do Dolných Mestárovych. Gazdovské náradie zhorelo, ale dobytocké, osipane a hydinu si ľudia zachrámili. Laujimare bolo že sa viacoradie odzahadu na rýchlosť a veruji o podpálení mylna-obecná kronika "Chroniky" už boli mimo dosahu násiniek potamníkov. Tento požiar vypukol v nedele, pravé vtedy, keď občania boli na pláti v Kríži m. pl. Mnohí rolníci prišli domov a našli už len popol. Jednačasť striekaciek z okolitých obcí hasilo skázosnosný ohň. Pravé vtedy započala žalva a naprieč celodennej lokotnej práce, dorazili občania potrebné drevo na stavbu a škridlá pre postihnutých spoluobčanov. Každý, ktorý mal záprahy, doriezol si alebo viac fir potrebného klesačného materiálu zadarmo. Tu sa ukázala vzormá skojspomocná práca u všetkých občanov. Lutky.

K zavádzaniu elektrického prúdu ešte treba pripomieniť to, že elektrofikáciu zaviedli 5.12.1931 a 1.2.1932 zasvetili prvé pouličné lampy v počte 15. Osvetľovacie teliesá zaviedli do 39 domov a motory do mylna, do slobárskej dielne a na pochon mlátačky. Starba elektrity stála 160.000,-Kč, z toho obnosu dostala obec polovičku ako sťažnu entvrenciu.

Pasiernia sa slávala v r. 1931 za 28.000,-Kč. Stará pasiernia stála medzi budovou Ľajna Fulálka a Ľajna Trnáka. Michal Beno ju kúplil za 11.000,-Kč a prerobil ju na komoru. Hradská sa slávala v r. 1931 a viedla od Kaplnky po most na začiatku jelsín. Plánorana starba cesta čestky a železnice zo Žiaru n/Hronom cez Gočorú do Handlorey sa neuskutočnila. Telefón sa v obci zaviedol v r. 1936.

Hospodárstvo. Rozloha obecného katastra je toto: 671 ha oráčiny, 220 ha lúk, 186 ha pastienkov, ostriem toho 998 ha lesa, hnoju 2635 ha. Polnohospodárstvo bolo výnosné, typicky obilnárske a zemiakárske. Pestuje sa pšenica, raiž, jačmeň, oros, žito, zemiaky, krmna repa, kurkuroca, eukrova repa a zelenina. Dobre sa tu dají zemiacom a kvíčnym krmivoňom, dátatindinom a kultúrnym trávam, ktorých sa v prizmivom roku dost urodilo. Osvedčuje sa aj chov hovádziaho dobytka a osípaných. Pre ne je dosť aj pasti aj krovín na zimu. Star hospodárskych zvierat k 31.12.1957 bol takto: 344 kráv-dojnic, 180 jalovic, 47 leliec, 65 párov kôr, 600 osípaných, 3200 sliepok, 450 husi. Kravy chodia pravidelne na pašu. Rojnice, ktorí majú kône chodia na fermantku do Škalskych lesov. Božzem kôvia a malí rojníci chorajú kôzy. Skoro každý eloráiosípaný na domáce za kalactky pre vlastnú potrebu.

Rolmická pôda sa obrába spôsobom, ktorý je už dário zavedený. Orieša zelenými, kde sú i drevenými potahmi, mali hlboko, a majriac konskými potahmi. Seje sa sejaciemi strojami a mierkami aj ručne. Brány sú zelené a drevené. Obilie sa zne žacimi strojami a kosami, necháva sa na tráliach dňa dva, ktoru neuschnie a následne sa do snojov po 13 kusoch a polom sa odražajú domov. Matrieriali mládičiek po dvopre rolníkov. Trávy sa kocia ručne alebo kofačkami. Šeno sa z holí zvaža hned po vysušení na lúkach. V holí sa kosi tráva aj po druhý krát v auguste - septembri - to je dve mládzia. Zemiatky sa kopú ručne molykami, alebo mierkami aj vydražaním; typu sa do vniec a vozia domov v len istý deň.

Obyvateľstvo. Obec Lutila má 806 obyvateľov, väčšiu národnosť slovenskej, náboženská rím. katolíckeho. V obci je 195 obývaných domov. Z dospelých ľudí je 214 rolníkov, robitníkov, 14 remeselníkov, 22 učadičov a 3 predačačky v obchodoch. Okrem toho sú obci aj bezzemliačia, ale je ich malo. Z radov rolníkov je 16 fúrnarov. Robodničia robia v Kovohutách v ŽSHP v Žiaru nad Hronom, alebo v lese a

v

"Ludová tvorivosť". Obec Lutila bola známa ako trečiačia slovenská dedina s krajmi, zvyčiami, spievami. Premi-Kaním Kultúry mestského života do obce zamikáťaťa rázovitosť, aj Kroje prestali nosiť. Dievčatá a mládenca

sa už dávno obliekajú po mestský, normálne muži. Dierčata mosia kroje len z príležitosti svadieb, cirkevných obradov. Lutíčia hovoria dosť ēislove slovenčinou. Má všetci odchylky, ktoré sa javia ľakko: V podstatných menach, končiacich hrdeľnou spoluhláškou v t. pôde množ. čísla miestne hovoria e: buke, ruke, roke, mohe, muche atď. V ľienkom reze vo vfore byla (česka) v 3 a 6. páde miesto e hovoria i = maničci, v ruky, atď.. Ľahký pád v tom istom vzore hovorí sa priponou -ov = rybov, gombickov, miestami -im -im; Čudzima sli farmam! V ēislovkách namiesto "večero" hovoria „žecko“, alebo „Kečko“ namiesto „Kotko“. V prísluvkach sú tiež zmeny: vedľa - „polá“; všade - „šadé“; lu - „lunoč“. Vynecháva sa d: „zrkalo“, „sluňa“, „vilice“, „sam si!“ „Y“ sa vyslovuje mäkkou: „štiri“, „dim“, „dich“, „motika“ - „tizden“. Povecte nám Kornčíkovo, kde byvajú Macijákoje“, „gyná“ - lekárka piero - perie, „rula“ - truha, atď.

Album str.1-3
Pri studiu:
Domorad v Luticke
Vo dveriach
Na dedine
Portál siedme domu

Treba ešte pripomenúť určitý poriadok a uhládkovť v preva-
dzam slávieb domov. Staré domy sú stavane kohým
smerom na ulicu s dvoma oblozkmi do ulice. Vchod do
domu cez dverece pri bráne vedie pod širokým nadstrebom.
Dvory od ulice obvyčajne majú vysoké paloty doštréné, kamenné,
tyčkové a laskové, alebo z jedľového halvazia. Povozy vchá-
dzajú do dvorov bránu dvojkridlovou, len malokde jedno-
kridlovou. Do bytu sa vchádza prvými dvermi domu a
v kročíme nimi do kuchyne. Dvere boli v starších časoch
dosklávali uhládku obrubu na stene. Okolo oblokov roobili a
robierajú farbou žltou, modrou alebo zelenou rámy a tiež tak
farbili i záclady domu. Medzi obloky na ulici v stene
umiestkili obrasy alebo sošky svätých. V dnešnej dobe,
okrem bežnej fasády steny inej ozdoby nedoslárajú.

Kuchyňa v starých dobach bola „otvorená“, t.j. z kuchyne viedol otvorený široký komín murovaný alebo drevený,

Klory' vo vnitri bol hlinou vymazany. Pod dvoreným komínom bolo ohnište „piart". Len nepatrny kocel domov majdeme bez komína. Na kuchyni býva pri dverach jeden obloč do dvora. Z kuchyne vchádzza sa do prednej a najnovozie i do zadnej izby. V niektorých domoch zadná izba mal zvláštny vchod z dvora. Býva upotrebovaná i ako komora. Ďalej nasleduje maštaľ za novou Kótnou, pod Kloryou majde svoje miesto voz a ostatné gospodské náčinie, hnož i drevo k okuroraniu. Všetky spomenuté čiastočky sú pod jednou strechou. Humná slavane sú tak, aby ich mäkkami v mestila sa zbožím alebo senom ryskovo naložený voz, idúc priamo z ulice. Hnojisko máva miesto pred maštaľom. Na dvore sú chlievy pre očipane a nad nimi kurin. Štíty sú rovné na ulici a na druhom konci stavby. Štíty bývali dočasne a vyprilovaný býval v nich Kríž. Namurovaných štítkoch dva obločky a rok stavby. Tak vo dvore, ako i pred domom pod podstropím bývajú podstienky, na ktorých obyvatelia vysedávajú v letejšek dňoch svätočných. Pivnice sú umiestnené pod prednou izbou.

Život ľudu voľakedy (Kromikár zistoval u jednotlivých obyvatelov, ktorí ešte pamäali na minulosť).

Voľakedy sa u nás (v Luhle aj inde) pred I.svet.vojnou a po nej žilo biedne. Tírdá a úmorna práca trvala od svitu do mrku a nebolo času na poslavanie, na miestenie na veci druhych a ~~iných~~ ani na veci, ktorými by sa potešili. Nebolo iných príani ako hojná úroda, aby dlžoby a dlhy, ktorých ďarek cítil temor každý, sa mohli splačať. Štvrtina obyvateľstva odchádzala na polročné hospodárske práce v lete, budlo do Rakúska, Nemecka, Maďarska alebo Tučného Slovenska. Druhá štvrtina chodievala cez leto na žadvu na Tuhu. Ešte aj 20-jutrový gazda, ktorý mal viacčlennú rodinu, chodieval na žadvu, lebo domáca úroda nebola dosť trváca k výžive. (Za zá-
znamu učiteľských zapísme z r. 1819)

Školská mládež liež nemala na rúžiach uskladnené.
Hoci školský inspektor (po T. M. vojne) povolil na žiadosti
luhinskej ŠK. študentce cezobednajšie ryučovanie od pol 10. do
pol 16 hodiny, predsední v tuto dobu školská dochádzka
bola slabá. (v T. r. bolo 252. a T. h. 952.) Spolu 120 žiakov.
Úspech v škole bol minimálny. Možno očakával od diktátu,
kto veľko o 5. hodine, so ťa čo pojedlo, už beží s kravami
na pastvu a tam podom béká sem-lam zavracajúci kravy.
Je deväť hodín. Ponáhľa sa opäť domov. Vezme kus
chteba a beží do školy. A tu len raz o tom človec sedí
do pol štvrtnej odpoludnia. Či môže s prázdnym žaludkom,
v horúčkach dať pozor na ryučovanie? Či dve hodiny
odpoludnia. Už sa niektorí myslia len na to pasenie. Dve hodiny -
či napäť ešte kravy? Akonáhle pride domov, už zaša
na pastvu, možno zaša len so suchým chlebom. A vecer?
Pride domov, je 9 hodín - unavené si ľahne a - zaspí, často
aj bez vecore. Či má čas požriť do knihy? A tu opisá-
ných je rásťina. Štúr však aj také, ktorí si berú apon-
tu číanku so sebou na pastvu a nemajú posmr čas
na nezbedné činy.

Dospelá mládež roľnícka žila bez spoločenstva života.
V sobotné a nedelné vecery schádzala sa v hostinci a
po záverečnej hodine potravnení, pochytaní cez plcia
a za spenu neesletického hutákovia chodili po dedine
a strácali sa po jednom na „rohliady“. Kršky byvali
liche, ale rodičia, ako i ďnotra hostiarali, aby osadal
ten deň pamätným pre dospelých, ktorí sa domacej
starnosti zúčastnili.

Na poslednú česlu radi chodia vyprádzať z cílu máboženského. Kary sa zadržiavajú majviac Králi pre spoločnej rodine. Svadby byvajú veselé, ale väčšinou sa vtedy niečetní peniazmi. Ktorí boli ľekí, čo za niekoľko rokov ľasko spôsobili počiňku, z ktorej uhostili množstvo ľudí. Jedomia sa prichýdalo dosť, ale počia ešte viac. Po sobe si sa išlo do domu meryšky a za večierka už dobre narijlení prechádzali do domu mladého žalá, kde sa v hodovani novou silou pokracovalo. O potenci meryšku začepeli. Povahou je ľud preko jarnilomý. Oči so sú dbejú a na každý sviatok v súčom počasí mielen Hoje domy, ale i ulice vyzamietajú. Ľud rád chodi do Košola. Obyvatelstvo je veľkou vyznamením rimsko-katolického. Náboženský trenie tu mal. Ľudia sú poväčtine Albořevenci. V mnohých prípadoch prechádzajú máboženské presečenie vo formalizme, len u starších ľudí sa máboženské hufernate drží.

Politickej život v Lutile bol dosť živý. V rokuach 1930/31 boli v obci dve veľké politické strany s amosrejme a rozdielnym programom. Prvá, najväčšia H.S.L.S "a druhá Republikánska strana zemedeľského a malorobníckeho ľudu". Vo voľbach mala prva väčšinu pod predsedníctvom Starostu Jozefa Timku (132), ktorý bol už aj predstupník vo viazričke obdobiaci riadlárom. V prvých dobach popreveratových bol starostom Jan Fučák, ktorý mal ľo robiť, aby udržal akýkoľvek posiadok po demobilizácii. Spomienkohľad riadlara vystriedal Ondrej Kanina. Za jeho uradenia sa prihodila nemáta vec. Na jednom zasadnutí došlo k prestreľke. Účen zasúpisiteľstva Pavel Močko (agrárne) v hálke, vytiahol revolver a strelil. Guľka ramila poráre starostovho syna Žofiu. — Vtedy bol zvolený už mie 18-členný zasúpisiteľský sbor, ale len 15 členov. Toto zmenzenie bolo následkom vysokoraciona, ke kebo obec. Lutile pri poslednom volení miestu 1930 mala len 830 obyvateľov

785

ale predtým 1083. Väčšina sa odvádzala za zárobkom do Francie.

V tomto období (v júli 1932) sa skalo v byvalom Kríži nesťastie. Ráno príšiel do obchodu Knöpfelbacherho gasda J. Rapko z Lutilej pre benzín. Knöpfelbacher zobrať služku, dal jej do nuly sviečku a ťa spolu s Rapkem do pivnice, v prednej časti, ktoraj lešal veľký sud (karel) benzínu s obsahom 200 litrov. Okrem toho stál tu demízon, naplnený benzínom, doslatanej nesapchaný, keďže z neho unikali plyny. Od sviečky explodila tiečka plyny a počas eely demízon a z pivnice začal sa raziť hustý dym. Knöpfelbacher strabil dudakovom nožičkou začal rotať na radu a v tom sa zboleli hanči, a okrem toho aj vojaci Technickej časti, ktorí boli v okolí žiaru a hliadkujúcim gata zememeriatkej jednotky. Klopfelbacher, chrániac svoju kožu a torav, nepradil záchrancom, že v pivnici leží sud s 200 l benzínu a okrem toho v zadnej časti ešte ďalšie ďalšie tropy, naplnené benzínom. Keď počas hanči, vojaci a jednotci vnikli do pivnice, medziči už bola druhá časťka z nich vynášala torav zo sklepa nad pivnicou, sotraso sa rozhoreného benzínového karelu došločal prvy krid vody zo striečky, nasadil obranný výbuch. Sud explodoval a rozhodil prednú časť pivnice a klepacie nad ňou. Počas tohto ranených.

Priebeh udalostí od 1. 1944

Od polovice r. 1944 prichádzajú na naše územie vo veľkom počle ryškolení a skúsení sovietski partizáni, ktorých úlohou bolo organizovať partizánske hnutie SNP na širokej základni. Prichodom sovietskych partizánov dosiahla naša strana veľkú ponucu, lebo partizánske skupiny začínajú využívať ako organizované celky a vyvíjať živú bojovú aktivity. Naša na strednom Slovensku si do skupiny Kolesníčova, Poláková, Tegorova, Lácha, Veličkina, ktorý mal hlavné pôsobisko v Turci a pomocou S. Bejza Lacku organizoval neďaleko T. oddiel prvej brigády, ktorého

účasťmi bol najviac z našho okresu. Osobitne treba pripomenciť tvrdé boje v Žiari nad Hronom. Prvý útok na Žiar 4. októbra 1944 poliacila a odrazila ľasť delostrelcovej skupiny Koncentrovanou parbou bez lochu že by muselo dojst' k nejakému bojovému úsiliu jednotiek pechoty. Pre Nemeov to bol poriadny úder. Onejdeho bojovali naši delostrelci proti druhému útoku Nemcov na Žiar. Spolu s pancierovým vlakom pomáhali zachrániť križiakú situáciu jednotiek, ktorým hrozil obesť obehvat a zmäcenie smerom od Lutiny. Keď sa ľaško poškodený pancierový vlak musel vziať z bojiska, delostrelci pokračovali v podpore boja až do noci. Vreči sa Nemcom nepodarilo, ale Žiar padol. Batéria nadporučíka Petráčka vzdádzala z palebného postavenia pri starej Kremničke o pol jednej v noci poslednú. V boji o Žiar bol Kapitán Klesček ranený do ruky. Malo ho vystriedať. Odmielol, obviazať si ruku sedm a bojoval ďalej. Za pomoc obyvateľstva zo Žiaru a okolitých dedín sa vybudovala prostrednícková prekážka od Sibeničného vrchu po Hron. Potom sa posunul do Žiaru štáb I. part. brigády plsk. Velička a ubytoval sa v Kasteeli. Oddiel riadil akcie brigády v hornom Turci cez 5. oddiel, jednak v hornom Pomorí. V tom čase sa stal Žiar 4/1. sídlom štábu III. daktie-Kej skupiny na čele s plsk. Kunom. Medzi nimi boli aj francúzski partizáni, ktorí sa cítili ako doma. Slováci dospejších sa rozprávali s nimi cestou francúzskou. Bol tu aj oddiel Surorov a iné partizánske jednotky. Čoraz silnejšie bolo pocut' delostrelcovú parbou zo smeru Handlovej. Z majora Kupca začal sa odvysiť niekoľko slo kursov dobytku a osieč. Nad Žiarom dochádzalo ku výdušným súbojom sovietskych a nemeckých lietadiel a nemecké lietadlá ďalej súčasťou ostreľovali silne prekvendovanú hradku Žiar-Handlová. Partizánske oddiely sa zakopali pod obec Nová Lehota pri Dérerovom mlyne. Francúzski

partizáni v priestore Janovej Lehote (čomerom na Lutitu) meraz po-
 cibili začierkosť ozbrojených nemeckých doyvratelov v jednot-
 kách FG. Takticá nemeckej armády pomýľovala prameň značok
 levénu k obelvatným manévrov. Partizánske brigády prr.
 Šešaurovičho, ktorí prešiel cez Lutitu, pokúšali sa dobyť
 späť J. Lehota, avšak bezúspešne. Nepriateľ predstieračiac
 hromý nápor po oboch stranach hradnej Žiar-Hradlova,
 udelil južnej silou zo čmeru Lovčie, pričom využil prerušu-
 tankov. Povstalecké jednotky bez prenášenia boja prerádzali
 organizovaný ústup na záchytné pásmo hrad Šašov - pôda
 Šafranica - Stará Kremnická. Takmer prázdnu obec obsa-
 dili tretiakovské jednotky divízie "Schill" a za nimi vnikli
 do obce aj nemečki fašisti z radov obyvateľov nemeckej
 okci, aby si poodvážali, co sa len dalo ukradnúť z opu-
 stených domov. Po dobytí Žiaru nepriateľ sa usíloval
 pokračovať v prenikaní ďalším útokom pozdĺž Hronu
 za sučinného napádania južného Kridla IV. Kremnickej
 skupiny. Nová obrana na Čiare Šašov - St. Kremnická
 následkovo zaskávala. Nemecke' velenie upustilo
 od hlavného útoku pozdĺž Hronu a prenádzal hlavný
 úder zo čmeru Lutita na Starú Kremnickú za výdatnej
 podpory tankov. Za stupňujúceho sa tlaku nemeckej jed-
 nostky vnikli do lesa pri hradnej zo St. Kremnického čmeru
 na Kremničku, keď boli rozbili prapor Kpt. Kapitiuského.

Z Lutily sa zúčastnili SNP nasledujúci: občania:
 Ján Pruzina, Ľudovít Koza, Štefan Kosorin a
 Ondrej Veber. Boli zajati Nemcami a odvlečení do
 Koncentračného tábora, odkiaľ sa nevrátil Ján Pruzina.
 Počas SNP dunajčí občania podporovali partizánov
 po Kasáčej stánke. Oz povstanie bol urobený
 Revolučný národný výbor, ktorohho predsedom bol Štefan
 Pirkka 124. Celenovia RNV: Juraj Majer 129, Štefan

Majer 154, Stefan Čierney 36, Martin Hydra 75, Martin Imriš 5,
Imrich Hrušadka 91, Tomáš Líniček 34, Ján Pruzina 125,
Viliam Rostko 138 a Ján Lovčičan 30. Ich činnosť sa zame-
rivala na starostlivosť o povstalecov, ktorí boli v najej obci.
Partizáni sa objavili u nás v dedine už koncom septembra 1944.
Boli ubytovaní v obydlach ľudíach. Ruské veliteľstvo bolo
v „naušom dome“. Veličetom sovietskeho partizánskeho veliteľ-
stva bol mjr. Gregorovský. Front pri Neumcove sa tiehol
nadmorom. Po jednodennom odchode partizánov bolo
v dedine tiekalo ako pred veľkou burkou. Prvá rana z mino-
metu padla do Kostolnej več 3. okt. 1944 smerom od Lovčice.
Nemci zahájili palbu do Žiarskeho hája a do „Keluhy“, kde
boli zákopaní partizáni. Bitka za ohlušujúcej palby
trvala nepretržite dva dni (3. a 4. 10. 1944). Piatich mŕtvych
partizánov pochovali naši občania v tunajšom cintoríne.
Druhého dňa vecer asi 400 nemeckých pešiakov napadol
tunu umiestnených partizánov, ktorí sa stiahli pred veľkou
prestou smerom na Starú Kremničku. 8. októbra 1944
občania zbierali po poliach munciu, pustky a mŕtvoly.
Nemci zasa odvádzali svojich mŕtvych na autach z de-
diny, takže neostal tu ani jeden voják. Po tom chodie-
vali cez celý okolie do dediny a brali rolníkom oší-
pané, husi, sliepkov a za to samozrejme nezaplatili.
Po Čiaročnej Kapitulácii partizánskych oddielov okolo
Bankej Bystrice a Martina, stiahli sa partizáni do
hôr a tam viedli výhady na nemecké bojové jednotky.
U nás sa zjavili partizáni 1. 11. 1944 v sile asi 100 mu-
žov na čele s veliteľom poručíkom Sečanským. By-
strica prešli cez husté Kremničské hory (8Kafka) a jedna
časť partizánov sa došala do Lutiny, kde sa zdržali
od vecera do polnoci, nahráli si proviantu darovaného

od tunajších pokrokových rolníkov a robovníkov a odili smerom na Lovčie do Prochotských lesov na Kláš. Na druhý deň ráno prišli sa Nemci zo Ziaru upút. a prikládzali starostovi Jánovi Čiernemu rybubnovat, aby všetci muži nasúpili s legitimáciami pred budovou Potravného družstva. Samozrejme, táto zpráva zapôsobila veľmi strašivo na obyvateľstvo. Ľudia začali po dedine horekovať, že Nemci idú bráť chlapov. Mnohí z chlapov mašli ukrýt v sene, v pívničiach a na iných miestach, kde bol ľahší prístup. Podľa zoznamov, ktoré už predtým nariadił veliteľ nemetského oddielu ryhotovil, kontrolovali nemeckí vojaci schádzajúcich sa mužov s legitimáciami. Silou mocou sa cheeli dozvedieť, kde sa nachodia partizáni, ktorí večer prešli cez dedinu. Keď predsedá výboru sa vystrojil pred Nemcami, že každého nasúponeho prezúva a že ratí za každého jedného občana, Nemci ich poslali domov. Nakoniec myšeli Nemci, že partizáni sa schováli u mestských cigánov, dali zohnať väčšiu rodinu cigánskeho pôvodu a zobrať ich v počte 58 na nákladne a ústá. Neskoršie ich našli v masových hroboch v Turčeku s vysokorudými očami. Začiatkom decembra 1944 doslo do dediny ustupujúci Nemci od Lučenca. Do vianočných sviatkov sa ich počet stále zväčšoval. Práve na vianočné prešli dedinou Maďari, ktorí väčšinu hned odili smerom na Handlovú. Nemci zostali u nás do Veľkého Pícaša. Na Pojednu sobotu začali odstrňovať nemecké pozície sovietski delostrelec, smerom od Pítelovej padlo asi desať rán. Nemci reagovali na sovietske rany udeľkom smerom na Handlovú a ani palbu neopätovali. Na druhý deň prišli do našej obce sovietski vojaci a takto prvé apríl 1945 je pamätný tým, že obec bola oslobodená od fašistických vojsk. Sovietski vojaci

zostali v dedine iba tri dni, lebo poranádorovali Nemcov, ktorí evalom hnalí na Handlovú. V dedine ostala iba sovietska jednotca. Medzičas Rumuni bombardovali Žiar a Hornom. Slovpol priebežne rýkalo dobytok. Vyše 100 obyvateľov zo Žiaru a okolitých obcí bolo ľepšoumi bômb zabité. Udalosťne bolo takto nemocých vojakov zabité v Kaitali, kde sídlilo hlavné veliteľstvo nemocých oddielov. Od našich rôznych padli: Ján Čierny III., Jozef Černák 132, Jozef Bulíček 163, Ranej boli: Štefan Pinka 146, Juraj Pruzina a Turmanová. Viacerí boli menej ranej. Lusia zaplatila krvou vojnovú dan, utrpela na stráde dobytka a tiež materiálne na domoch. Vojnovým udalosťiam neboli ušetrené ani školské budovy, zvlášt "Dolná škola" bola väčšinou poškodená, eely archív a inventár bol zničený. Takiesi boli poškodené budovy "Politika", Krmečka Júka 34, Krmečka Michala 34, Barniaka Jána 169 a inde. Pavol Čierny 104 padol v partizánskom boji pri Čremošnom.

Ostobodenie a znova riadenie ČSR malo v obci radostný ohlas a odrazilo sa to v obecnosti a vŕstili pri rekonštrukčných práciach v obci. Zoznam členov MNV, ktorí sa prví chystali do práce po ostobodení: Štefan Pinka, predsedca MNV, Štefan Majer, podpredseda, Ján Pruzina, Ján Bulíček, Juraj Majer, Viliam Rotko, Ján Lontíček, Štefan Mikuš, Ján Pruzina 12, Juraj Chlajša, Štefan Brežiauský, Martin Imrič, Jozef Lovčičan, Martin Kydra a Jozef Bouček. V tej dobe boli prevedené rekonštrukčné práce. V Hornej škole bol opravený vonkajšok, vnitrajšok, 6 nových okien a nová pec. V Dolnej školskej budove bol tiež opravený vonkajšok, vnitrajšok, dodane nove dlážky, pec, 4 nové okná, opravene dvere do triedy, nové dvere z dvora do budovy, poslavene nové záchody a zavedená nútalacia elektrického prúdu. Opravený bol aj byt v Dolnej škole. Dodalo sa päť nových okien, 3 nové dvere, dlážky v kuchyni, v izbe a na chodbe. V kuchyni poslali novú pec, v izbách boli pece prestavané a opravené. Do bytu bola zavedená elektromištalacia.

Zapísaný zo
ročov
1945-48.

Okrém dvoch školských budov boli prevedené opravné práce vojnovou poškodených domov v sume za 800 000 kčs.

Volby

Vo voľbách v r. 1946, Demokratická strana získala 73% hlasov a Komunistická strana 26% hlasov, strana porace 1%. Vo voľbách v r. 1948 získala Komunistická strana 93% hlasov. Akočný výbor pri MNV mal týchto členov: Štefan Holic, Martin Schmidt, Jozef Krnčok, Jan Vaňa, Jozef Lovčičan.

Posdúp sociálizácie dediny

V každom z troch bývalých okresov mal proces kolektivizácie protchnogospodárska svoju vlastnú tvár a zvláštnosti. Spoločným znakom bolo procesu, z ktorého sa muselo vychádzať, bola mimoriadne veľká rozdrobenosť pôdy medzi drobných rolníkov a domákov, ktorí v njej sú z pôdy neboli nikdy hlavným ani jediným zdrojom existencie. Táto okolnosť stázovala založanie JRD a nebola spráciatku náležite politicky zhodnotená, alebo bola zhodnotená tak, akoby pravé rozdrobenosť mala byť hlavným argumentom pre agitátorov pri získávaní rolníkov pre družstevnú myšlienku. Najprv boli začlenené menšinové družstva.

Initiatórom prvého menšinového bol Jozef Nárožny. Dňa 6.10.1956 bolo v obci založené menšinové JRD III. typu. Jeho predsedom sa stal Jozef Bugár, podpredsedom Imrich Kacopp, členmi výboru boli: Martin Vydra, Jozef Nárožny, ktorý bol na výpomoc zo žiarodu uvoľnený, Tomáš Linkes, Imrich Koščegy, Martin Mikuš a Pavol Mikuš. Toto menšinové družstvo obhospodárovalo 190 ha pôdy bývalej farskej a rechtorskej. Hoci ich bolo málo, v tomto JRD, predsa sa stalo vzorom pre iné družstvá a tiež pre rolníkov ktorí sa v ten čas bránili vrátiť do JRD. Členovia JRD sa intenzívne starali o upejnenie 53 kusov krav v novomontovanom kravine na vyrejovom stredisku za dedinou pri Kaplnke. Ďalej adaptovali

farskú maštať pre 50 kusov ošípaných.

Za sluhou presvedčovacej Kampane z ONV v Kremnici za redenia preds ONV s. f. Belovičkeho dňa 25. augusta 1957 všetci ž malorolníkov a stredných rolníkov vstúpili do JRD. Množinové JRD sa rozšírilo v celoobecne JRD. V kľre malo 214 poľnohospodárskych závodov. Pred následkom do jesenných, po prvý raz už spoločných prac a po skončení žadvy zišla sa celá družstevná rodina v Luhle v nedele na spoločnú veselicu. Vyzdobene priečasťom pri Dolnej škole stalo sa len deň doslavničkam latomer čelej obce. Predseda JRD Jozef Kanina privítal pridomných družstvárov pre slovom, v ktorom pripomenu, že utvorenie celoobecného jednotného rolnického družstva sa uskutočnilo práve v dobe, kedy si pripomíname trinásť výročie slovenského národného povstania, v ktorom sa mnohí občania z Lutile zapojili so zbraňou v ruke. To nich je nám signálom pre mobilitizáciu všetkých sil za uprenenie našeho družstva, aby sme s úspechom splnili všetky úlohy. Slane sa lat len v úprimnej vzájomnej spolupráci a len spoločnými silami dosiahneme to, čo je pre našich všetkých tak potrebné - zvýšenie živolajného úrovne naš a všetkých pracujúcich - povedal v závere predsedu JRD. Družstevníci pri výborne pripravovanom gulači živo debatovali a keď sa doslali na veselicu predseda ONV s. Belovičký, ved. tajomník OV-KSS súdr. Kincák, a podpredseda ONV s. Vajs, rozprádila sa vzájomná výmena názorov na budúce homodáremie JRD. Po privítani hostí Vilom Kaninom, t.j. MNV boli kult. program NŠ: Anna Vaňová, ž. 3. roč. recitovala básňu "Nový chiel", spievacé trio Kientka, Linkovej, Kierky Pargáčovej a Eričia Turmanovej Zaspievali ľudové piesne drojhlame. Po prejavoch s Vilážku a s Belovičkého bola veselica za zvukov hudby Š. Baloga v Kremnici a druhý zo závodu SNP.

Založenie
celoobecne
JRD.

Výsledky ju-
čaločného
spoločného
reštaurátora
1958 - 59

JRD v Ludile zhodnotilo svoju príročnú činnosť takto:
Družstvo obhospodaruje 944 ha polnohospodárskej
pôdy, no plánované rýnosy v rebilmindach sa nedosiahli
vplyvom zlého počasia. V slave hospodárskych zvierat
je 425 kusov hovádzacieho dobytka, 10 kusov prasmeč,
18 kusov odšľavčiac, 284 kusov osípaných vo výkone
a 521 kusov hydiny, v celkovej hodnote 725.869 Kčs.

Na vývojovom stredisku je živo. Na jednej strane hučí
od ročníckeho hodin mlátačka, popri ktorej v blízkosti
stojí aj 8 kozlov dáteliny, sena a slamy. A do nie sú hoci
jake kozly. Čerstvá vidno zdáleka. Je to majstrovské
dielo drúžstevníčka Juraja Majera a jeho pomocníka
Štefana Majera. Dĺžka je 55 metrov a vysoká 18 m. Pri
mlátačke sú samé ženy. Kŕmičkou mlátačky je drúž-
stevníčka Mária Imišová a pomáhajú jej Katarína
Bubláková, Mária Kosorinská, Terézia Rapkova, Ma-
ria Finková; pri slame sú Rozália Mužíková, Terézia
Krnčeková, Pavlína Hrabišová a Júlia Končeková.
Zodpovedným mlátačiarom je Ľudovít Knopp. Práca
ide naďalej od ruky. Čeľa mnoho obilia je ronku na
poli a len priaznivé počasie umožní ukončiť zdroz a
mlatbu.

Okrem mlatby usilovne pracuje slávobná sku-
pina Lawrence Fuláka na dokončovanie kravínov. Je tu
jeden montovaný T-77-118 pre 101 kusov a Kravín
K-98 pre 100 kusov hovádzacieho dobytka. Sú to retzé
slavy-horú s. Fulák-, budú odovzdané svojmu uče-
liu v novembri 1958. Pracujú tam murári František Paal,
Martin Čierny, Jozef Bugár, Martin Baran, Ján Paal,
Jesáni, Jozef Roob, Ján Barniak, Martin Imiš, Matus
Pružina a Martin Nárožný. Inwestičná výstavba
na JRD, vďaka všeckym menovaným, úspešne
mapredovala a bola pýchou všetkých drúžstevníkov.

V novopostavenom matčímku si úspešne riedol s. Breziansky ako etiasoný roha-ový dobrý hospodár. Družstvo malo vtedy 327 kurov ošípaných, z čoho bolo 24 matiek. S. Breziansky hovoril: "Nača počiatocná práca bola ťažka, lebo sme neboli narytknutí ošetrovali také množstvo ošípaných. Krimický, Rožňia, Brezianska a Ľavla Bublátčová hovorili: "Starostria sme často ani nespávali a pri prasení sme tu boli a dávali piť z flášky.

Správne odmenovali - to bola zásada ludiských družstevníkov. Krimický hovoril: "My sme odmenované od priráskov. Každý mesiac sa ošípané väzia a od priráskov ~~mame~~ iq máme 7 pracovných jednotiek. Najrásčiu starost' redučemu ŽV robili kravy, ktoré boli ešte sústredené na 15 mesiach. Len čo budú kraviny holové, budeme mať včielok dobytok na očiad!

Nemožno poprieť, luhiskí družstevníci urobili kus chlapcej roboty. Za necelých deväť mesiacov poslali ďva kraviny pre 200 kurov horádzich dobytka. Opravili priestory pre 120 ošípaných, 38 jnky, jeden kurín a zaviedli do strediska rodo-rod. Veľmi dobre pomáhali ženy, najmä pri kopaní základov. Aj keď sú družstevníci správne uvedomiли nutnosť výstavby spoločných zariadení, zanechali tak trochu rastlinnú rybku. Krmovin až do množstva bolo dosť, ale tieľo boli nízkej kvality. Preto správa družstva zosadila štyri príne rybobné skupiny, ktorým súčasne pripadli pôdu a potrebný inventár. Zaplánovali si získať v domoto roku z každého hektára po 20 q pšenice, 18 q jačmeňa, 14 Kurice v zime najmenej 24 q. Namiesto dobre vydarila cestrová repa na 2 hektáre. Osobitnú pozornosť venovali krmovinám. Predovšetkým rozšírili osev a zasadili olácteninové semeno na 125 ha. Mali v pláne zlepšiť krmoviny

i na lúkach. Okrem toho, že eez zimné mäsiace ho ha močovkovali, rozhodli sa, že rodou z troch polôkrov usmernia tak, aby im slúžila. Takto zavodňovali okolo 80 ha lúk, čím dosiahli výšinu úrodu krmivo o 5q na každom hektári. Teraz, keď už hlavné maštaňné prieskory vybudovali, zamieraivali svoju pozornosť ešte viac slávy debútca a jeho úžitkovosť.

Založenie TRD v Lučile. Viedol predseda Jozef Kanina.
Založenie TRD v Lučile. Viedol predseda Jozef Kanina.
Členovia správy TRD: Ján Rapko, učetník Tobias Pruzina
na, Jozef Biček, Mardon Jonáš, Maluš Pražina 85, Ján
Barmiak, Ján Beno, Ján Bulíček 164, Jozef Kmeček 102.
V rôznej komisi boli: Ján Lovčičan, Kornel Pražina, Štefan
Imná, Pavol Breziansky a Štefan Brügel 121.
Skupinári: Michal Mikuš a Štefan Pinka.

Vedúci pracovnej skupiny rastlinnej výroby bol Ján Rapko.
Vedúci prac. skupiny živočíšnej výroby bol: Pavol Breziansky
a Jozef Kmeček. Vedúci pracovnej skupiny starárov boli:
Ladislava Fulák a Imrich Knopp. Hlavný učetník TRD
bol Tobias Pražina a učetník Ján Roob. Po založení
TRD sa živil v dedine podľa ďalšie zmienil. Najprv
s obavami začali slávať, ba niektorí nechceli o kávbe
ani počať. Mali zložitosti s minulosťmi, keď pre-
ločené starali obecné a cirkevné budovy. Belom
ranysem na ňaj. Keď rýchlba družstevného Zariadenia
bola zabezpečená štátnymi subvenciami, so zahumiencem
kam boli graciasku džžkorsi, každy si vybral polia
kmed za domom bez presného merania, len tak od
okna. Preto aj zaostalo obrábanie zahumiencových
polí, lebo sa nerešelo, komu ēo patrí.

Robotníci zo závodu SNP v Liptovskom Mikuláši, najmä
sídralovia a prevádzka Marného energetika učinne
pomáhali družstvu. Včas opravovali všecko

Založenie
TRD v Lučile

Album:
Budova výh. 6
Pásy trávnik 6
Kombajn 6

Michal Mikuš

Štefan Pinka

Ján Rapko

Pavol Breziansky

Tobias Pruzina

Ján Roob

Imrich Knopp

Ladislava Fulák

Jozef Kmeček

Kornel Pražina

Štefan Brügel

Ján Beno

Mardon Jonáš

Maluš Pražina

Imrich Knopp

Ján Bulíček

Jozef Biček

Ján Lovčičan

Štefan Pinka

Tobias Pruzina

Ján Rapko

Michal Mikuš

Štefan Brügel

Ján Beno

privesné náradie, ba ryholovili pre družsterníkov aj nové. Zásluhu ma tom mali zámožníci z kolektívua Patrie Lumumba, ktorí súčasťou o štátu BSP. Zamestnanci hlavného energetika založili na drúžstve 150 m³ kompostov a sami hovorili, že je to len záhad. Vo svojom poláne mali aj následajúcom chal drúžstvu vždy, keďže potreba bude rýzadovať. Súdruhovia zo žávodu boli vždy pripravení zariaďať aj pri žávernejch práciach, ktoré im dali iste najviac možnosť odpracovať si svoje záväzky. Ale menej súdruhovia od hlavného energetika pomáhali našmu drúžstvu. Veru, celý súždení sme mohli počuť zo rozhľam, že pristli brigádnici zo žávodu na pomoc zo rozhľam, že pristli brigádnici zo žávodu na pomoc TRD pri zbere úrody. Žávodný autobus vždy nie bol okolo 30 najmladších spolu pracovníkov - učenov a asi takých istých počet zamestnancov z administratívy, ktorí ochotne nastúpovali na pomoc pri plnení buriny, zrážani sena a dáždliny a iných hlavných žávernejch práciach. Tak sa nemalou miere pričinili spoločne so školicami zo Žiaru n/Hronom a z mestskej dvojtriednej školy, že na pár petkých hektárov, zasadených zemiatkmi boli odobodené od buriny. Títo brigádnici mali nemalú zásluhu na tom, že TRD dosiahol plánované výnosy zemiacikov, t.j. 200 q z každého hektára. Časť súdruhov zemiacikov, ktorí pracovali zas pri zbere sena a z administratívy pracovala zas pri zbere sena a dáždliny. Aj oni pracovali dobre, len..... Prezradili nám, že by sa bolo urobilo i viac, keby družsterníci s porozmí neboli každé ráno meskali a keby boli i popoludní trošku viac, poslali. Keď počasie sčítilo a 3-4 fúry sena na jeden koník zaprah za jeden deň, bolo ari málo. Teda - bolo hodne stratených hodín. Pre žáverné práce TRD dodaľo novučičký kontajn MAG. Táto ďalšia mechanizácia umožnila družsterníkom uročiť žáverné práce a straty znížiť skutočne na minimum. Družsterníci sa o brigádnikov

Album : 1
Brigada : 2
- 8

Vzorne starali. Zabespečili im malinovku, rodus so sirupom, chlieb, salámu, privo atď. Takto kladne hodnotili držstevníci farácu brigádmikov, ktorí pôsobili výrazne pomáhať pri náročnejších pracach.

Prvé základy rastlinnej výroby dali naši druždeleníci v júni 1957 už pri riadovaní medzi a selovani prezentov za prvej súborov STS, ako aj vlastných potahov. Treba však povedať, že pracovia v rastlinnej výrobe boli slávení výlymom nepriznívkeho počania, čo zapriekalo nedodržanie agrotechnických terminov taktomer o 14 dní. Bolo to tak v jarnych prácach, v letných a najmä v žalve a mlatbe. V žalenejch prácach našim druždelením značné pomoc poskytli roľníci zo ZSNP, ci už vo forme brigád alebo dopravných prostriedkov, ale tiež zber bol urobený bez sdráž. Treba povedať, že družstva dosiahli značné pomoc od DO-KSS a MNV, najmä po stráne organizačnej, čo bol výsledok pomere nízke výkonanej žadosti a mlatby vzhládom na nepriznívke počarie.

Podľa jednolískych IRO bol plán splňony dekto:

JRD	počet plocha	skut.	počet vyměnit	skut.	počet plocha	skut.
D.Tinávka	94 ha	99 ha	1595 q	1783 q	16 ha	18 ha
H.Opatovce	229	229	3 598	2926	15,2	11,8
J.Lehota	142	141	2421	2433	17	18
Kosorín	218	241	3314	3555	14,2	14,2
Krahule	28	25	392	332	14,	13,4
Lovča	283	295	4948	5121	17,4	17,3
Lovčica	230	232	3689	3459	16	18,7
LUTILA	347	341	6325	5669	17	16,6
Slatka	130	132	1680	1803	12,7	13,6
Sl.kremnička	94	96	1230	1381	13	13,3
Trubín	269	271	4260	4192	15,5	16,8
Ziar na Hr.	255	242	4742	5133	18,9	20,6
Spolu:	2348 ha	2347 ha	37302 q	38362 q	17	16,7

	Nov. dod.	st. náklip	rozm. fond	na PJ	na IPJ	plán zložka	stav	osvaz.
D.Tinávka	1147q	209q	326q	750q	3q	30q	44q	206q
H.Opatovce	250	518	844	625	2,5	15	31	402
J.Lehota	318	310	652	750	2,5	25	25	175
Kosorín	217	300	942	1100	2,5	26	19	525
Krahule	-	-	282	50	0,5	16	16	50
Lovča	582	803	1225	1980	2,5	35	52	595
Lováčka	537	984	1049	1170	3	20	22	519
LUTILA	866	720	997	2100	3	30	35	815
S.Kremnická	-	240	422	427	2,3	25	22	165
Trubín	563	609	1153	1260	3	15	13	508
Žiar u Hr.	575	130	1653	1728	2,5	40	59	603
Spolu	4642q	9112q	9584		2,4	21,4	22,5	4793q
	4015q	5237q	10193q	12150q				

Heleďarový výnos chliebového obilia bol v podstate dosiahnutý, okrem TRD Horné Opatovce, kde bol plán zmenený o 4q na každom heleďari, čo sa odovzdáva skôdlivouťou polynov určujúcich zo Závodu SNP, nakoľko v ľase doznevania bolo spúštané ďalšie elektrólyza. Povinné dodávky z rastlinnej rýboby TRD patrnili hned od mláťačky, okrem vŕtkyho, ktoré mery horovalo, preto sa muselo susiť, prípadne ukladmi doma alebo rozdeliť na pracovné jednotky. Najväčšie ťažkosti mal TRD s ukladom obilia, lebo nemali dostatok skladovacích priestorov a keď, išliak bol, to mery horujúce a rezultujúce menšie skladky po celej obci.

Slavy HD:	z Loko Kirany				zo Slavy HD	Živočierny výrobca
	Plán	Stav	Hust. na 100ha pôdy	Plán		
TRD						
D.Tinávka	100	103	34,2	52	46	44%
J.Lehota	105	180	18,6	68	67	37%
Kosorín	201	241	40,3	111	101	41%
Krahule	92	99	14,8	37	42	42%
Lovča	250	294	30,3	130	146	50%
Lováčka	267	273	38,2	153	177	64%
LUTILA	349	432	45,7	205	203	47%
Slavia'	144	162	26,7	97	113	69%
S.Kremnická	100	76	21,2	60	42	53%
Trubín	237	265	29	143	156	55%
Žiar u Hr.	243	291	36,6	135	144	49%
Spolu	2148	2461	29,5	1191	1231	57%

Naša živocisna výroba sa zameriava správnym smerom, a to jednou vo výrobaní slárov, ako aj ležiarovci. Tážiak, ktoré boli na záciadku sústredenia hospodárskych zvierat, sa postupne odstraňujú, tým, že sa zo zoštúpených maťatí sústredia do novostavieb, ako to bolo u ošpiených a teraz u hovädzieho dobytka. Vo výrobaní slárov ho - a teraz u hovädzieho dobytka sa zameriava naša TRD na vlastný odchov letiacich.

Priemre fí-
nančného plánu
v Lutile
(výroby a mäkkad.)

	Plán 1958	Plán k 30.9.	Skub. k. 30.9.	Béčkov. k. 31. 12.
LUTILA	2,534 000 kčs	1,429 000 kčs	1,104 000 kčs	2,013 000 kčs
	Plán 1958	Plán k 30.9.	Skub. k 30.9.	Béčkov. plánová k. v. n.
	987 000 kčs	850 000 kčs	797 000 kčs	920 000 kčs

Z toho vidieť že TRD Lutila plánované príjmy nedosiahli. Príčiny boli klamne v nepripravenosti plánu vo výrobe. Retrospektívne jeho by mal mäkkadov sa odvodenie klame na kúposm osiv, a to dôsledkom toho, že somona, ktoré bolo plánované sústredil, čo sa neušločnilo.

Prehľad
Kult. činnosti
od r. 1778
do r. 1959.

Kultúrna činnosť je úzko spätá s učinkovaním noveltov. Preto sa pokusili vystihnúť v krátkom prehľade učiniekujúcich noveltových kultúrnu činnosť, klamne v režisérovaní divadelných predstavení. Horná škola je spominaná už v roku 1778, kedy sa učinkoval rektor Štefan Belan 1778-1804. Podom nastúpili rektori: Ján Belan 1804-1848; Jozef Činčko 1848-1890 a Pavol Machay 1890-1897. O Pavlovi Machayovi je známe, že založil v Lutile školskú keramiku, režiséroval divadelné a dirigoval salzerný hudobno-mevácky sbor. Prudkym učil v Hornom Kamencu a od r. 1900 v Sielmici. Po ňom nastúpil Ladislav Lóser 1897-1906; Jozef Polcorný 1906-1915. V tomto roku (1915) padol v I. svetovej vojne. O týchto kantorech spomínajú starí občania,

že hospodárieli vo veľkom, mali až 3 kravy, ktoré boli udržívané v terajšej drevarni. Osvetlovú prácu prevažovali v maďarsčine, na vyučovanie maďarské hry - výskupy mäboženstváho charakteru. V škole boli veľmi prísmi, disciplinu začorávali trilemeom a väzením. Diali o to, aby žiaci rozprávali po maďarsky aj cez preslávku, na ulici a na verejných mestskach. Všetde sa zamenávali na dočasné ovlaďnacie zeme písom a dejepisom maďarského člada, cieľom stalo musie odrečiť sa grámadi, koci čedo ani lomu nerozumeli. Vojtech Fajta, org. uč. pôsobil od r. 1916 do 1923. Spolučasť sa súboroval na fare až kým sa neoznámil s vdomou po nebohom. učiteľovi Jozefovi Pokornom Žiliu rodi. Čsókovou. Vojtech Fajtka bol činný v Kultúrnej práci. Mal dosť prác s dospelými, aby ich Kurzami naučil po slovensky písat. Do pravraju r. 1918 sa vyučovalo v reči maďarskej, ostrom mäboženstva, Kláre sa vyučovalo v materinskéj reči. V roku 1919 zomrel arcidekan Ján Kršák, povedomý Slováik, ktorý poznal 10 svetových rečí. Po ňom nastúpil za administrátora Ladislav Stiffel, bývalý profesor mäboženstva, na gymnáziu v B. Bystrici. Ako je už uvedené, osvetova práca v obci Lutka prebiehala rotáky s veky mi fariskami. Za maďarského panstva sa hrávali riečne vianočné hry, ktoré obecenskvo neporozumelo, lebo boli odohrávané v maďarskej reči. Za učinkovania rechtra Vojtecha Fajtu boli odohrávané po slovensky. Bolo divadelné hry: „Bethlehemský hľaňník“, „Už sú vsetci v jednom vrci“, „Odmena dobrých diečok“, „Kameňoch chodniček“, „Skridza pod hajom“, „Až lipa zakvitne“ (1921), „Križ pod lípmami“ (1922). Okrem divadiel uč. Fajta založil „Čítači spoloč“ s 15 členmi, ktorí chodievali na schodzky každú nedelu od 18 do 21 hod. Získal predplatiteľov novín, slovenský rolník, „Nový človek“ roč. „Slovenský ľud“, „Nedelne čítame“, Slovenská Matice, „Ludové kalendáre“. Matice slovenská tiež posielala noviny a broszúry. Založil naučobeh pre pokročilých s 24 členmi, v ktorom vyučoval maturijnú, pravopis, obč.

V. Karielle
- 1924

náuku, zemepis, dejepis ČSR, počty, spes a zdrovoreda. Císlý zisk z kult. produkcií a divadel. sa venoval na zakúpenie jarišta v „Kaviarke“ (na mnoho terajšej hanejárne), na reštaurácie koletiskej a žiačkej Križomce, na kostolné vele (svätecky, zvonky atď).

Na učinkovania Pavla Mošku a Anny Moškovej 1923-1928 sa opravila Horná Štôda. Otom píše takto: Práca prebiehala pomaly a nepriazne. Obec sa nijmerla, že budú pracovať obyvateľia Lutiny zadarmo. Ale ľudia len sporvieli rohli až za 2 dni, ale posom nešepnali. Obecná rada na čele s náklárom rozhodla pralo, že za prácu budú platiť. Pri práciach neboli ziadny česor. Za 3 týždne bolo školské bádava bez drahky. Za prudkého dažďa roda preradiľa pravu a premikla do triedy a bytu správca Štoky. Len posom sa chystali pracovať a školu dočasili 14. októbra 1924. Za učinkovania Pavla Mošku sa odohrali tiež divadelné hry: „Čertov mllyn“, „Són narný“, „Strašidlo“, „Rozmajrin“, „Bludár“, „Vzajali priadimufikov“, „Látka a úklady“, „Hrob lások“, „Slovenská Široka“, „Kubo“, „Dalekohorník“, „Hlátnik“. V r. 1925 založil ochotnícky divadelný kruh pod názvom „Vyzravalička“ s 28 členmi. Tenbo kruhote ne hrával v novej divadelnej miestnosti Potravného družstva. Tajuji-mare bolo, že divadelné predstavenia v Lutine narastovali občania z okolitých obcí, najmä zo Sv. Križa pri Hrone, z Kopernice, zo Sláskej a iných obci. Križomica obec má za Mošku mala 20 zväzkov, občania susedstiev si vystúpčiarili križty a cílaci spoloč sa rozmiehal za pomoc. Matice slovenská. Moško sa zúčastnil aj politického života, ako zástupca agrárnej strany stúbal súčasťou rolníkom paraciaciu bisrupstíckich polí a bol pridelom malorolníkom. Tým si zlepšiakal miestneho farára a člena USL's.

Na učinkovania spr. org. Lukáša Juríka a Antónie Juríkovej, m. d. Komarovej v 1928-1930. sa vydvorila miestna dychová kapela (1929), ktorá hrala pre prvy

raz slovenské ľudové skladby z priležitosti majálesu.
za príležitosti org.uč. Jozefa Bezdička 1930-1932, Márie Filo-
čekovej 1931-1941 bolo ľalo Kult. osvetová činnosť: žiaci
Záhrad. divadelnej hry „Kráľovna snehu“; okrem toho bola v mest-
nosti Potravného družstva slávnosť 28.10. za veľkého počtu obyvate-
ľov, kde za doprovodu harmonia spievali žiaci Ryšťák námikav
dvojhlasne „Bože, čo ráčil“, „Kojo, kast-mija“, „Ked sa Slováci“.
Po úspešnom prevedení hry „Ráno“, bol koncert miestneho
hudobného zboru.

Za príležitosti org.uč. Kopelecha Bradu, 1932-1940, Marie
Bradovej, m.d. Filadlovej 1931-1941 a Jana Popelára 1932-33
bola ľalo Kult. činnosť: Z priležitosti Pribinových
ostáv zúčastnili sa v dňoch 12.-15. aug. 1933 aj občania
z našej dediny, ktorí usobili zájazd do Starohliecej Nitry.

Veľké zásluhy o zlepšenie a udržanie dychovéj kapely
si získal Tobias Pruzina, ktorý okrem praktického vyuči-
ku na naštrajch pomaľal pri každej Kultúrnej práci,
majmä pri načerčovaní divadelných hier. Pri 10-ročnom
jubilejném niesienkovom dychovky (1939) bolo prikročené
k reštaurácii Starého kružku tak, že boli prijatí sedem
nových hudobníkov. Títo boli v letačkom čase (od Vianoc
do Vel. Noci) vyučovaní tak, že už hrali pri veľkonočných
bohoslužbách. S úspechom hrali žiaci Licea divadelné
hry: „Vianocný sen“, „Vianocce na horách“, „Janos a Šmidra“
„Draja Kamárači v pochádziorom Kráľovstve“. Od tom divadle
prišli aj v novinách: Mládež r.k. Štúd. školy v Lutile za-
hrala v Kultúrnej siem „Potravného družstva“ zaujímavu a
spolu aj novčenú divadelnú veselohru „Draja Kamárači v po-
chádziorom kráľovstve“. Dobrá hra našich snaživých
mladých hercov a herečiek držala v sále napäť po-
čedne obecenskvo, ktoré neraz prepadlo v chutný
smiech. Z hercov vynikli podarovanou hrou: R. Pinková,
R. Roštová, J. Roob, J. Jakubík, V. Valent, J. Pruzina,
J. Kordík, J. Černáček, J. Koščegi aj Št. Roob.
Po skvelo vydarenom predstavení podakoval sa
hercom z ich známostí učiedlom za mešinarnu
Kultúrnu prácu miestnej duchovny.

Po dlhých pripravách zahrali dňa 20.2.1939 po prvý raz v obci pre bábkové divadlo. Divadelný očakávaný krátku bol režmi aktívny, zahrali bolo hry: „V slúžbach ľásky“, (pre haričské súčely), „Sedliak zo zlatohor dvora“, „Ranička“, Urbánkova „Dolorosa“, rešelohra „Vzorný märodovec“, „Truc na truc“ od Horváthovej, „Audo“ od Dafálka, „Mlynár a jeho dieľa“, rešelohra „Dan z obalu“, Urbánkova hra „Kradohlavci“. Čistý zárez sa renoval na opravu kostola a doplnenie javišta.

Za účinkovania org. uč. Juraja Pacholu 1941-1951, Anny Pacholovej 1941-1944, Julie Schmidlovej 1944-1946, Šoltisovej Eleny Gajdovovej 1945-46, Margitke Mertkurovnej 1946-47, Emílie Turčákovovej 1946-47, Emílie Forgáčovej 1947, 1951-53 Olgy Maleckej, Jana Kohúla a Blamy Sturmovej 1953 kult. osvetová práca trochu stagnovala, lebo sa mnoho učiteľa a málo sa usmerňovalo na eduku prácu. Najviac sa zamerávalo na oslavy Slovenských sviatkov, deň matiek, a iné. Vojnovými udalosťami bolo zničené ni divadelné javiško v sále Pebravneho družstva. Na zaokrytie minimálnej rýchlosť 1.500 kč mŕtvej zahrala dve divadelné hry: „Stridza pod hajom“ a „Naši ujo“ - od Urbánka. Žiaci zahrali tiež 2 dir. hry „Sv. Alžbeta“ a „Princ a Janča“. Tu hodno spomenúť obdarosť a trpezlivosť pôsobenia Forgáčovej, že sa kultúrne vložky pri majálesoch, a oslavách s písničkami podarili. Odom je Lento žážnam: „Keďže väčšina dečí pásla, program sa nacvičoval obyčajne v pozdnejších hodinách až do 23⁰⁰ hod. Maminky, čakajúce na deti, nešomrali, lebo s radostou a potesňom sa kochali v svojich deliach cez otvorené okná triedy.“

Za účinkovania riad. Nš Pavla Krokoša 1951-1956, Jana Kohúla 1949-1953, Čejzu Trigimu, Nagdalény Trigimovej 1953-1954, Ondreja Rorného 1954 a Ignáca Baťu 1954-1956 sa osvetová práca načas zameňovala na pomoc MNV pri národných prácach, rostlínach

článkov VOSR, SNP, MDŽ a MDD. Nájelcia boli začiatom zberom žcl. ľudu, brigádami, mimoškolskými aktiami ale aj pomoc pri rozptíve dôdavok, späť ovoce a ovocia, pri administratívnych práciach MNV a rôznych masívnych organizácií. Podľa záznamu st. Ľ. Krivky v r. 1955 bolo prevedené vlastnanie sa do bytu P. Krukoša neznámym páčasťom, ktorý rozbitil vsetky skrinky s kľúčmi o priemernej váhe 2,5 kg. Odmstnil reči v hodnote 2000 kčs. Št. Slopy viedli mimo obec Luhly. V tom čase sa hrali tiež divadlá: "Na jar", a dedinčekho prostredia, "Koliby", "Enchová kráľovna".

Za účinkorania riad. ZOS Františka Ovralda od r. 1956 do otvorenia nového kult. domu r. 1959 za spolupráce Anny Ovralovej, rad. Jelinkovej odr. 1956 - 59 sa preriedli tiež detstvské celovečerné divadelné predstavenia: „Fighari spod Polany“ od L. Žehentku v 5 deň so sprevími Album 12 a Lancami; „Juvelár“ od Chalupku, „Dedinský krutáň“, „Kamenný chodničák“, „Páničk“, rozeslohra; „Naš pán minister“ - od J. Šleddu (herci: Felix Čiermy, T. Košzegiová, A. Trnášová, P. Pruzina, J. Mikus, Štefka Turmanová, J. Brezianec, Dobo Mikus, Joz. Čiermy, Mária Mikusová, A. Petková, Joz. Bulhárik, „M. Majorová“); dir. rozeslohra: „Naj sme všetci v jednom vreći“, keďkom výhľadou bolo, že Pavol Ruttner a herec z OD zo Zvolena nám pomáhati v märtovani. Posledné divadlo odohráme v kultúrnej miestnosti Potravného družstva bolo pod názvom „O dvanaásich mesiaciach“ v 4 deň s 12 obrázkmi. Okrem divadiel boli prevedené akcie Deda Mráza s bohatým programom, oslavy MDŽ, MDD, jumáleby, výlety, dobročinné oslavy TRD, kruizové výlety priemyslu a mládeže, besedy o knihách, cyklos výhľadových prechodus, v rámci ZRPŠ, cyklos odborných prechodus rámci Družstvnej školy práce, LKK, Orelovej Besedy, Kurz, príejpomoci (Dr. Hlickel), Kurz Šíta, učasť príomajových osláv s dyak. Kapelou, pionierske sluby a iné kultúrne podujatia.

De de Mráza 19

Album 11. rok
MDŽ

š.k.n.

Jumáleby
v obci

9. V. 1959
Otvorenie
noveho
Kultúrneho
domu.
Album :
Brigáda pri KD e3
Otvorenie KD e3
D. 2. 9.

Nikdy v minulosti naxaznamenal kromkač obce Lutiňa takú významnú udalosť ako bolo otvorenie nového Kultúrneho domu. A nikdy v minulosti nebolo toľko prechopíma, vzajomnej pomoci a spolupráce medzi občanmi celej obce pre vec spoločnú, pre dobro všetkých. Lutiňskí občania výkonali od oslobodenia veľké dielo. Vybudovala sa cez obec cesta, posadili sa dva betónové mosby, zavedol mestský rozhlas, ohraďa okolo cintorína, postavila sa požiarne zbrojnica a rôzne iné práce. Roku 1955 sa občania Lutiňy rozhodli, že v svojom budovadleliskom usilí neochabnu a poslavia si v akcii z izvedávania obci Kultúrny dom, ktorý bude slúžiť všetkým. To sa aj do r. 1959 uskutočnilo. Otvorenie štrorčnej práce v hodnote vyše milióna Kčs dozrela. Stál postupom na výstavbu 482.214 Kčs a ODN v Kremnici má dĺženosť práce 30.000 Kčs. Mestní občania odpracovali v brigádach 32.300 hodín, ktoré spolu s materiálom, z vlastných zdrojov predstavujú sumu 498.987 Kčs. Nakoniec s. lejomanik Viliam Kamina vymohol od KNV 36.000 Kčs na záklipomie javiskočného zariadenia.

Už od rána 9.5.1959 bolo badat, že obec oblieka slávnostnejšie nicho ako inokedy. Ranný budiček miestnej dychovej hudby, skupiny besedujúcich občanov, auta dorážajúce hosťi a pobežujúci prínci s červenými šálkami, to všetko pohládzalo slnečko s žáplavou svojich lúčov. Tako sa začalo radostné finále v Lutiňe: prv, čiesto sa vydal slávnostný sprievod pred Kultúrny dom, aby okázalým spôsobom mohol byť daný do užívania sláločným, pracovitým občanom, družstvami a najmä mládeži. Pri otvorení nového Kultúrneho domu sa zúčastnil tajomník OV-KS s. Surorovič, predseda ODN s. Belovický, rediči odboru školstva a kultúry rady KNV s. Kmet, zástupcovia patronátneho zárodu ZSNP zo Žilky a ďalší milí hostia zo sedmiaci obci. Po prejavoch preds. MNV.

s. Vaňu, a hosti, bola prchliadka Kultúrneho domu. Hostia hovorili: „Lubitská májú byť na čo hrdi, red ich sľanok Kultúry by mohol dôstojne reprezentovať i hociikolvej meštecku.“ Počom následoval dobrý spoločný obed a ľudová veselica s bohatým kultúrnym programom s prie- memi, s príslušníkmi OSĽ a členmi Divadelného ochotníckeho Kružku. Keduci OSĽ sa vyjadrili: „Treba si len žeľať, aby kultúrnych rečerev, divadelných predstav a programov bolo v budúnosti čo najviac, aby krásne prieskony nového kult. domu mezostali myvyužité, ale aby boli rady zaplnené radačným obecenstvom.“

Program bol následovný: Po privítaní riad. školy, konfervencieri (Fero Čierny a Antoška Imreová) predstavili herecov estrády pod názvom „Smiechom k srdci“. Ked vystupovali primieri NŠ, obecenstro sa v duchu premieslo do ľudových glosiek a ľudových obchodov, v ktorom sa hračky zábudili a sútažili s hračkami, zajacítky, bábiky, medvede, pajace a dobre prestrojený Romik. Po divadelnom výstupu „Vyznamenie ľásky“, režisér „vyroval“ incident výtržníkov zo strany spojenej sediaceho obecenstra. Do toho „incidentu“ zasiahol člen Verejnej bezpečnosti (OVSOM ako herec) a hostia pomýleni sa formálne odvihali z miesta s poznámkou: „Podme preč Lubitská sa ešte pobijú. Až kým „výtržník“ (herec Červenák) neprišiel na jarisko cez rady obecenstra, boli aj Lubitské občania pronylení, mysliač si, že sa tu ryvia ozajstná bôbka. Počom so smiechom vypočuli ďalšie výstupy ako „Ovca“ (Joz. Čierny), „Predmaistka“ s mode pre Ženy a ochove debytka pre mužov“ rozveseliť všetkých prijomných. Bléskovka „ťažký prípad“ sa rydala dobrým výstupom „Simulanta“ Jozefa Čierneho. Človec zrázačkov a zvážačiek doprovádzala rytmická skupina. Po žarte „Baba je len baba“ následovala veselica spojená s hrami.

Beseda.
IV. 1959.

Z príležitosti priprav na Zjazd socialistickej Kultúry zorganzoval MNV a OB besedu so spisovateľmi. Bola to ozaj plodná a bohatá diskusia s obyvateľmi. Bolo v počte 145 v miestnosti Dolnej školy. Redaktor. Predavač s. Štric a spisovateľ J. Jašik hovoril o svojich dielach, ako Vzničli, o tom ako vyberať hrdinov svojich románov, aké problém sú s hrdinami vybranými zo skutočnosti. Po prejave s. Kováčovej bola diskusia o živote a kultúre na dedine, kde sa vodiacie zapájajú mladí ľudia do osvetovej práce. Po diskusii premietali krátke poviedné filmy.

Kurz prej
pomoci.

Album str. 10

Odborné prednášky o prvej pomoci členov ČSČK v Luhle vedol Dr. Mikuláš z Karvín. Zúčastnilo sa 20 členov, ktorí dostali vysvedčenia, že sú schopní dať prvu pomoc. Obrazovú techniku preniesla s. Trebušová z OV ČSČK z Kremnice. Tento kurz bol na dobrej úrovni. Prednášky boli sprieviednené filmami o transfuznej službe, o TBC a rakabine. Za 2danej prehľadnejtoho kurzu sa podarovala prednáška s. A. Osvaldová.

Brnenský
výstav.

Jednotné rolnické družstvo v Luhle uskutočnilo v dňoch 13 a 14. septembra 1959 zájazd autobusom do Brna na strojárenský výstav. Najviac času venovali družstvenciam mechanizačným strojom poľnohospodárskej výroby. Zaujímavé boli tiež ukážky automatizácie a mechanizácie v priemyselných odboroch. Kečer sa využil na kultúrnu akciu.

Dožinky, TRD.

Dňa 20. septembra 1959 boli slávnostné dožinky TRD v Kultúrnom dome. Už o 14. hodine sa zhromádzili družstvenci, žiaci NS a hostia pred Dolnou školou v počte 230 ľudí. Z Dolnej školy sa pochali alegorické vozy ako traktory s. "rajčiarom", iné vozy, ktoré znázorňovali životy náradia. Na ozdobených vozach tancovali dievčatá - zváčky a obľubky pri strojoch. Za alegorickými vozmi šli piatnenásť NS a družstvencov. Pred novou budovou Kultúrneho domu odoviedali družstvencov predsedovi TRD J. Kaninovi dožinky veniec. Ďalší program bol prerodlony.

v sále KD a na novom veľkom jasisku. Predsedu TRD zhodnotil prácu na držiteli a hľalne dobrú prácu počas žalvy a podakoval sa za brigádnickej práce zo závodu SNP v Žiaru nad Hronom, ďalej zo STS. Zúčastnil sa podakovať žencom - robotníkom z Lutiny, ktorí pracovali na TRD počas svojej dovolenky; pionierom a žiačkom NS, ktorí pomáhali prenášať snony a podávali občerstvenia žencom, traktoristom a mladcom. Po zhodnotení s. agronóm oboznámil všeobecný šeklarovými výnosmi obilovin. Polom nasledoval kultúrny program žiačkov NS. Medzi recitáciami boli tiež zborové sprevy: „Žalva mila žalva“, „Ja ērde už“, „Naše držisko milujeme“ a ďalej nasledovali estrády a scénky zo ľudských čias. Po rozdaní kytičiek nasledovala družstevná veselica tiež s programom medzi ľancom.

Dňa 3 októbra 1959 bola slávnostná akadémia na počesť 15. výročia Dukelských bojov v sále Kultúrneho domu o 19 hodine.

S hymno programom:

- Predsedu MNV privítal občanov v počle 110 a ryzdička vyznam dukelsko-karpatských bojov.
- Kultúrno-osvetová vložka Pionierskej skupiny: a) Baśnie „My a oni“ - „Omnes“; b) Zborová recitácia: „Na Dukle ticho“ - piśmo OB. c) Piešen: „Poza hory“ - spieval sprievodčí knižička Po.
- Prednáška o Dukelských bojoch prenášala poručiteľ v zálohe s. Kuklicka. Prednášku obohatovala zaužítkami a skúsenosťami priameho účastníka v bojoch.
- S.F. Čiermy sa podakoval za predniesť kultúrny program.

V sobotu dňa 7. novembra 1959 o 11.30 hod. bola celodňomá štafeta, ktorá prišla zo Slavie do Lutiny k Kultúrnemu domu. Odhalil ju mestu štafetovým behom pionier NS až na autobusovú zastávku na Komorovskej hradistej. Tam odoradili štafetu so záväzkom vždzie hŕdzievej štafete autom do Žiaru n/film. Vечer za účasti 137 ľudí bola slávnostná akadémia na počesť 42. výročia VOSR s hymno programom:

Oslava
15. výročia
Dukelských bojov

Oslava
VOSR.

- Tajomník MNV s. Vana zakázal a privítal účastníkov a hostí.
- Recitácie o význame VOSR: Šancik, A. Ľanová, A. Finková (mota basača).
- Zborová recitácia: „Siedmy november 1914“ - pionieri NS.
- Ruské pieśni: „Smelo doranier v rugu“ a „Gulyal po Uraku“.
- Slávnostný prejav a význam VOSR mal pred s. Minka.
- Premietanie krátkych filmov o gréckom hrdinovi Gléesonovi a o polnohodnotárstve u nás a v Šarišskej zvole.

Výročné členské
schôdzka ČSČK

Z príležitosti výročnej členskej schôdzky MS-ČSČK v Lutile
bol uskutočnený pred 35 členmi Červeného kríža tento stámost-
ný program:

- Šesťdesiatkrát proti zdraviu — kruž. učinčovali pionieri 5. roč. MS
- Scénka „Prach — naš vrah“ (hrali: Šan Imriš, Mária Kmečková)
- Recitácie: „Anto, maj!“ (Božena Imrišová, Miroslav Černý, M. Vydra)
- Scénka o umývaní studenou vodou: „Čislota — pol života“
Hrali: Štefan Janáček a Anna Kmečková
- „Za zdravím“ — recitoval Ľubo Imriš (za doprovodu hmyziny)
- Scénka o význame zdravej rady: Matku hrala Mária Kmečková,
tetku Anna Finková, dcérku Márku Rapšovú.

Po schôdzke prebiehali filmy o baciloch, o smrtonosných bombach.
Na odvodek prebiehali film o chudobnom eburníkovi.

Divadlo,
„Verona“

Dňa 26.12.1959 zahrali člennia Divadelného ochotníckeho kružku pri Osvetovej besede divadelné predstavenie pod názvom „Verona“ — dievčinstvá dráma v 4. dejstviah od Rudolfa Kazíka za režie Júmajšieho riaditeľa školy. Bolo to prvé divadlo v novom kultúrnom dome a na novom javisku. Návšteva bola veľmi pekná a obecenskvo bolo nadšené hrou. Madlenku Kosorincovej, ktorá zahrala rolu „Verony“ ozaj citovo. Mária Osluňiak, drevorubačka, zahral Jozef Mikus. Prejavil kladný postoj priateľa ale aj dobrého otca Verony. Dcera Verony zahrala Kosorincová bezvadne, vedela sa vžiť do úlohy nešťastného dievčaťa. Čítku, jeho najmladšiu dcérku zahrala s úspechom Anička Vydrová, kuzalku (hnedu a komodru) vedela napodobnil Anna Dragosekova, ktorá dok zahrala, že sa napodobnil Anna Dragosekova, ktorá dok zahrala, že sa obecenskvo rozplakalo. Ľudvika, jej syna zahral Jozef Černy (Štejdiakov), ktorý pekne prihrával jeho milenké. Jakuba Škvirona, gazu, hral Felix Černy, ktorý všetci pripravil privedenú napäť situácia pred Osluňiakovou drevorubicou. Jasika zahral Tožko Černy (Buranov), ktorý zahral Gorala — páneku.

s pravidlou povahou, čo sa mu aj zdarilo. Štúrovomu dobre zahrála M. Pintková, Slávka Grabanová, hajníčka Fero Čierny, Šanku - služku M. Majerová, Slána Grula, finančka Milan Kózségy, Maťku energičky zahrála A. Pruzinová, Miša, obecného pastiera zahral Marian Knopp. Technicičky všetci zvládli úlohy.

V prvých dobach poprireniacich bol starostom Ján Futák od r. 1918 do r. 1921. Tažko bolo verejné vedecky udržiavať poriadok v dobe, kedy sa vojsko macalo s bojiskom. Ondrej Kanina bol v dobe, kedy sa vojsko macalo s bojiskom. Počas vedenia obce richtárom Jozefom richtárom od 1921 do 1925. Počas vedenia obce richtárom Jozefom richtárom od 1925 - 1931 už neboli 18 členový výbor obce, ale 15 členový, Pintkom od 1925 - 1931 už neboli 18 členový výbor obce, ale 15 členový, keďže sa mnohí rolníci odstúpili do Francie, Belgie a Ameriky. Z 1083 obyvateľov ostalo len 830. Za učinkovania richtára Juraja Pruzinu od r. 1932 - 1938 zakúpila obec Turbinu na pohon strojov v miernom mlyne za 16.000 kčs. Nakoniec sa opravovala aj štola, vystúpila obecná prírastka na 35%. Vo februári 1932 zaviedli po prvý raz elektrické pouličné lampy v počte 15. Elektrické osvetlenie zaviedli do 39 domov, elektrické stroje si kúpili : mlynár Ján Hnějtar, Ondrej Čierny, slolář, MUDr. Schmidt, slolář a Ján Kanina, rolník k pohonu mlátačky. Elektrifikácia stala 160.000 kčs, z toho doslala obec 80.000 kčs. Keďže sa poslavila posledná nákladom 28.000 kčs za vedenia lesárskeho majstra Jana Futáka. Dáta predstavili 28.000 kčs za vedenia lesárskeho majstra Jana Futáka. Dáta predstavili sa odpredala Michalovi Benovi za 11.000 kčs. Okres vedecky daral hradskú smerom do Staréj od veľkej kaštieľky pre most na začiatku Telsín. Po volbách v r. 1938 bol zvolený Pavol Mikuš, ktorý viedol obec do r. 1941, Ján Čierny bol richtárom do 1944. Predsedom revol. MNV bol Štefan Pintka od 1945 - do 1946. Do r. 1950 bol predsedom Ilich Tokel. Hasičská zbrojnice bola posvätená za učinkovania predsedu MNV Jozefa Krusliaka (1951 - 1955). Ďalejim predsedom MNV bol Martin Mikuš (1955 - 1956) a Jozef Černáček [1957] predstavom MNV Klemom Kaninom, ktorý uradoval aj za predstavom MNV Felixa Černého (1957 - 1958), Jana Kanu do r. 1960. Za ich následku bol postavený nový kultúrny dom a založené celoobecné TRD. Hnisko a Štátne TVJ bolo založené za učinkovania predsedu Jozefa Nárožného (1960 - 1968), tajomníka MNV J. Tomášika a sekretára MNV M. Janečkovej, ktorá posobiť do tej MNV do teraz.

Starostovia
a predsedovia
MNV od 1918.

Divadlo
1960

z príležitosti jarných prázdnín Divadelný očehničky pri Ľubci v Lutile zahral divadelné predstavenie pod názvom „Na križ-nych cestách“ - od Kumka za režie nad. štoly. V tejto hre nám autor zobrazuje súčasné problémy slovenskej rolnickej dediny v období socialistizácie, nesí problém politické, sociálne a morálne. Ďalej sa v ňej hre nesí problém spoločenského myštenia a konania staršej a mladšej generácie. Hlavným ideočinným zámerom hry je vyslovrená myšlenka Koreuca: „To je naša nás osiel, aby jednotlivci bohali, ale aby všetci dobре žili.“
 Osoby a obsadomia: Jano Kinač (Jozef Mikus), Magdalena - jeho žena (Anna Dragoščková), Peter - syn (Fero Kinečok), Pavol - syn (Fero Čierny), Ondrej - syn (J. Čierny), Ula - dcéra (Mária Mikustová), Tomáš Koren, jej muž (Milan Kószegi), Adam Gura (Feli Paučina), Mária Šlacka, vdova (Maj. Minková), Veronika (M. Majerová). Toto divadlo zahrali aj v Slákej a v Janovej Lehote.

Maškarný
ples PO-

Za účinkovania miestnej džezovej hudby usporiadala mestská škola detí a másterný ples vo februari 1960 v počte 61 maliek rôzneho druhu: karbunkla, vŕbc, rôzne mormacie, pajace, zajačatky, chrobaci a iné. Pečny bol spravidla maliek s rodinami do saly chrobaci a iné. Pečny bol spravidla maliek s rodinami do saly chrobaci a iné. Na KD, kde, okrem tanca, bol program sečienok a hier. Nakoniec vyhľadala komisia najlepšie masky, vodiacia fantazie mládež a predstavila školy.

MDŽ 1960

MNV usporiadal slávnostné akadémia MDŽ v Košiciach pri príležitosti 25. učebníctva z radov ZRKŠ, mládeže a žien. Program bol bohatý: Kultúrna vežčka (recitácie: Moja manželka, Naša milá, tanec na ľudové preme - doprovod harmonikou, Spevy: Čierne oči), rozdávanie darčekov vyznamenanym žienciam, Sl. prejav o výstupcanej MDŽ, a na koniec film.

Výročie
štúdiu

Rada MNV pripravila slávnostné posedenie s vystúpením v obci Luhia. Prehľy a príbeh uč. dňa sa vytvárali rozhľatom. Týmto činom sa spolu práca medzi školou a MNV sa prehľadala. Boli prediskutované dôležité problémy a perspektívne plány pripravky

tried a nutrosti MS.

Ako každoročne, ešte aj toho roka MNV a OB v Luhle organizovali spravod na prvomajové oslavy s mestskou dychovkou. Mladoz ČSM a VZ mali trampoliny. Po návrate domov bola Študová večerica. Z priležitosti oslav Dňa milazstva prešli počas Žiac, 3. 4. a 5. ročníka k slávnostnému pionierstemu slábu v počle 34. Pre Program: Pochod pionierov z Hornej školy do KD za doprovodu hudebného súboru - jazzu, samotný akt premládu na javisku prebiehal reduci oddielov PO a vedúci družín. Po slábe bola prečítaná zmluva pamtítnu YRO nad PO. Ocenili prácu pionierov: zbor matkovic 80kg, zbor atovie, zbor zelenia 200kg, zbor starého lebka 208kg, Žiac, odpracovali 170 hodín brigády pri čistení polí. Pionieri do Šali odznak „Mladý budovalet“.

ZRPS za pomocí miernej ťažky organizovalo vystaraný jumiales. Začal sa slávnostným pochodom od Dolnej ťaže do sály KD za účasti asi 240 občanov. V programe sa pretekali dva eleganční chlapci vprisívaním obecenstva. Všeobecne vynikali žiaci 8. roč. Ktož odráža a jež? "Moderný fotografista". Časťka o žintoch predmetu autorita skupiny PO. Vpravidlach tancovali bolo ločovanie na výhru bábätky a torty.

Pred dňom VOSR bola ustavená Štafeta a DK na základe Lutka. Štafeta bola rozdelená cez dedinu - mord- hore uchom na záškvku. Tam odovzdali v mene MNV - a maso- vých organizácií dary a závazky klamej Štafete do Ľiatru a Hrrom. Pri tom prieskali lutku pripravu na revolučné poslania - gramom, psalmo spevom a recitáciou drakov Tábor, scénka o drakovi - čárovi a jeho priemysidelov. Počet návštěvníkov: 210.

žiaci 6.-9. roč. nezabudli pochádzať v divadelnej činnosti. Hoci mali riea učema, predsa rámci PO-ČSM ako zväzci za hrali divadelné predstavenia pod názvom „Sol nad zlato“, od J. Domášlu s hým obľúbením: Kral (Teref Bugel), Jelena (Anna Peškova), Maruška (Anna Vydrová), Diahuša

1. maj. 1960

DV₆₀

Album str. 11.
Záložka v kremni

Juni 1960
Album Seite 10
Hed. über Spuren

Oslava
VOSR 1860.

(Božena Šonášová), Kuchár (Milan Brígel), radea (Jozef Bugář), Slámenka (Mária Kmeťová), Šašo (Marian Hlaváček), baníci (Jozef Kanina, Slavko Pinta), zbrojnoši (Jozef Imriš, Pavol Jancák). Rezisér riad. školy upoznačal po predstavení besedu o rytierskych hercov a o ďalšej činnosti vzniknej divadelnej mládežníckej skupiny, v rámci Osvedčovej besedy v Luhle.

Pioniersky
večierok
1961

V rámci OB v Luhle upoznali zväzaci písmenky večer-
rok v apríli 1961 s hymnou programom: 1. Pioniersky pochad-
spev žiacov mestnej školy, kríz o množstvi Luhly (Lehelina,
Roškovcevius, názvy chotára, založenie obce, horecký späť do Luhly,
a iné aktivity), Kríza s písomami, tanec a spevy. Obecenskvo
sa nulenizne zapojilo do hádaniok a kvízu.

Akcie
MNV a OB
vr. 1961

MNV a OB uskutočnili v r. 1961 fiesto akcie: Oslava
Februára 48', MDŽ, majové oslavy (náčasť krojovanej
skupiny a dyehovky na I.V., Oslava Dňa víťazstva,
MDD, SNP, Deň QSA, VOSR (spojenie so Štafetou miera).
V týchto akciach bývali zväzaci, písmeni, recitáciu,
divadelny a hudobno-govôdicky kružok PO a miera ťa dyehov-
ka a jazz.

Akcia
Dedo Mráz
1961 :
Album 19

V debe vianočných prázdnin bola uskutočnaná akcia
viďanie zimy. Dedo Mráz sa učastnil žiakov, mládeže,
rodiečov v počte 256. Žiaci na javisku privítali deda Mráza
baštičkami a spevami. Potom dedo Mráz (J. Černák) v spievode
baštičky porozprával o ďalekej cestu z kamenného až do
Luhly. Potom si sedol na bon a festival program: "Scénta", "Hra
na Smiežik", "Vprímennej Štokke", "Kubo a zajac", folovýchovné
vystúpenia akrobácie, čarlaška. Mal som sedem grajcarov,
a nakočne rádielka deda Mráza detom. Ke skutočnosti
sobó vecierku dopomohli rodičia, ktorí pripravovali rekvizity,
a vietky jaričové premeny medzi programom.

Vnedelu 4.3. 1962 sa konal tradičný maskarný fol es pre žia-
kov a priemyslov za učinkovania miestnej džezovej hudby. Počet ma-
stiek: 58 za účasti 283 ľudí. Hodnotne boli výstupy znáromňujúce žival
zvierat v lese, v klesom bol fol es kvelin.

Detsky,
maskarny
fol es 1962.
Album II:

Divadelny kružok pri JRD zahral dňa 23.4.1962 divadelnú hru
"Bacová žena" od Študentu za režie P. Kultnera. Vleto hre
učinkovali aj dva žiaci zo ZDS. Štou vydarenou hrou boli aj
v Sláskej a v Prochodi.

Divadlo
1962

Pionieri ZDS v Luhle zahrali 20.5.1962 divadelné predstavenie
pod názvom "Dve Marienky". Osoby a obsadomia:

Kráľ	Vlado Čierney,	Dedinskí chlapci : Slano Mikus,
Marienka	M. Pinkova,	Dušan Krežňák,
Marienka	R. Pinková,	Starček rozprávkar : Št. Kydra,
Kuchár	Marian Čierney	Susedov chlapec : Peter Maceják,
Ded. chl. a dievčata	: M. Bahno, A. Kmeťová, Bož. Pruzinová, M. Chlajšová,	

Oburník ... Dušan Reichman, Chýžná : D. Čiana.

V dom divadle učinkovali harmonikári z hudobného kružku PO:
Slano Macák, Marta Macejáková, Marieka Mintková.

Akcia
MVVA OB.
v r. 1962

Oslava MDŽ (za násled. 241 ľudí), účasť na prvenstvových oslavach
(primery, v knižoch ženy a dievčata, dychovka), MDD (sportové po-
dujatia, seancy a pery), SNP (oslava v KD, taborák v Ke-
luhe, slávnostné začajenie školníku s kult. programom,
s prihovormi funkcionárov strany a NNV, oslava VOSR príjmu
s premietaním filmu o dobyvaní Činného paláca.

Celovedečné
divadelne
predstavenie
1962

3.10. 1962 Osvetová beseda usporiadala divadelné predsta-
venie „Odpálata“ v 6. obrazoch od F. Čitovského v režii
nad. školy. Tulo hru odráhe, vlastnosti a láska hrali ťažne
zvážáckeho kružku. Osoby a obsadomie: Baňa Grün (Milan
Bügel), Jurko jeho syn (Jozef Bügel), Anta (Mária Mirková),
Kmeža Klamoň (Jozef Kanina), Hidonka jeho dcéra (Marla
Kmeža Klamová), Bodlo (Marian Hlaváčik) I. rojat (Dušan Reich-
man), II. rojat (Peter Maceják), Krekots - zbojník (Izrael Bugar).

Budzogán - zbojník (Stanislav Pinta), starček (Milan Brígel),
Ucháčka (Anna Finková).

Činnosť
MLK

OB a MLK usporiadala premiersky večierok v KD
(6.12.1962) s týmto programom: (za účasti 86 obyvateľov
a mládeže: Kvízy, Lance a písme → harmonik. súbor,
Maly Bobčí → beseda o chlapčekovi, ktorý popoystal cestuje,
Odviažka školáčka → odázky pre najmenších,
Výlet na meriac → odázky pre zvážiacov (verne),
Sorichtské atriaum → odázky pre chlapcov lyžiakomníkov,
následovali hádanky, Lance a Kuzia. Nakoniec sa
premystal Dia-film: nepráky.

Divadlo
vr. 1963

Dňa 14.4.1963 zahrali zvážiaci celovečernú divadelnú
hru: Staločný valach.

S divadlom. Neprebudeny "od Kukucina boli herci DOK
aj v hráči, kde pôsobil nad. školy v rokoch 1936-39. Súpechom
zahrali: - Božan-gazda (Jozef Čierny), Bežanka, jej žena
(Mária Kukuciová), Miško, ich syn (Jozef Lamm), Zuzka, ich
deéra (Anna Rydorová), Marka, Miškova verenica (Mária Imrišová),
Púčkor, ob. sluha (Ondrej Čierny), Púčorka jeho žena (Mária Petková),
Ondriaš Mačkuia (J. Bongár), Ján Dubrava (Jozef Brígel) Lvič
(Palo Thomáčka), Tulák (Stanislav Pinta), I. evadobník (Marian
Hlaváčik), I. evadobníčka (Mária Kozová).

ZRPS

Z iniciatívy rodičov uskutočnil sa výlet do Bratislavы
traťou: Žiar a Hronom - Nitra (riadstvo Starobyľeho
hradu) - Senec - Bratislava (riadstvo Pimereckeho paláca,
babčové divadlo, zoologická a botaničká záhrada, Slavin,
prišľav a obchody, nocľah v hoteli Krym).

AKcie MNV
a DB 1963
MDŽ str. 11

MNV organizovali tria akcie: MDŽ, Deň vlastivstva, 1. máj,
MOD, taborček v rámci osláv SNP, Štafeta a sláva VOSR
a Meriac OSĽP, akcie APOZ, tančiace zábavy.

Dňa 30.3.1964 za režie P. Kuttnera odohrali Senovia DOK pri 1964
OB divadlo „Ženba“ od Šogola - osoby a obsadenie:

Aga ťichonovna, kúp. dcéra (Mária Pržinová), Anna, Ľetka: (Mária Kozová), Fiokl Ivanovna, náhováračka (Terka Bahnová), Podkolašin, dvorný radca (Jozef Černy, sv.), Koščarev (Ondrej Černy), Praženica - ex-kútor (Felix Pržina), Anučkin, dobrojník (Jozef Černy), Ževák, námorník (Milan Kószegi), Dunáška, služba (Mária Kukučková), Stanikov, bohatý kupec (Jozef Bugár), Štefan, sluhá (Pavol Kuttner).

Zväzaci za režie riad. školy zahrali v máji divadlo : „Lubka“ - Luknácia. Obsadenie: malka (M. Pinková), Lubka (R. Pinková), Janko (Peter Maceják), Místečo (Dušan Perichman), Mariena (Dana Černá), Evka (Anna Kmeťová), kral' Vlado Černy), radea (Ľubo Hydra), starček (Marin Černy), Aga (Bižena Pržinová), ťačo (Marian Černy).

Zväzaci vyzdobili zasadacku MNV, kde odzneli politické prednášky o volbách kedysi a teraz, o milomnej a zahľamenej politike v kritiku Ekonomiky polnýchosquodársva. Po OSN AKcie NNV a OB po uporadala literárny večierok o Leninovi a jeho diele. Bezdu viedla ktorikomická A. Osvaldová. OSČK zorganizoval kurz pre viedcu pre Dorax OSČK, ktorý viedol obrodný lekár Dr. Vido. Otorem toho OB ustatričnila bolo akadémie: MDD, majové oslávy, MDD, oslava SNP, VOSR, Metac OSČK, tančenú zábavu a Dedo Mráz.

MNV a TRD organizovali akcie verejnoproskeňých prác (prísene, ržalve, zber zemiackov), zber stareho lečku, papiera, čieľného trudu, hračiek, sýpok, a liečivých rastlín. Tiedola vytupovala jablká, šírky, maliny. Najviac mazbierali pionieri lunajšej školy. Brigády

Po učinkovaní preds. MNV Jozefa Nárožného, prevzal vedenie obce novozvolený preds. MNV Jozef Kružátko o dr. 1964 dočasne s tajomníkom s. Mariam Jančíkovou.

Predseda
MNV

Činnosť
rr. 1965

OB spolu s MNV pripravovali akciu 20. júna oslobodeniu našej vlasti slávnou sovietskou armádou. Pred oslavou bola vyzdobená sála KD, zasadacia, komisiuca, ZDŠ a MS, do poradku dali hroby partizánov na cintorin.

1. apríla žilia obce v oslavovaní osláv. Za doprovodu dychovej pochôdza sprejazdu z Dolnej školy do KD, kde sa uskutočnila slávnostná akadémia. V úvode zneli slova konferenciera: „Risala sa 31. III. 1945. Naši rodičia a deči rodičia žili v Českáj veľkej chutte. Z obce chvalom odchádzali poslední nemeckí vojaci. Za sebou zanechávali spušť, steny a hroby známych i neznámych bojovníkov. Doslovi spravy o oslobodení Bardejovej Bytčice a Trenčína. Štítok pekný, velmi dobré zazneli slová slávnostnej produkcie pochodej MNV, NF a po nich bol bohatý program spevov, rečí, bárm, tančov za doprovodu dychovej hudby, harmonikárskeho súboru premierov.

Júniales
65)

Po návrate zo školy v prírode z Tatranskej Kotlinky počasí, pripravovala žiakov na slávnostné zakočenie šk. roka, ktorého byla tradičiou s veľkou účasťou občanov, rodícov a priateľov školy. 27. 6. 1965 o 15⁰⁰ hodine sa pochol generál žiakov s rodicami do KD za doprovodu dychovej. Počet žiakov s rodicami do KD za doprovodu dychovej. Počet príslušných: 235: deti z MS + počle 30 a zo ZDŠ + priečne 61. Vydarili sa hry so prejom aktuálnom, ako napr. „Zenito sa motoridlo“, krízy a rádátky zo slovených ihôz z piatov a geometrie. Vlajky domáctva dostali odmeny. Po 21 hodine deti si domov a dopredu následne potraňovala do polnoči. Po zábave rodičia vyčistili celý kultúrny dom, mialen milomé mestnosti, ale aj dvor a prestravisko pred KD.

1. sept. 1965 o 8^{oo} hodine MNV oznamil v rozhlasovej program zahájenia a prihlásil sériu pochodov na počesť 11. nových žiacov prvého ročníka. Za príležnosť 71 rodičov prehovoril predsed a MNV s. Jozaf Kružňák, ktorý potešne naznačil perspektívny plán obce, v ktorom si zahrnule pomocné pre vyučovanie, opravy starej školy mestožiho rázu, ale rysuje sa starba novej školy. Program bol spodtržený slánskym SNP, v ktorom vyslovili členovia divadelného, hudobného a recitačného kražca.

MNV organ
zeje zahajen
st. roku.

MDZ
66°

MNV za pomocí DB organizoval oslavu MDŽ s kulturnou akadémiou spevov, baťmičiek, rytmusov a tanecov. Slávnostný brejav mala Mária Mikúšová. Pred záčiatkom oslávy boli odmenené vzorné pracovníčky Kyticami kredov.

MNV organizoval 1.5.1966 manifestačný prejavujúci oprievod do Žiaru odmenou. Za zvukov dychovej kapely pod vedením J. Prusíku pochodovali Luhčania v počte do 200 ľudí na hlavnú tribúnu (III. ZDŠ), kde ľanovala skupina kresťanových žien a dievčat. Za vzornú ričasť dosiahol MNV (preds. Jozef Kržík) odmenu 10.000 Kčs, ktorú súčasne sa paničil na zakúpenie pouličných žiariviek.

Prvý máj 66'

MDD 66'

26.6.1966 organizovala PO-ČSM pod patronátom MNV
juriáles s týmto programom:

- Súkromie ľudových a prímerov (red. Dorina Valentová, Marička Kojšová a Mária Chlajsová). Po tom slávnostnou slúžbu boli prenešené.
- Záštava ..., vslávaj konzo ..., po borovom lichom lese ... Vlastav.
- Nýťduby a sečinky: "Onepočutných ľopánkach" (Marián Peša, Štefan Schmidl, A. Vydrová, M. Mužíková), ďalšia rečinka "Romka" (F. Veiss, P. Balcaj, J. Koronenský, Čierny).
- "Bojko" (Milan Hlaváčik, Vlado Golha, Slávo Paal, Kamil Paal, Rudo Holos). Na vedecku ľamz za doprovodu karmadlov. Letkiss". Po programe bola veselica. Dvakrát zhaslo svetlo, potkračovalo sa pri sviečkach, ktoré rodiačia podonávali. To však nevadilo, náladu viesťky dodala miedzny jazz "Rhythmus") hrali: Ľubomír Dobšák, J. Hušec, F. Bevald, M. Vlado Bevald, F. Veber, Manu Hlaváčik.

1967
Divadlo:

PO-ČSM usporiadala dňa 26.5.1967 divadelné predstavenie pod názvom "Ubohá Anička", od Pavla Šoliu -náprávko-
vá hra v 4 obrázech. Obsadenie titul: Anička (Eila Vajsová) Astrónóm, jej otec (Kamil Paal), Perzephona, maeocha (Marián
Mužíková), Tinka (Marička Golhová), Tonka (Zlata Jaselská),
Kráľ (Štefan Macejáč), Kráľovna (Alenka Ďelkovíč), kráľovič (Ján Kmeťoček), Balónik, dvorný radea (Slávo Gontisco), Ľo-
koláda, domáca dama (Mária Kraješová), Šidlo a učni (Jozef
Latola, Slávo Paal, Tonka Holos), Modisálka (Terka Nárožná)
Dobromil (Jozef Baran), Prvý lokaj (Jozef Paal), Druhý lo-
kaj (Ľubo Mikuš), Villa Hmlica (Anna Kollárová) a vily,
Medved (Rudo Holos), Zajačica, zapieškovia, kostia a iné.
Maeocha žiici sújim drom dećíkom Tinku a Tonku, kym nevrat-
ná dečera Aničkej musí byť sluzáku. Ale Aničke sa jednako
doslane odmeny, keď mladý kráľovič si ju vyroli spomozdi
všetkých dierčal na zábave usporiadanej na jeho rozptylenie.

Darmo sa Perpetua namáhala, darmo svoje dcérky vyobliekala do kráľovských šiat. Kráľovič si vysolil úbohou Ariétu. V 1. dejstve bola poslancová dvorana na kráľovskom dvore, v 2. dejstve pracovňa hreždára Salamandra, v 3. dej. les (s medvedom), v 4. dej. dvorana. Rodičia učinme pomáhali v obdarovávaní šiat, rekvizít a na jaristu pripravme jariskového dejstra.

Akcie

MNV 1967:

V roku 1946 MNV usporiadal tiečko akcie:

- Slávnosť Februárového víťazstva 25. 2. 1967 v KD
(Čiarič spoločenských organizácií, PO-ČSM, VZ, ČSOK, ZO-KSS, NF, všetci poslanci MNV). Po kultúrnej akadémii, prehovoril s. preds. MNV Jozef Kružlák, ktorý zdôraznil význam víťazstva pracujúceho ľudu nad kapitalizmom.
- Slávnosť - MDŽ 6. 3. 1967 o 15⁰⁰ hod. Po kultúrnej vložke MS a ZDS s. M. Miklušová prednesla slávostný prejav k MDŽ. S. preds. Jozef Kružlák vyznamenal jubilantov pracovníckej TRD, štátu, MNV, kultúri a hodnotnými darmi.
- Pred 1. v. dychovek hrala pod majorovým strihom, pod ktorým lancovala krajviana skupina dievčat. Na druhý deň zorganizoval s predsedcom MNV manifestačný príord do Žicieru a Hrnom. Žičančili sa deli z MS, pionieri v Krónoch, zrásaci, folklórna skupina dievčat a žien, v Krájoch, Živáci, folklórna skupina dievčat a žien, v Olenovi TRD, MNV, KSS a starší občania. Po sprievode Olenovi TRD, MNV, KSS a starší občania. Po sprievode hrala naša dychoveka, pod vedením Jozefa Čierneho, Partu Kultury a oddychu, kde bol koncert dychovič a vystúpenie folklórnych skupín.
- účasť na oslavach záčiatku šk. r. 1967/68 a SNP. Po oslavach s. preds. MNV prehovorilo o možnosti poslavenia novej budovy školy, nakoľko stará vobec už nevyhovuje. Ďalej uriedol niektoré podrobnosti z povesta v našej obci z r. 1945

VOSR
67'

Ako aj včas, tak hoto roku začal Meriac ČSČP štafetu z KD na Handlovskú cestu. Pionieri mierili štafetu priateľska so záväzkami MNV, KSS, VŽ s ozdobou slápkou, a školy. Pri odovzdaní štafety prehovoril s predst. MNV a vyjasmae VOSR za účasť spoločenských organizácií a obecenstva. Večer bola oslava VOSR s programom MŠ, ZDŠ. Večer bola mládežnícka veselica.

1968
Divadlo
PO-ČSM :

Dňa 9.6. 1968 PO-ČSM zorganizovala divadelné predstavenie pod názvom „Medorá rozprávka“. Osoby : Jasena (Mala Jasčková), zámocký pán (Ľubo Macaják), Doktor (Lamto Gonško), Mudrč (Jozko Peál), Hajduch (Ján Holaš), kuchár (Ľubo Mikuš), Ehaš (Joz Baran), drovorubac (J. Ratová) babka (Alenka Čejková) Barunka (M. Góthová), Zajačik (Ela Rajcová), reverenda (Marla Kráfiová) Medved (Dušan Nečas), matka včela (A. Kozová), hosta, včely. Keď zámockého pána poichne včela, od hnevu da všetky včely vyhubí, vyrúbať všecky stromy a vytrháť všetky kvety, aby už nikto včela nemohla žiť. Ondreho rôzak vyschnú všetky pramene, je neuroma a hlad. Ľud sa buri a zámocký pán ujde do lesov, kde najde ušocište u starenky a vnuček, ktoré neposluchali jeho rozkaz a včely naznečili. Tu sa pán zoznamuje s včelami, pochopí, čo urobil a rozhodne sa podeliť. Včely mu odpustia a dobrá vila Jasena opäť vycení v celom kraji stromy, kvety a rodinu.

Juniáles
68'

PO-ČSM za prácu MŠ a ZDŠ organizovala tradičný juniáles, ktorý začal pochodom z MŠ do KD.

Program MŠ :

Písme : Idem pekne trakte za krokom - Ľonga budík
Sceňka : Uherčík - Strúham mrkvickev (majavčan),
Niesme : Na drore bývala - Hara mama (Sóľová),
Bašničky : Kvapky, Raženica, Operený budík, Bocian,

Vlak, Ťapí, Kuchárka, Zákačka, Ryba a pena, Dubačik, Chrobák, Slnko, Papučka, KuKučka (pri tom už deti rekvizity), Piešme: Bol raz jeden psieček - Uči žabiač (spevy s prototypmi), Tanec: Lává nožka (ukončené živým obrázom učiteliačiek).

Program 203:

Scénka : „Oveč“ (hrala Zlata Jasčková a Mária Goltkovič) Spev: „Oveč“ (Cpriešky, „Kováč kuje“, „Malická som“), Tanec: „Tlciem mak“ - „Cpriešky“, „Kováč kuje“, „Malická som“. Predstavili sa títo harmonikári: Alenka Čellková, Zlata Jasčková, Verka Hydrová, Ján Minča, Ján Kosorinský, Kamil Paal a Jozef Paal. Dopravádzeli všechny spevy a tance.

Spev: Mária Minčová, Doda Púrová, M. Raková (s mimikou),

Scénky: Hluché lešky (s úprachom zahráli Alenka Čellková a Ranka Kráľová)

Tanec za doprovodu harmonikárov: „Bláčia oveč“, „Eva ido s Edičou“, „Gágal gundar“ - „Kukurica písomica“ - (končilo sardánon),

„Snev (trio): Ej, od Brucklora (M. Minčová - Doda Púrová - M. Raková)

Tanec: (z. 4. a 5. roč.): „Krášna, Kráňa“, - „Idé verbung“ -

Zelená sa bučina“, - „Odám se, neodám“ (skončila živým obrázom),

Spev (všetkých detí): „Horehron“, „Napsal mi milý“, „Tam

za Vahom“, „Tri dni ma naháňali“ - „Janošíkovčke ...“

Detská veselica: V prešlávkach boli veľké výkupy a hry s výhrami. Krabica lyžičiek, krabica pohárikov, cokoláda a cukrovinky.

Pionieri prešli zber papiera, a starého záhra. Kúčastníci
sa brigádnických práce pri výstavbe novej budovy školy
na Ohrade: ukladali lehly, vozili kamene a ukladali
ich blízko základov a iné drobné práce. Podarili sa pio-
nierske rečenky so zábavným programom. Dobre praceovali
hudobno-krištíky: divadelný (divadlo, Medová reprezávka), hudob-
ný (harmonikári) vystupoval na oslavách májových, SNP,
MDŽ a pri akciah APOZ (všetkme dali do života, výročia
sociálneho otca a iné). Knihovnička zorganizovala výstavu
kníh a dve beretky o knihách: Smely zaječko - Marosko.

Cinnosť
PO

1969

Divadlo
Javorček

Z príležitosti zákončenia škol. roč. 1968/69 PO - OSN/ a ZDŠ ustanovila celoobecne' divadelné predstavenie pod názvom „Javorček“, od Jana Šiposa, rozprávkova hra v 3. dejstvách, v 6. obrazoch. Kráľ si chcel vyskúšať ľasku svojich malých dcér, aby podľa výsledku rozhodol o následujúcom. Najmladšia dcéra prepárla najrásťšiu ľasku rovi a lecori, preto ju sestry tajne zabili a pochovali. Na jej hrobe vysiašie javorček. Mladý pastierik si z neho usrobil fújaru, ktorá spieva o smrti najmladšej princeznej. Keď sa kráľ dozvedel o prarde, nehodné dcéry potreba.

Krizové
obdobie
1968-1969

Z analýzy krízového obdobia bolo nutné vymodiť politické zásady pre nadchádzajúce voľby. Volebná demagogia v roku 1968 mala byť zneužíta proti socialistickému štátu a jeho vymíernenostiam. Nebolo tomu mat ani v našej obci pretože určité skupiny ľudí sa snažili bagatelizovať pracu Štamickej organizácie, miestneho NV a zložiek Národneho frontu. Možeme konštatovať, že hýmzo tendenciami pravicového oporu- nizmu nepodľahla početná skupina aktívnych poslancov MNV a veľká časť členov Základnej organizácie KSS, mnohé členky SZĽ a členovia Zväzu mládeže. Očom, že členovia MNV zotrvali na správnych, triednych, marxisticko-leninských a internacionálnych poziciach siedali aj do, že došlo len vo dvoch prípadoch k odvolaniu z funkcie poslance MNV. Rozhodujúcim spôsobom k všeobecnej konsolidácii pomerov v obci prispelo zavedenie nového vedenia Komunistickej strany Československa.

rok 1968- pohľadom obecnej kroniky

Akcie MNV
v r. 1970

1.4. 1970 z príležitosti 25. výročia oslobodenia našej obce slovou Sovietskej armádou bola slávnostná akadémia v Kultúrnom dome. Za účasti dvoch prislušníkov Sovietskej armády vystupovala dychová hudba pod vedením s. Jozefa Čierneho harmonikársky súbor so predsedom JO pod vedením riaditeľa školy. S. predsedom Jozefom Kružbalem v slávnostnej reči zdôraznil historické udalosti z doby partizánskych bojov proti fašizmu a z obdobia

Oslobodenia našej obce a okolia. Po oslavu bola veselica za účasti 365 občanov.

Dňa 24.4. 1970 sa konala v sále KD oslava 100. výročia narodenia V. I. Lenina. Po kultúrnom programu žiacikov ZDS odzneli prednášky ss. uč. Kramária a Kantu zo Žiaru nad Hronom. Vzasaďačka Oreslová beseda otvorila výstavu fotografií zo života najväčšieho revolucionára. Po oslove sa všetci zúčastnili celovečerného filmu o Leninovi (Razliv-Sibir vysúperia po nemoci).

24.4.1970
Lenin

Z príležitosti 25. výročia oslobodenia ČSSR slávnou Štafetu 70 skou armádou bola organizovaná štafeta. Posesla, priateľstva a mieru" dňa 8. mája 1970. Od budovy MNV bežala štafeta pionierov cez dedinu až na zastávku na Komárovskej ceste. Tam odovzdali cyklisti ozdobnú stuha a dečku so záväzkami okremnej štafete, ktorá odovzdala dary klárnej štafete v Žiari nad Hronom.

28. júna 1970 sa uskutočnil tradičný juniales 70'. Deči z MS a žiaci ZDS pochodovali za doprovodu miestnej dychorky z budovy MS do Kultúrneho domu za účasti 246 rodičov a priateľov školy. Kultúrny program deči bol bohatý a odmenený aplauzom prítomných. Harmonikári (Vlado Hanes, Milan Paal, Milos Roob, Viera Vydrá) s rytmickou skupinou biciak násťajov zachrali tri drožky a 4 pochody. Potom nasledovala "Veľká kvízovka", ktorú viedla Danka Jančáková s herecami: Paňo Majer, Iveta Hanesová, Marička Kirožná. Interview s absolventom Paňom Majerom viedla redaktorka Metana Lovčičanová. Na dvoch švéderských lavičkach cvičili chlapci 1.-5. ročníka. Za doprovodu harmonikárov (Alenka Čelišová, Olga Jasieková, Jozzo Paal) tancovali dievčatá na melódiu "Tanečnice". Zelený je rizmarínok". Skružmi cvičili a tancovali dievčata výsledkom na rytmus, Let's! Po kultúrnom programme bola deťka veselica. Do taktu hrala dychorka a rytmická skupina, v ktorej hral a spieval Jánko Minko. Medzi tancom boli hry a súťaže na výkony.

Juniales
70

25. ročné obdobie budovania socialismu (1945 - 1970) v súčasnej dobe v rámci ryhodnotenia dosiahnutých výsledkov za uplynulé obdobia zhodnotíme celé 25. ročné obdobie budovania socialismu v našej obci.

Hned po oslobodení našej krajiny a našej obce slávnou Sovietskou armádou v očakávaní krajského života, napomeneho užitočnou pracou v prospech celej našej krajiny, prispeli masí občania k odstraňeniu vojnových zničených hodiniek, vytvorených tăžkov prácou. V porojnových rokoch sa odstraňili vojnové zničené a spôsobené škody na škôlach budovách „Hornej a Dolnej školy.“ MNV zabezpečil ich vybavenie potrebným materiálom a učebnými pomocami, ktoré boli v relatívnej mierne zničené. Tak sa opravilo prostredie pre výučbu našich detí. Bezprostredne po II. svetovej vojne naši občania vykonali obrovskú prácu na obnove svojich domovov, ale najmä na opravách a udržíbze zničených komunikácií. V rokoch 1947 - 1948 doslo k prebudovaniu celej obecnej česly v úseku od Handlovskej česly až po koniec našej obce. Tu bolo potrebné vynaložiť veľice veľkic na odstraňenie rôznych komunikácií. V rokoch 1947 - 1948 doslo k prebudovaniu celej obecnej česly v úseku od Handlovskej česly až po koniec našej obce. Tu bolo potrebné vynaložiť veľice veľkic na odstraňenie rôznych komunikácií. V rokoch 1947 - 1948 doslo k prebudovaniu celej obecnej česly v úseku od Handlovskej česly až po koniec našej obce. Tu bolo potrebné vynaložiť veľice veľkic na odstraňenie rôznych komunikácií. V rokoch 1947 - 1948 doslo k prebudovaniu celej obecnej česly v úseku od Handlovskej česly až po koniec našej obce. Tu bolo potrebné vynaložiť veľice veľkic na odstraňenie rôznych komunikácií.

V roku 1951 sa začalo s výstavbou miestnej požiarnej zbrojnice, ktorá dodnes slúži svojím účelom, vybavená všetkými modernými prostriedkami požiarnej ochrany. Pre učomie pamätky zosudlých sa v r. 1951 vybudovalo MNV opatrenie miestneho cintorína a v r. 1950 - 1951 sa vybudovalo zariadenie miestneho rozklasu. V r. 1953 sme začali s výstavbou miestneho kultúrneho domu, ktorý po dokončení v roku 1959 postupoval priestory pre miestne kino, pre zábavné aktivity, pre poštový úrad, pre farsznú maliet a detí, pre MNV, JRD, KSS, SPOZ, MÍK a DOK-OB. Život obce podstatne zmenil dovedajúci systém poľnohospodárskej výroby, keď v r. 1954 bolo založené celoobecné ľadostné rolnické družstvo. Dnešné výsledky dosahované JRD v rastlinnej a žiacišnej výrobe, ale najmä v chovanej výrobe obilia, keď medzi prvými družstvami v okrese osiahlo ráčup obilia do štvrtiných hodín, sú toho zárukou. Po založení JRD doslo k vybudovaniu

neskôr bolo vybudované moderné osvetlenie obce. V záujme rozvoja obce MNK zabezpečil územnickú úpravu celej obce na úrovni „Smenisko územného plánu“ a vytvoril dva stavebne obvody pre individualnú bytovú výstavbu, pričom bolo zabezpečených celkom 250 stavebnych pozemkov pre individualnú bydleniu výstavbu sústredzonou formou. V roku 1967 sa započalo s výstavbou novej dvojfriednej Základnej deväťročnej školy, nákladom cca 1,5 milióna Kčs, ktorá bude k 1.9.1971 odovzdaná do používania.

V tomto roku (1967) sa započali práce s výškopom zakladov, ako aj jeho bedenovanie. Táto práca bola vyučené prevedená v rámci brigády, na ktorej sa podielali občania a učajmá členovia strany. Ako najlepší brigádnik bol Ján Golaň, odpracoval písnych 14 dní zdarma, hýden pracoval Juraj Pinka. Ostatné práce prevaďali vyučené členovia strany a to v sobotu a v nedele. Večerne pomáhali naši žiaci (aj žiaci z TZOŠ v Žiaroch n/Hronom): upravovali kerén, okolo budovy, nosili kamene, teky, maltu, čistiли okna, dlaždice, obkladačky. Rodičia pomáhali pri obhadovaní brizohu, pri bedenovaní ohrady okolo školy, pri prešľahovaní školstva na bytku z ročiamy zberajnice. Našli sa aj takí občania, ktorí neodpracovali pri výstavbe ZOS ani jednu hodinu. Ale ktorí hovorili medzi sebou, že škola, ktorá sa slavia podľa folčanu, nemá byť školou, ale môže byť len pre sklad umelého knojiva alebo dom pre rybárov. Takéto boli myšlienky niektorých našich občanov a myšleli, že keď sa do práce nezapoja, že výstavba školy prevedená nebude. Na druhej strane treba pochváliť najmä našich dochodcov, ktorí pracovali aj za malé a mizké odmeny (Chajčia Imrich, Ján Lovičan, Jozef Hydra, Anna Pintová, Paulina Finková, Margita Roobová). Ďalej treba už dieliť občanov, ktorí prevaďali odborné práce: Ondrej Tomčoč prešiel všetky murárske práce, obklady, dlaždice, dlažbu a ostatné odborné práce (pomocníkmi mu boli: Ján Lovičan, Júlia Krzinská, Terézia Jonášová, Štefan Rosko ato.) Ján Čierny prevedol pokrytie plechom celej budovy. Iné odborné práce prevaďali Ján Jančoč, Róbert Náročný, Imrich Knopov, Martin Mocák. Dokončovacia výstavba prešla z akcie „Z“ do investičnej výstavby. Ďalej ohradu okolo

Celosť budovy ZDŠ prevedol odborne Š. Alexander Stompf. Na tejto akcii násť občanmi odpracovali veľké množstvo brigádnickej hodin, za čo im patrí vďaka. Toto dielo sme pripomíname budovateľské úsilie občanov aj v dňoch rokoch. Príškole bola vybudovaná jedna a pol bytová jednotka, ktorú zaujme stabilizačné učiliště Káčov.

Prie pešich chodecov bolo vybudované celkom päť staviek cez mestný potok, vybudované boli tri mestne zastávky, cestárne na linkach ČSAD, verejná studňa v cintoríne. Prie vrahľitnej verejnej dopravy bola vybudovaná mävá komunikácia od Hradovskej cesty až po obec s vybudovaním nového mosta v parometrovej zodpovedajúcej celoštátnym normám. Vtedy bolo akcie boli zabezpečené v prospech celej obce zahrnuté v rozložení pôsobnosti kocky MNV v miestnej hodnote 2,661.000 kčs, bez obstarávacej hodnoty novej školy. Od oslobodenia našej obce a hradu sovietskou armádou sa v našej obci vybudovalo celkom 84 staviek rodinných domčekov a v súčasnosti dobre je najmenej 32 staviek rodinných domčkov rozložených v súčasnosti, ktoré poslalo mestne JRD pre svojich zamestnancov, 8 bývalostí ktoré poslalo mestne JRD pre svojich zamestnancov. V nových 84 rodinných domčekoch je celkom 98 bý. a z rozdaného podľa 32 rodinných domčekov sa zvýši bytový fond najmenej o 40 bý. Ak máme hodnotu bývalov rýchlku v našej obci musíme poznamenať, že 5% zo súčasného bytového fondu bolo postavené po roku 1945 a len 40% bytového fondu sa postavilo v predvojnových rokoch. Tento stav prekráčuje celoštátny priemer individuálnej bytovej výstavby v rokoch po oslobodení, za čo patrí vďaka všetkym slávnictom, ktorí fomou individuálnej bytovej výstavby si svoj bytový problém vyriešili za cenu, ktorá sa v materiálnych hodnotách slávnictov nedá vypočítať. Z 238 domácností žijúcich v našej obci majú všetky zavedené elektrické osvetlenie, 41 bytových jednotiek majú všetky zavedené elektrické osvetlenie, 41 bytových jednotiek je využívané ústredným kúrením, 69 bytových jednotiek je využívané vysávacími kúpelňou, resp. sprchovacím kútom, elektrické práčky používajú 138 domácností, ohladničky 111 domácností, vysávače prachu vlastní 68 domácností a letevznych koncentračiarov máme v obci 147.

V auguste (29.viii.1970) bola osláva SNP v KD za príležitosť 136 ľudí. Kulturný program spievali hudobné súborové dycherky a harmonikáky. Z príležitosti SNP sa uskutočnila táboračka so spievom a hrami v Keltupe.

Oslava
SNP

FV 71

Oslava Februárového víťazstva sa konala v novom, kľube mladých za príležnosť zväzovcov a pionierov, ktorí mali kultúrny program. Po programe mali možnosť literárne rečiť s kvízom o udalostiach Februára 1948.

50. výročie
KSC.

V ozdobenej sale KD bola slávnostná akadémia na počesť 50. výročia, vzniku KSC spojená s výstavou obrazov a dokumentačného materiálu v zasadacom MNV za príležnosť 315 občanov. Kultúrny program sprevod, scénok, rečiacu a tancovali tri hudobné telera.

Akcie
ZRPŠ 71

Na počesť dokončovacích prác pri novostavbe školy (uprava lešného pred budovou, zabetónovanie dieleov okolo dvora a záhrady, vysádzanie ovocných stromkov, úprava vchodu do kodelne, oprava rodovodu a iné) členovia ZRPŠ organizovali vlastivedný zájazd do Partizánskeho a Bojníc. Okrem toho sa uskutočnila detska volejbalová dobrovoľníckej skupiny "Lomik".

Otvorenie
novej školskej
budovy.

Z príležitosti osláv VDSR dňa 7. novembra 1971 sa uskutočnilo slávnostné otvorenie novej školskej budovy. Už o 10⁰⁰ hodine sa zhromaždili hostia z ONV v Lian nad Hronom (s. B. Urblik, s. K. Benický, s. J. Libo, s. A. Pročun...), primátor (s. B. Urblik, s. K. Benický, s. J. Libo, s. A. Pročun...), dôležití radačia, mládež, pionieri a ľudia zo ZDS - celá verejnosť pred budovou MNV. Odhalenie pochodu dychovej hudby kračali cez celú dedinu všetci zhromaždení, v počte 300 ľudí na dolný konec dediny (Chrád) k novej budove ZDS, ktorá ovečená cakala na slávnostné otvorenie. Pionieri zborove zarecitovali basen "Nova škola". Lydička Bubláková zarecitovala basen "Strana". Potom nasledovali prejavy okresných a mestských funkcionárov: s. kol. Benický, preds. škol. komisie ONV-ZS, s. Jozef Krusliat, s. kol. Benický, preds. škol. komisie ONV-ZS, s. F. Osvald, riad. školy. Po prestrihaní pasty bola priehliadka tried (s učačkou pronesu sluchadlového základnejšia), zborovne, kancelárie, kabinetu, vestibulu a mestského sociálneho zariadenia. Vtedy občania skončili prieskumnosť a ukladnosť vzdornej stavby školy. Po slávnostnom obede v sále Kultúrneho domu nasledoval kultúrny program.

Najprv spievali, recitovali a lancovali desať piesni z Materskej školy. Následovala recitácia básne „Syn revolučie“ - K sviatku VOSR. Medzi lancami priemerov ZDS odzneli spevy za doprovodu harmonik: „Čože to tam šusť!“, „Ata Helpa“ „Dievča kráne“. Zasadil som tri chomáčky: „Otie si to húsky“, „Výkutko slmečku“. V scénke „Orečka“ hrali A. Krajčiová, a Zdenka Čierna. V scénke „Raľali“ hrali Vl. Loučian, P. Pál, Viera Jonášová, M. Jančíková, M. Mikuš, D. Veberová a B. Holosová. V komickej scénke „Hluché tetky“ hrali L. Bubláková a D. Roobová. Po záverečnej piesni „Od Dunaja k štítom Tatier“ bola ludová veselica.

V dňoch 26.-27. novembra 1971 sa konali voľby do mestského národného výboru. 601 voličov odozvadali hlas, pre týchto poslancov: František Čierny, Ed. Hanes, Em. Kádlecová, M. Krajčiová, P. Kuttner, Jozef Brígel ml., M. Jančíková, J. Gontko, B. Jonášová, T. Kádlecová, Jozef Krusliak, Bohumil Knopp, Š. Brígel, M. Mikušová, Ján Mužík, Matúš Hudac, F. Osvald, Alex. Šlompf, Ing. M. Gležl, Róbert Nárožný a Tobias Pruzina.

Zloženie rady MNV: predsedca Jozef Krusliak, podpredsedca Jozef Brígel, tajomníčka Jancíková Mária, členovia: Nárožný Robert, M. Mikušová, E. Hanes, Tobias Pruzina, Jozef Šmídko.

Agrariačné stredisko pripravilo tiež akcie: výzdoba zasadačky a volebnej miestnosti, relácie k 27. výročiu SNP a k Dňu Sláča, prednášky „Co už volič poznal o volbách v našej krajine“, „Co dal socializmus mládeži a perspektívy mládeže v našej krajine“, zhodnotenie transparentov s heslami k volbám na budovy KD, MNV, MŠ, ZOS, fotografie vzorných pracovníkov a príladeč.

Na úseku ďalšieho rozvoja obce MNV predkladá perspektívne úlohy a akcie prvoradého mestského významu:

- Riešenie doterajšieho nevhovujúceho systému zásobovania obyvateľstva nevyhnutnými potravinovými článkami a potrebami pre domácnosti. V domložení bude MNV pôsobiť na obchodnú organizáciu Jednota - Ľudové spotrebne družstvo so sídlom v Novej Bani v tom smere, aby sa zabezpečovalo rozšírenie predejnej plochy, ale aj na to, aby sa zabezpečil vhodný predĺžený čas a pravidelný prijímanie tovarov, najmä potravín dennnej potreby, ako je chlieb, mlieko a pod. To vyžaduje výstavba novej obchodnej jednotky.

Volby,
1971

Cinnosť
AS 1971

Volebný
program
MNV(1971-75)

- Zabezpečiť ukončenie generálnej opravy miestneho rozhlasu a sústavne dbať o dobrý technický stav tohto zariadenia a jeho správneho využitia.
- V rámci Konceptie zásobovania okresu Liptov mŕtvm pítnou vodou, spracovaťmi vodárenskými vodárenskami a kanalizačiami v Bardejove. Bydliaci zabezpečovať výstavbu miestneho písmeňho vodovodu a vysvetliť všetky podmienky pre úspešný prebeh výstavby vodovoda.
- Súčasne s výstavbou miestneho vodovodu bude nutné pristúpiť k nieskorej odšanalizácii objektov, ktoré budú na vodovod napojené. Za tým účelom bude nutné posúpovať zabezpečovať rozpočtovú a projektovú dokumentáciu kanalizácie a zabezpečovať zasadenie do plánu akcií na roky 1974-1977.
- U spravovalača toku Kopernica, ktorý preteká intravilanom našej obce súčasne posobiť na zasadenie regulácie do plánu akcií obce súčasne posobiť na zasadenie regulácie do plánu akcií spravovalača (Súčasna melioračná správa Bratislava - okresné stredisko v Liptovi a Hronom).
- Súčasne zabezpečovať technickú a občiansku vybavenosť slávnostných obvodov IBV v súlade so Smerným územným plánom obce a to tak, aby v tejto pôdriadiel boli vybudované výhľadujúce mestske komunikácie, verejné osadenstvo a odrodňovacie telesá komunikácií. Na elektrickú energiu možno napojiť všetky bytové objekty IBV a ľahko i na vodovod. Osobitne bude nutné neštiť odšanalizovanie slávnostných obvodov na úrovni celej obce a bude sa uvažovať aj so zabezpečením telefónizácie obce v súlade s plánom Okresnej správy post a telekomunikácií.
- Zabezpečiť a v krátkej dobe uskutočniť úplnú generálnu opravu Materskej školy. V súviestli s tým bude nutné uskutočniť výmenu palubových podlah a výstavbu siedačiek zariadení.

Pioniersky
večierok
1971

Dňa 22.12.1971 sa uskutočnil pioniersky večierok za účasti 32 chvádzákov a 66 pionierov a ich rodičov v reštaurácii ŽDS. Program si pripravovali sami pod vedením rodičov P.O.: Zlala Jasotkovej, Alenka Koščevá, Maria Golčová. Po sprievode a scénkach bola pomarančová zábava za doprovodu harmonik a plazmí. Medzi ľamcom sa podával čaj s keksami a čokoľadou.

Dňa 6.2.1972 sa uskutočnil za pomocí ZRPS maskarný folies
deči MS a žiačkov ZDS v Kultúrnom dome od 15^{hodiny} do
21^{hodiny}. Z budovy MS pochodovali masky do Kultúrneho
domu za účasti 230 rodičov a priateľov skoly a mládeži. Naj-
prv tancovali masky a po 2 hodinách bolo súťaž majvystriženej tých
maskiek a krojov. Potom bol spoločný tanec spojený s hrami,
kvizami a slniačkom šikovnosti. Vyhry boli odmenené tušom
miestneho jazzu pod vedením Janka Minka.

Maskarný
folies 1972

MDZ
1972

Dňa 8.3.1972 bola v sále KD oslava MDZ s kultúrnym
programom dečí MS a ZDS. Slnenosný prejav mal súčinak
Jozef Nárožný, preds. ZO-KSS pred 15^{hodinami}. Po rozdaní
darčekov deči manierčiam, MNV na čele s pred. MNV Jozafom Kratzlom
kom podaroval kvety a darčeky zaslúžilým pracovníčkam a vysie-
beneným staronákam.

Ako byra zvykom, v predvečer 1. mája, dychová hudba pod
vedením s. Jozefa Černeho, vystupovala pod májovým stromom,
krojovania skupina pionierok tancovali a spievali na nôtu
ľudových písničiek (májne májové). Na druhý deň 1.5.
bolo veselo, vystupovali pochody z rozhlasu a pred odchodom
do mesta vystupovala naša kapela „Lutíčka“. Z našej obce
manifestačne pochodovali do 200 občanov s transparentmi,
zahŕňajúcimi alegorickými autami z TRD. Po oslave bola
zahájaná a alegorickými autami z TRD. Po oslave bola
veselica v Parku Kultúry a oddychom, kde hrala aj naša
dychovka.

Májové
oslávky 72

Dňa 2. júla 1972 bol detský juníales. Program sa odo-
hral ako vždy v Kult. dome. Najprv boli spev a scénky dečí
z MS. Felo Kmeček spieval sólo v súprave „Bojkó“. Potom nasle-
dovali scénky z prostredia školy. Po tancoch bola scénka „Bojkó“
dej z pionierskeho tábora. Dierčala z HS zatancovali tanec,
po nich bola scénka „Gymnázia a Žiacka“ „Coralovci“.
Udialo sa erieenie so svíchadlami a kruhmi. Chlapci erieili
na študentských laviacích a bednach. Nakoniec vystúpila dečka e-

Juníales
1972

Kapela : harmonikaři, bicie na krije a prevočal. Medzi ľanom deťnej veselice boli súťažné hry : premiéri loptička ešte reberk, triafame do farča, statuetky hýbajte sa !, a ine!

VOSR
1972

V tomto roku sme spominali metódu významných výročí. Jedným z nich bolo 55. výročie VOSR. Oslava Ža Konala v Kultúrnom dome s bohatým programom priemierov a ľudí Česko-Slovenskej republiky. Priemieri vydavali album fotiek zo života ČSSR, organizovali nášerné noviny pod heslom: „Nebyl VOSR, nebolo by ČSSR.“ V ten deň sme spomívali na prvé výročie spoločnej a radosnej práce v novej budove ZOS.

Beseda pionierov so žasťou
Zlím Komunistom.

Dňa 20. novembra 1972 bola vydareňá beseda priemierov s predsedom ZO-ČSSR s Jozefom Nárožním. Príležitom vypočuli jeho rozprávanie o ceste do Sovietskeho zväzu (Kijev) a na rôzne dopyty zaujímačov analyzoval súčasťiu Republikánskej Orky za Česko-Slovenskú republiku ČSR, ako museli robitničia zvlášť prácu v záhrade. Ďalej posuzoval život v Sov. zväze. Tam priemieri ozdobujú pamätniky a hrobky padlych vojakov, ktorí obetovali svoje životy za ležajúcu a dotočnú budúcnosť. Pripomienul nám v aktom Kormom priemierov udržiavanie cestárskych a turistických zastávok. Potom priemierom posuzoval o jeho živote za kapitalistov, keď musel hľadať prácu, aby užíril mzdu.

Beseda o
požiarnej
ohrane.

Dňa 22. 12. 1972 priemierom prednášal s. Budaj, Šošticean, člen výboru Požiarnej, ochraný o tom, ako predchádzal nebezpečiu požiaru. Kreslil veľké škody z požiarov, ktoré zapriekali zváčšia deti. Potom uvedol príklady z praxe ako treba postupovať pri hasení okna.

Pionierský
slub '72

Dňa 30. 12. 1972 v deň zimných prázdnín sa zisťovali spolu so zväzadlami na slávnostnej schôdze. Tvoré nastal istinkt a priemierov boli rázne. Priblížila sa chvíľa, keď im prípravci zváčšia istinkové kviečidlo a viazú pionierske šatky. Tato významná udalosť pionierského slibu sa merala v duchu 50. výročia venku ČSSR. Po slábe bol pionierský rečenec s hádankami a tancom.

o výročiu ZSSR. Premietal sa čiachfilm o významných mestách.

Vysiladlo s úlohami získať rodičov pre podporu štoly pri plnení svedomiažorovej a morálnej výchovy učiteľia ZOS zorganizovali cyklus výchovných prednášok s besedami.

Cyklus
prednášok
1973

- Nečas bola dobrá, v nočte 58 ričiarov vypočuli ťedo témy:
- Výchova delí k semešstvaniu myšlieniu (potrebne k maturitke);
 - Svedomiažorová výchova v škole a v rodine (oddávali "dvojtýždňovky");
 - Morálny profil žiaka a jeho vzťah k práci a povinnostiam;
 - Účinok sociálnych vzťahov, najmä vzťahov mládeže k dospelym a starým.

Po uskutočnení toho cyklu prednášok ZRPS zorganizoval vedený zájazd po slopach SNP do Banskej Bystrice, B. Štiavnice, do múzea v Antale. V rámci brigády rodičia postavili záležnosť konštrukcia televnej výchovy na stôlkom dvore.

Další
júniales
1973

ZRPS a PO-SZM zorganizovali 24.6.1973 deťstvju-máles sprojený s tančenou zábavou. O 15:00 hodiny štartoval program detí MŠ a ZDS do Kultúrneho domu, kde bol bohatý program pred 156 rodičmi, 79 žiadosťmi mládeže a študentov a 53 žiakmi. Konferenciérky Táňa a Erika urádzali program. Prví sa predstavili malí kamaráti z MŠ s nájsom veršíkov a pesničiek. Žiaci - práči predniesli zborovú básen. Do videnia! Aj keď toho roku malo prieslo, našich prvňákov zastihol dažď, zatmenovali s daždníkmi na nosu. Písí, písí: Už sa lešia, že pojdu do 2. ročníka; Dom predniesli scénu, Mononadna spicáva? Žiaci 2. ročníka predniesli spevok "My a rebriga". Niekto žiaci si radi zajdu poza štvorkou a aké sú ich vedomosti, to učarali v kme, Slavko a jeho tien" Táňa a Erika. Žiaci 3. ročníka predniesli úryvok zo známej báseň "Cin-ein". Harmonikársky súbor zahrал hielo skladby: Kríška dolina, Travička zelená, Sedemdesať sutiens malá, Dúnskačka kásareň, Šla do lesa, Na dom našom dvore. Spievali ďeuovia sprečackého kružku. Máma Ľondková predniesla scénu báseň, Knoflik. Janka a Jozko predniesli scénu o olecovských starostiah s vrelimi zreďavými deťmi: "Ocko so svojou dcervou. Janka a Iveta zahrali scénu, Stará mama a vrnčka". Ľdenka sa hľadala so svojou babičkou v bašti, Rozlúčka. Potom nasledovala veselica za doprovodnú jazzu Janku Minku.

Akcie MNV
1973

- Oslava VOSR v KD za účasti 121 obyvateľov. Slávnostný prejav mal s. Mirku, preds. NF. V kultúrnom programe učinili Korali Čelenovia PO - speváci a harmonikárky.
- 16. 11. 1973 bol literárny večierok na pamiatku 30. výročia umrtia Kpt. J. Nalepku. Vystupovali v zasadacom priestri 4 a 5. ročníka.
- 12. 12. 1973 bola oslava 30. výročia podpisania Československo-Sovietskej zmluvy o priateľstve, vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci. Kultúrny program k tomu výročiu dodali na straničke sediži ZU-KSS pionieri 2. OS. Oslava prebiehala v zasadacom priestri MNV.

Slávnostné
skechutie
zväzovkov s
pioniermi

1974

SZM v Luhle pozval pionierov na prvé slávnostné stretnutie dňa 16. 2. 1974 v Klube polnohospodárskej mládeže. Toto stretnutie zakajil v zasadacom priestri predsedca SZM s. J. Schmidta. Pionierskay skub prevedla vedúca PO s. Nesmídalová. Harmonikárky súbor so speváčkami zahral pionierske pesničky. Slávnostný prejav mal predsedca DO-KSS s. Jozef Nárožný. Počom členovia SZM predniesli svoj program na počesť novoprijatých pionierov. Nasledovali hry v šachy, kvízy, žiarly, solove spevy vrátane súťaže o najkrajšiu pesničku. Za doprovodu hudby z grauafónovým plátnom bola temecuá žabava.

MDŽ
1974

MNV usporiadal oslavu MDŽ v sále KD za účasti 280 ľudí. Slávnostný prejav mala predsedkyňa ZPÖZ s. M. Mikušová. Počom nasledoval kultúrny program k MDŽ: piesne k MDŽ recitáciu po ľipto s matkou, scénka „Deti darujú mamičkám“, odovzdanie darčekov mamičkám so gverom. Mamička drža. Predseda MNV odovzdal dečkam ženam darčeky s kruhuami.

Majoreč
oslavy 1974

Na 1. mája pracovníci, žiaci, zväzovci, futbalisti, družstvenci z Luhly sa zúčastnili pramejorečného manifesterčného pochodu v Žiari n/Hronom za doprovodu dyakovej hudby. 9. mája bola slávnostná rozlásavá rečácia, v ktorej pionieri spievali ľudové piesne. Rečácia pripravili Členska Rady Osiedlovej besedy na čele so s. A. k. Vlachovou a s. S. Kattnerom.

- Dňa 6.10.1974 bola oslava 30. výročia Duklianskej operácie v sále KD s Ľubomílskym programom: Recital o Duklianskej operácii bol sprievodné spievmi za doprovodu harmoník a rytmických mäkkorov.

Akcie MN
1974

- 28.10.1974 bola oslava Dňa zväzadelnica spojená so spomienkou na schválenie zákona o Československej federácii (6.výročie) ktorú organizovali žiaci a priemyselníci pod patronátom ZSM s Ľubomílom programom: Recitál "O zväzadelnici", scénka o živote robitníkov, revolučné piesne robitníkov, súťaž o robitníckych slávkach.

- 7.11.1974 bola oslava 57. výročia VOSR v KD spojená so začiatkom MČSP. PO-ZSM mal nasledujúci program: Zborová rečitácia o Leminovej hviezde, Scénka „V Smolnom“, Piesne: „Zručné piesne vlastou celou“, Pochod priemyselníkov za doprovodu harmoník. Slávnostný prejav mal predst. NF.

- PO-ZSM usporiadala v rámci osláv Dňa sovietskej armády a viličskej pracujúceho ľudu mládežnícke odpolednie s Ľubomílom programom: Piesň o pravom robitníkovi, básnička „Strana“ od V. Mihálka, Piesne: „Domovina moja“, Majú krásnu nornosť a Nakoniec bol slávnostné šanovanie priemyselníkov.

- Preduáška s Dr. Martincou o boji proti alkoholu v rámci činnosti SZČK za prítomnosť 87 občanov.

- TVJ. Družstevnícky usporiadala futbalový turnaj na krísi. Podturnaja bola danečná zábava za prítomnosť 160 občanov.

- verejný horor strany (30.3.74 a 30.10.74) sa zameral na plnenie plánu volobného programu, najmä výstavby rodovodu. Pred preduáškou bol kult. program deň zo ZOS. Ľičasť bola veľká až 270 občanov.

- Silvestrovská estráda bola obohatenejší výstupmi a tancomi a zrážkami za doprovodu dýckových hub. Potárené boli hry a kvízy na udalosti SNP.

MDZ
1975

Oslava MOŽ v KO sa konala v duchu „Roku ženy“ za rojnej návštevy 210 osôb. Žiaci pripravili mamičkám srdiečka a darčeky. Po programe detí MŠ nasledoval program žiakov ZDŠ: Bašne: „Mamičke“, „Darčeky pre mamičky“, „Slarej mame“, „Armáda potaja“, „Babičta“, „Kolovrádok“. Piesne: Lesli, lehí pesnička“, „Červony čalečku“, „Maminka moja beda mi je“, „Dievča, co robis“. Tance: „A ja taká dziročka“, „Kore hrom.“ Potom predsedu MNV obdaroval ženy a pracovníky SRD a cieľej obce odovzdaním kvetín a iných darčekov.

Ostlobodenie
Luhu 1945

Dňa 30. marca 1975 sa konala veľká oslava 30. výročia ostlobodenia našej obce dňa 1.aprila 1945 slávnou sovietskou armádou. Tučo oslava zvýraznila návšteva dvoch sovietskych vojákov, delegácie zo OVN a OV-KSS zo Žiaru a Hronom. Pred oslavou v KO bol zraz účastníkov v počte 280 pred budovou MNV, odkiaľ sa odpochodovalo na miestny cintorín, kde sa pochovani partizáni. Pri kladení venčov na hroby partizánov zahrala dychová kapela smútočný pochod. Po príchode účastníkov do KO boli oslavy s hľadlo programom:

- Hymny ČSSR a LSSR - hrala dychovka za vedenia Jozefa Čierneho. Po hymnach zahrali slávnostnú ouvertúru na počesť SA.
- Zborová recitácia „Bije zvon slobody“ - z. B. Remešík.
- Slávnostné prejavy: pred. MNV, hosti z OVN a sov. vojákov.
- Odovzdávanie pamätných medailí a vyznamenanií miestnym zaslužilým občanom a partizánom.
- Odoslanie zdravice do Sovietskeho zväzu (zahrany ťaš)
- Po zaspievanej internacionálnej písni - harmonikárky a herci DK-PO zahrali a zaspievali psalmské piesni: „Kde slych pána“ dávno bil už Jánosík, „Po lesnom chodmielu“, „drojklas“, „V šírom poli dazd' ide“, a sólový gnev. „Gradla mi šablicka“. Po kulturnom programe bola ľudová veršetica.

V rámci ľinnosti ZPOZ priemieri pripravili kult. program z príležitosti: Kult. pro-
- vitamia desí do života: „Hajaj, buvaj“, „Naše deti“, „SPEV nad kolis- gramy Poča 2002
kou“, „Vlajky na svede. Harmonikárky doprovádzali „SPEV nad koliskou“;
- akcie zlatých a strieborných svätoch: „TOK rokov“, „Dni ľašťa“. SPEV
s doprovodom harmoník: „V čierom poli“ — a iné ľudové piesne.

Dňa 24. júna 1975 sa učlenil výlet do Myriach, Topoľčianok a Bojníc. Rano pri náslupe do autobusu ČAD veľmi pršalo. Už sme myslili, že výlet neustančime. Ale hned za Žiarom nad Hronom sa ukázalo slniečko. V Myriach (Arboretum) sme videli veľa stromov a kresťanovských kŕlikov z celého sveta. V Kaštieli nám ukázali laboratória významnej výstavy. V Kaštieli v Topoľčiankach sme obdivovali zbierky obrazov, zbraní, trofejí, nábytku, keramiky a iné. V Bojniciach sme absolvovali prehľadku zoologickej záhrady. Celkovo účastníkov 70 občanov s deťmi.

Oslava 58. výročia VOSR sa uskutočnila v Kultúrnom dome za účasti 138 občanov. Dioniči, žiaci ZŠ a deti MŠ pripravili bohatý kult. program básní, spevov a tanecov. Po náslupe živutkov dychovka „Lutička“ zahrala ľudové piesne a ďelenia ZSM prednesli pásmo recitácií a cyklus ľudových piesní za doprovodu dychovky.

VOSR
1975

- V rámci ľinnosti ZŠ pracoval Čitatelstvím kražoč. „Roku žong“. LK organizovala dve besedy o knihe, Timur a jeho družina,

Iné akcie
MNV.

- verejné schôdze strany (12.4. 187 obč.) (24.8. - 226 obč.) a (28.11. - 187 obč.) zhodnotili bohatú ľinnosť voľneho programu. Všetky prípravnéky občanov MNV realizoval.

- 13.7.75 bol ustanovený tradičný futbalový turnaj TVJ na hrisku a po nim bola tančená zábava.

- 28.12.75 ZPOZ pri MNV pripravil slávnosť dospelosti pre 18-mo. Album 21 iných občanov otce v zasadzatke MNV.

Literárny ročník
rok 1976 25.2. 1976 sa uskutočnil literárny recitál PO-Z8M a pri-
ležitosti Februárového výberu pracujúceho ľudu s hymnou pro-
gramom: Krízova miláč - naš prvý rozhodnutý prezident K. Gottwald,
Ľudové priebe - snaž o najkrajšiu priecu. Na konci bol Čajový
recitál s laucou.

Majore
Čajky.
Album 22

V predvečer 1.5. slárali zviazači maje pred obchodom a MNV.
Za zvukov dychorúky tancovali pod "majom" Krízovanej plapiny.
Na 1. mája občania a primieri v uniforme sa zúčastnili ma-
festáčneho sprievodu rLiari upútavom a pochodovali pred ka-
sim dychorúkom.

9. mája primieri recitávali a spievali v rozhlasze za vedenia OB
V lete deň za uskutočnil slávnostný slub primierov za Čoarki
zviazačov a členov ZRPT. Tento slub bol Čajový recitátor s
lancem vo vestibule ZDŠ.

MDD

V rámci osláv MDD sa uskutočnil Letorýchový program:
- Beh na 60 m - vyhral V. Kuci, akrobatické evity
na žinavkach, skok do diaľky (vyhrali T. Pukacová,
F. Krnčok), turistika v lese Kelch.

Verejná stránka
séhočka

28.9.1976 z príležitosti predstavovania kandidátov do za-
slúžiteľských zborov, primieri ZDŠ predviedli kultúrny program
pieni, recitáciu a veselých scénok. Verejnú schôdzku strany vedol
prim. NF s. Ján Mirká, ktorý predstavil 280 občanom Lutky Kandida-
tov s. Ing. Helenu Ivančecovú, s. Olgu Benovú, s. Ullrika, s. Dubovské-
tov s. Ing. Alenku Ivančecovú, s. Štefan Brigel, 54. roč.,
cov MNV; Lutke: Ján Ambroš, 36. roč. robitník; Štefan Brigel, 54. roč.,
red. hosp. JRD; František Čierny, 41. roč. robitník; Ing. Milan Gležel, 59. roč.,
red. hosp. JRD; Jozef Gondko, 49. roč. red. teck. príp.; Eduard Kánes,
agronóm JRD; Matúš Hudec, 38. roč.; Mária Janečková, 40. roč.,
44. roč. lesný technik; Mária Kamešová, 28. roč. úrad.; Emilia Košegyová,
admin. pracovníčka; Mária Komarová, 28. roč. úrad.; Terezia Košegyová 44. roč. účetníčka JRD;
32. roč. majst. učenov. výberu; Mária Krajciová, 39. roč. admin. prac.; Vojtech Knopp, 28. roč. robi-
t. Mária Krajciová, 39. roč. admin. prac.

Jozef Kružliak, 57 roč. preds. MNV; Mária Mikušová, 42. roč. učiteľka;
Ján Mužík, 46. roč. robotník; Jozef Nárožný, 37. roč. robotník;
Robert Nárožný, 40. roč. robotník; František Osvald, 63. roč. uč. dôch.;
Pavol Pruzina, 37. roč. technik; Emilia Roobová, 52. roč. zdrav. sestra;
Štefan Roob, 45. roč. robotník; Alexander Štompf, 40. roč. robotník;
Jozef Štubňa, 45. roč. technik; Anna Vítazková, 29. roč. adm. prac.

Činnosť MNV
od 1971 do 1975

Volebný program Národného frontu na roky 1971 – 1975 funkcionári Luhily vypracovali bezprostredne po XIV. zjazde KSC Č. Miestny výbor NF pod vedením DO-KSS a v úzkej spolupráci s MNV nasúpili správnu česlu rozvinutej masovopodlidskej a organizátorскеj práce s cieľom získať väčšinu občanov pre aktívnu podporu súčasnej politiky strany. Vo volebnom programe si vylýčili na základe vtedajších potrieb a súčasných možností náročné úlohy. Tiež úlohy sa však dali plniť len za širokej aktívnej učasťi a podpory väčšiny občanov. Dnes, keď hodnotime toto obdobie, môžeme konštatovať, že v činnosti MNV, ako miestneho orgánu slatnej moci a správy sa poslanci svojím bezprostredným vzätkom k zájmu občanov a svojim záujmom o ich každodennej príbežnosti, stali dôležitým článkom v uskutočnení politiky strany a za bezpečenstvom jej vedúcej úlohy v spoločnosti. Vobeč sa podarilo odstrániť rad nedostatkov, ktoré v minulosti vyskyvali z nedostatočného vzätku a zájmu o nešomie potrieb obyvatelstva. Dnes môžeme povedať, že Luhla opätnela. Pre ďalšie spojenie strany s ľudom sa uskutočnili pravidelné verejné schôdzky strany. Na dvanásťich verejných a štyroch siedmiodňových schôdzkach sa zúčastnilo više 320 občanov významným prínosom k zvýšeniu úrovne kultúrno-rychovnej práce v obej bol ZPOZ, ktorý usporiadal 10 podujatí, od privítania deťí do života, cez oslavu významných jubileí, až k rozlúčkam so zosnulými občanmi. Spoločenské organizácie vobeč zorganizovali celý rad prednášok so zdravotníckou tematikou, rôzne zábavné podujatia, kurzy, koncerty hudby a športové súťaže. Do volebného obdobia pred prvými volbami nasúpili občania s 9 aktiami a postupne do volebného programu doplnili až 16 aktori v rozpočtekom na kúpte 8,498.000,- kčs. Za volebné obdobie dokončili generálne opravy miestneho rozhlásu s prebudovaním

2 440 metrov siedie a s osadením 26 reproduktorov. Vyžiadalo si to náklad 156.000 Kčs. V roku 1972 začali s výstavbou celo- obecného vodovodu, ktorý v minulom roku dokončili. Stal 3,250.000 Kčs. V individualnej bylovej výstavbe poslavili nosť za 90.000 Kčs. verejné osvetlenie do časti Rybník za 36.000 Kčs a ohraďa cintorína má hodnotu 140.000 Kčs. V roku 1974 začali stavat Dom smútku, ktorý v týchto dňoch v hodnote 300.000 Kčs dokončujú. Do tohto roka prešli akcie voľneho programu, ako je vybudovanie základnej technickej vybavenosti pri IBV nákladom vyše 5 miliónov. Postupne zabezpečujú aj generálnu opravu MŠ, kde sa zahájil prestavalo 126.000 Kčs. Vybudovanie časti miestnych koncertárií na kašovom brehu si vyžiadalo 96 hŕdc Kčs. Z plánovaných akcií pre nedostatočok starostlivých kapacít nezbili reguláciu polotku, MŠ a predajnu Technoty. V neinvestičnej časti akcie a v rámci opráv a údržby urobili menšie opravy v kultúrnom dome, vybudovali športové zariadenie pre ZOS a na počesť 30. výročia SNP vybudovali dva pamätníky a náhrobný kamien padlým. V uplynulom období prijali občania 2917 individualných a 70 kolektívnych socialistických záväzkov v celkovej hodnote 4,140.000 Kčs. Pri ich plnení odpracovali 19.370 hodín, čím prebrodili svoj záväzok o 5.600 hodín. Vydvorili také hodnotu diela 8,734.000 Kčs. Odpracovanie týchto brigádnických hodín sa najviac zaslužili poslanci MNV Jozef Gontko, František Čierny, Alexander Stompl, Božiek Knop, Eduard Hanes, Jozef Kružliak a občania F. Pal, J. Bugár, J. Čierny, M. Slabá, A. Čierňa, R. Roštová, M. Čierny, J. Nárožný, J. Baran a ďalej. Zo spoločenských organizácií NF sa pustili Členovia SĽN a SĽZ. Príkladom isti Členovia DO-KSS.

V dňoch volieb 22. a 23. 10. 1976 vyhrala dychovka. Družstvami, zväzmi, pracovníci lesnej správy a ostatní občania Luky mami- festačne volili komandidátor NF. Pri tej príležitosti LZD pripravil najstaršej občianke 94-ročnej Anne Kosorinovej, zaslúžilemu čle- nu staršej strany J. Nárožnému a najmladšiemu voličovi Janovi Holosovi milú slávnosť.

Volby
1976

Album 21.
Podanoci
Volenia mimoštat.

Plenárum MNV dňa 12.11.1976 zvolilo predsedu MNV s. Joz. Kružliaka, Volebný program podpredsedu MNV s. Žofiebu Štubňu, tajomníka MNV s. M. Jančíkovi- 1976-1980 vú, členov Rady MNV s. František Čierneho, Emíliu Košegiovú, Jozefa Čonku a Jana Ambroša. V Komisi pre odkazanu verejného poriadku sú ss Ing. Milan Gležl, Štefan Rook, Ing. Emil Ivan, Jozef Nárožný a.s., Parol Pruzina. Vo finančno-plánovacej Komisi boli schváleni ss Edward Hanes, Terézia Košegiová, Mária Kamenová, Jarmila Loučenárová, Ján Muzík. V Komisi rýsťavby budú pracovať ss Alexander Stomppf, Matúš Hušec, Vaclav Knopp, Mária Kračiová, Dušan Rajcikman, Matúš Hušec.

Zo sociálno-zdravotnej komisie patrí ss. Mária Mikušová, Emilia Roobová, Štefan Bičík, Róbert Nárožný, Jaroslav Polón. V Komisi pre školstvo, Štefan Bičík, Róbert Nárožný, Jaroslav Polón. V Komisi pre kultúru, mládež a TV sú: s. František Osvald, Anna Vitázková, Jozef Nárožný č. 130, Ján Imriš, Ján Targáč ml.

Obec Lulík bola zaradená do urbanizačného priesahu a tým sa vysvetľujú primordiálne výhodne podmienky ďalšieho hospodárskeho rozvoja. Smerný územný plán obce, vypracovaný v roku 1970 kompletné nešiel potreby obce, a jej rozvoj do roku 1980. Tým že v Žiari nad Hronom niesú doposiaľ vytvorené podmienky pre rozvoj 1BV „Podhradie“ nie sú spracovaný Polohospodárskym projektovým účelom v B. Bystrici rieši oproti „Smernému územnému plánu“ zvýšenie počtu domov o 201 a zvýšenie počtu bytov o 224. Tým vzniknú nové pozemky na komunikačnú návážnosť a na oblasť občianskej vybavenosti. Polohospodársky charakter obce sa postupne mení a obec dosiahla charakter prímestskej zóny. Rastom individualnej bytovej rýsťavby bude rásť aj počet obyvateľstva. Kým do roka 2000 sa počíta so vzrastom obyvateľov len v mestách otresu a so znížením počtu obyvateľov v sídlach miestneho významu, v Lulíku sa má počet obyvateľstva zvýšiť do roku 1980 na 960 [teraz je 848 obyvateľov], do roku 1985 na 1100, do roku 1990 na 1200 a do roku 2000 až na dvojnásobok súčasného počtu obyvateľstva t.j. na 1600 obyvateľov. Tým súčasne vzraslé nároky na vysšiu občiansku vybavenosť a na komunikačnú a dopravnú návážnosť. V súčasnej dobe je v obci ekonomicky činných do 380 obyvateľov, tento počet sa zvýší až dvojnásobne, ešte vzrástú nároky na dopravu, ktorá je v súčasnosti väčším problémom. Teraz odchádza z obce do zamestnania asi 284 osôb. Keďže dalsí hospodársky rozvoj obce zaradujeme do volebného programu NF-SSR tieto nároky:

V roku 1976 sa ukončí výstavba Domu smútku, kde je ešte potrebné predstaviť 67 100 Kčs. Ďalej sa zabezpečí ukončenie rozošľavených akcií ZTV-IBV ma. Dočasne ohrade "čiastku 575.400 Kčs s tým, že táto stavba sa ukončí v roku 1977. Na súvorbnom obrode "Rybnič" sa ukončí výstavba Komunikácií nákladom 274.700 Kčs a výstavba kanalizácie sa ukončí do konca roka 1977 nákladom a výstavba kanalizácie sa ukončí do konca roka 1977 nákladom 867.600 Kčs. Bude sa pokračovať na ZTV-IBV "Slobodné" nákladom 707.400 Kčs tak, aby stavba bola ukončená do konca roka 1977 vrátane výstavby vodovodu (doplnku), ktorý sa má vybudovať v rámci ZTV-IBV nákladom 356.000 Kčs.

Album čr. 23
Nové stavby : Do plánu akcie Z na roky 1976-1980 sa v prvej rade zaraduje výstavba možtovanej predajnej P-70, na ktorú je už zabezpečená projektová dokumentácia. Rozpočetový náklad je 521.000 Kčs. Stavba sa má zahájiť v máji 1976 a ukončiť do konca I. polroka 1977.

Vpláne akcie Z je zaradona výstavba dvojdňnej Maderskej školy v rozpočtovom náklade 3.500.000 Kčs. Predpokladá sa, že projektová priprava sa ukončí do konca roka 1976 a že bude možné stavbu zahájiť v máji roka 1977 a ukončiť za tri roky.

Dalšou stavbou, ktorá sa zaraduje do plánu akcie Z je výstavba kanalizácie v starej časti obce. Výstavba je odôvodnená dokončením celoobecného vodovodu. Kým v nových obytných súboroch sa kanalizácia zabezpečila v rámci ZTV-IBV, starú časť obce treba vziaťme zlepšenia životného prostredia od Kanalizoval svojpomocne. Projektová priprava sa zabezpečí do konca roka 1977 tak, aby začiatkom roka 1978 sa mohla stavba zahájiť. Doba výstavby je dva roky. Predpokladaný náklad je asi 1 milión Kčs.

Pre ďalšie zlepšenie podmienok rozvoja leteckej výchovy a športu sa členovia TVJ zaviazali zabezpečiť rozšírenie športového ihriska, vrátane výstavby tribún a sociálnych zariadení. Projektová priprava sa zabezpečí do konca I. štvrtroku 1977 s tým, že výstavba sa bude zabezpečovať v rokoch 1978 a 1978 za najrýchšej účasti členov TVJ. Predpokladaný náklad je 900 lis. Kčs.

Pre zveladenie contra obce rybodujú sa parkové úpravy na ploche 1500 m². Vrámeč ZTV - IBV sa budú zabezpečovať v celej siedej pôdnočni komunikácie a mazimierske siete na IBV Školské pole.

Uplatňujú sa požiadavky na reguláciu miestneho potoka a Štatnej melioračnej správy v B. Bystrici. Začalo sa s prípravnými a projektčnými pracami, reguláciu zabezpečuje správca toku dodávateľským spôsobom v rámci vlastnej investičnej výstavby. Starba dosiaľ nie je definitívne zaradená do plánu SMS na siedlu pôdnočniu.

Plynofikácia obce sa požaduje z viacerých dôvodov. Jedným z nich je návrh projektanta PlÚP, aby nový obytný súbor bol založený na plynnovej palivovej základni, IRO - ZČSSP pripravuje výstavbu sušičky obilia na báze plynu a konečne Stredoslovenské pivovary a sovovkárne náročujú pre plánovanú výstavbu tiež plynnovú palivovú základňu. V súčasnej dobe nenáročuje sa počítat s plynofikáciou našej obce, pretože všetky zdroje plynu sú maximálne využité a nie je možné rozširovať a zvyšovať ďalší odber a spotrebú plynu.

Vrámeč opráv a údržby budeme posudne uskutočňovať výstavbu a prestarbu Kultúrneho domu, vrátane zlepšenia jeho vybavenosti v sume 450000 Kčs. Na úseku školska sa bude pravidelne zabezpečovať údržba budovy ZDŠ a MŠ, zabezpečiť sa preslavba školského ihriska a úprava športoviska celkovým nákladom 410.000 Kčs. Pravidelná starostlivosť bude renovávať údržbu Miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia, na čo sa počíta s čiasťou 100.000 Kčs.

Rezortné akcie v siedej pôdnočni:

Štátne lesy - výstavba 6 b.j. a objektu leencj správy nákladom 3 mil. Kčs. Ďalej bude výstavba leencj cestky Kopernica - Lutila v dĺžke 7,8 km nákladom 6.850.000 Kčs.

IRO Žiar nad Hronom: - Výstavba sušičky obilia nákladom 4 mil. Kčs, výstavba kravína 300 nákladom 10 mil. Kčs, výstavba mliečnice a dejárne nákladom 2 mil. Kčs, výstavba administratívnej a sociálnej budovy v cene 2 mil. Kčs, rekonštrukcia kravínov I. - IV. na strodišku Lutila nákladom 4 mil. Kčs.

Zameriame sa na úzkui spoluprácu s okresným podnikom služieb a výrobou ZLARAN pri poskytoraní služieb čistenia, prania, odrobiených opráv a údržby. Miestna prevádzková rozšíri služby autodopravy, rozšíri sa odvoz smeti a odpadov, aby sa zabránilo znečisťovaniu

potoka a voľných priestranstiev. Propagáciu zameriame na využívanie vlastných zdrojov, zber liečivých rastlín, ochranu prírody (starý lip.) a tvorbu životného prostredia.

80. výročie narodenia K. G.

Dňa 18.11. 1976 bola priečka spomienka na 80. výročie narodenia Klemenza Gottwalda v rámci osláv MČS SP. OB spolu s MO-SZ M organizovala kultúrny program : Písma recitáciu o K. G. predniesli členky SZM I. Bublátová, E. Pruzinová a D. Veberová. Potom začínerali bojovú pieseň v ruskom jazyku. Po programe mal s. J. Štubňa slávnostnú prednášku o K.G. Počet príslušných v AS = 69.

Akcie MNV
1976

- Prednáška MS-PO o "Prípravnnej ochrane" - pričomní 74 obce. d. MS-PO
- Stádomek rodícov o výhľ. ď 100 v cel. dobor. - organizoval OV- Živármu. 52 obce.
- Prednáška Dr. Hrdlicka o "Dospievani a sexuálnej" - organizoval SZ Zasč. dnes 29 obce.
- Súťaž "Boj za práva ľudu" - medzi Luticou a Pilevou - zvádzala Pilevová 138 obec. Medzi člami súťaže vystupovala dydočka a speváčky kružola SZM.
- ZPOZ : uvoľnenie doby do života; Program dodala ZDS = Suťo deli: Miriam Baranová, Leta Balášová, Radislav Brezánsky, Daša Babiaková, Adrián Farka, Miriam Šentková - Luticová Holosová, Maroš Šajgarik, Peter a Pavla Poleničové, - Richard Baran, Gabriela Reichmanová, Milan Roldžák, - Roman Hráško.

Slávnostné aktu z príležitosti "Dňa svadby" : manželia Jozef a Alžbeta Královí; Ondrej a Júlia Veberoví; Anton a Mária Paalovi; Martin a Júlia Mikúšovi; Jozef a Jozefina Loučičanovi; Z príležitosti striebornej svadby Tobias a Terezia Čierni;

Slávnostný akt z príležitosti 20. výročia účinkovania v našej obci s. učiteľa Františka Osvalda a s. nádejky Anny Osvaldovej.

Slávnost' dospelosti - 18. novembra : Mária Gottová, Jozef Kapusta, Žiluš Pukac, Ľudovít Pukac, Anna Káčerejová, Terézia Janáčková, Ján Holos, Magdaléna Čímková, Anna Kozová, Alena Kőszegyová, Ján Kapis.

Slávnostný akt z príležitosti životného jubileja 70. ročník pod haskom „ Ľovec by mal byť tým čom by mohol byť “. Endo: Jozef Huďec, Anna Pruzinová, Ján Rapko, Štefan Mris, Jozef Nárožný, Anna Holcová a Ján Bublák.

Od 1. decembra 1976 do 2. decembra 1976 usporiadalo hasko prešaľo. Voda v poloku stupla vysoko. Na Dolnom Okrade zadoporta voda lúky a záhradky až premikala metkami do pírme (u Hrkule) Počasiny zbor nasľúfili do pohotovosti I stupňa a zobra milice s ľudmi.

Pohotovosť
I stupňa

1977

Novoročné blahoželania občanom previedol predseda MNV a členovia rozhlasového krúžku Osvedovej besedy pripravili do rozhlasu kultúrny program recitácií a ľudových pesničiek.

Novy rok
1977.

Na 53. výročie úmrtia V.I.Lenina sa uskutočnilo mládežnícke odpoludnie v budove Základnej deväťročnej školy. Bola zhotovená tabuľa nástenná s fotografiemi Leninko života. Mládež a priemeri súťazili podľa kritérií a odber zo života Vlad. I. Lenina. Druhá víťazná skupina Pionierskej organizácie bola vyznamenaná kníhom. Program bol spestrený spievaniom pionierskych a revolučných piesni.

Mládežnícke
odpoludnie.

Pionieri a vzážaci v počte 29 členov za pomoc učiteľov uskutočnili besedu po prešluďovaní historických udalostí o demonštráciach nezamestnaných za ČSR. Táto súťaz vedomostí o baneckom štrajku v Handlovej, o štrajku rolníkov vo Kraboch a o hladovom pochode nezamestnaných na Myjave bola spestrená ľudovými spiami a krátkymi scénictnými výstupmi.

Vlastivedná
beseda.

Oslava MDŽ sa uskutočnila v Kultúrnom dome, kde sa zhromaždili žiaci ZDS, deti Malerskej školy, mládež a rodičia v počte 126. Pred slávnostným prejavom boli výstupy detí z MS a žiačkov zo ZOŠ. Po slávnostnom prejave rozdal predseda MNV darčeky a kyticie jubilantkám a starším ženám. Po zaspievani piesni k MDŽ rozdali deti svoje výrobky "srdečok" svojim mamičkám.

Medzinárodný
den žien.

Rozhlasový krúžok Osvedovej besedy pripravil hodnotnú reláciu do rozhlasu z príležitosti narodenín V.I.Lenina. Členovia krúžku rýchlosne vyzdvihli leninovo revolučné učenie. Reláciu spestrili básnami a spievom revolucionárov. V predvečer Sviatku práce organizovali rozhlasovú reláciu, v ktorej poukazovali na to, že od svojho vzniku Sviatku práce v r. 1890 sú ostavy bojovou manifestáciou proletárskeho internacionalizmu. „Ostavu Sviatku práce sa prihlasujeme k slávnym revolučným tradíciam nedzianárodneho robotníckeho hnutia - znelo mohutným hlasom v rozhlase.“

Činnosť
rozhlasového
krúžku

Prvomajore
ostavy

Na 1. mája sa manifestačne zúčastnili obyvatelia Luby pravomajového sprievodu v Žiari nad Hronom v počte 86 ľudí za zvukov pochodových piesní miestnej dychorej kapely pod vedením Jozefa Čierneho. Po sprievode bol v Kultúrnom dome mládežnícky večierok spojený s tanecnou zábavou.

Medzinárodný
den detí.

Pionierska organizácia za vedenia učilek organizovala na ihrisku Teľovýchovnej Jednoty súťažné hry, prvky hádzanej, roľebala a látka-ostešické disciplíny: skok do diaľky, skok do rýšky a beh na 60m. Po teľovýchovných hrách mali deti občerstvenie.

Vlastivedný
zájazd.

Za spolupráce Združenia rodičov a priateľov školy učilek uskutočnili vlastivedný zájazd do Antola, kde si rodičia a deti v počte 68 prezreli múzeum. Odhalil sa autobusom prevezli do Banskú Štiavnice, kde si prezreli starú Štiavnicu (banu). Nakoniec narúšili všetci kúpalisko vo Výhmiach.

Slovenské
národné
povstanie.

Z príležitosti slávnostného začiatku školského roku 1977/78 sa uskutočnila oslava Slovenského národného povstania v budove Základnej devätnásťnej školy v počte 78 účastníkov. V slávnostnom prejave s. riaditeľka ZOS Hudecová vyzdvihla medzinárodný význam Slovenského národného povstania a Tedačnej školy. Pionieri a ickničky prpravili hodnotný program recitácií básni, výstupov a spevov. Potom sa všetci odebrali na miestny cintorín, kde položili na hrob partizárov kyticu krelcov.

Oslava 60.vý-
ročia Veltkého
obobravého Štábika
kej revolučie.

V predvečer osláv 60.výročia VOSR rozhlasový krúžok za účasti folklórnego súboru vysielal do verejného rozhlasu hodnotnú reč o význame VOSR, ktorá má medzinárodnú platnosť. Jednodlívé body programu boli spresnené ľudovými a revolučnými pesničkami a vhodnými recitáciami básni k VOSR. V sále Kultúrneho domu bola slávnostná akadémia k 60.výročiu VOSR za prítomnosti masových organizácií NF a obyvateľov v počte 134 ľudí. Po slávnostnom prejave sa uskutočnil kultúrny program pionierov a vzrážákov, speváckeho krúžku žien za doprovodu harmoniky.

Akcie
miestneho na-
rodneho výboru

V súťaži „Priateľia najvernejší“ sa umiestnili družstvá v tomto poradí: Žiar u Hronom, Lúčka, Dolná Trnávka a Lovča. Kultúrny večer súťaže bol prevedený v Kultúrnom dome,

kde vystupoval hudobný a speváčky kružok. Lutila sa v semifinálovom poradí dostala na prvé miesto.

Výbor Slovenského zväzu čien organizoval zájazd do Trenčína a mesta môdy.

Výbor Slovenského zväzu mládeže "uskutočnil zájazd do Poľska, kde navštívili Krakov, Zakopané a Osviečim.

Osvedčová beseda pri MNV privítala v Kultúrnom dome estrádny a divadelný kružok z Prešavík, ktorý predvedol pestré estrádne počísmo hier a skečov.

Zbor pre občianske záležitosti uskutočnil v r. 1977 tieň akcie:

Vítame delí do života:

1. Roman Hraško	6. Renata Wiežbora
2. Slavka Pačoniová	7. Milan Spodniak
3. Gabika Macejáková	8. Jozef Bügel
4. Elena Čierna	9. Peter Knop
5. Ľudmila Pruzinová	10. Patrik Kanina
	11. Jozef Nárožný

Zlate svadby: 1. Štefan a Mária Majerovi
2. Ladislav a Anna Pruzinovi
3. Július a Anna Imrišovi
4. Štefan a Rozália Rozkovi
5. Štefan a Helena Pintkovi

Strieborné svadby: 1. Anna a Ján Kosorinskí
2. Terézia a Imrich Kőszegiori
3. Mária a Imrich Véberovi
4. Ol'ga a Jozef Černákoví
5. Matilda a Ján Kőszegiori
6. Mária a Jozef Pruzinovi
7. Helena a Štefan Najšlovi
8. Anna a Juraj Jonášovi

Rubinova svadba: 1. Juraj a Mária Pruzinovi

Jubileá: 1. 60. výročie narodenín správca štátnych lesov Jána Martku,
2. 50. výročie narodenín Jozefa Gonku člena ZPZOZ,
fotografa Z SNP v Liptovi nad Hornom.
3. 90. výročie narodenín Martina Pintku.

18. výročie - oslava dospelosti.

Doplnok
kromky str. 5.

Staré dejiny Lutily str. 5 : Obec Lutila vznikla v roku 1487 (nie v r. 1491) pod menom Lutilla, v roku 1571 pomenovaná Lwtile, v roku 1773 Lutila (maďarsky Lutilla). Od sameho začiatku tu bývali Slovania, na čo poukazuje aj názov Windisch - Litta. Patrila do župy Tekovskej ostrihomskému arcibiskupstvu a od roku 1776 patrila banskobystrickému biskupstvu. V roku 1536 mala obec 26 port a v roku 1601 mala 120 domov, faru, školu, mlyn, sladovňu a štyroch žobrákov. Učilo sa vo veľkej izbe na fare čítaniu, račaniu a spievaniu kostolných piesní. V roku 1715 mala obec 63 danorímkov, z toho päť remeselníkov a mlýnára. V roku 1828 mala obec 109 domov so 744 obyvateľmi. Učilo sa už v Hornej škole, z ktorej drevenej strechy vyčierala drevená vežička so zvončekom, ktorým učiteľ (organista) zvolával deti do školy.

V roku 1869 obývalo obec 890 ľudí. Ešte hodno spomenúť, že rímsko-katolícky kostol je neskorogotický z roku 1491, barokový prestavaný v 17. storočí má cennú sochu Madony (neskorogotickú) z konca 15. storočia, ktorá bola za tureckého vpádu zachránená od ohňa. Baroková rotunda - kaplnka pochádza z konca 17. storočia. Vtedy sa narodil v Lutili význačný bašník a kazateľ Matúš Roštorecius.

V roku 1880 mala obec 870 obyvateľov, v roku 1890 mala 1047 obyvateľov, v roku 1910 mala obec najviac ľudí a sice 1133 obyvateľov. Po roku 1921, keď mala obec 1083 obyvateľov, naraz to kleslo do roku 1930 na 818 obyvateľov vplyvom vysťahovalectva do Francie, Belgic, Nemecka, Rakúska a Kanady.

V roku 1930 mala Lutila 3519 parceľ a sice 407 ha oráčin, 219 ha lúk, 10 ha záhrad, 324 ha pasienok, 1189 ha lesov a 184 ha nepôdnej pôdy. Danový základ = 6646,- Kčs.

V roku 1940 mala obec 867 obyvateľov

V roku 1948 mala obec 744 obyvateľov

V roku 1961 mala obec 793 obyvateľov

V roku 1970 mala obec 806 obyvateľov

V roku 1977 mala obec 856 obyvateľov

1978

Kultúrno-ovetová činnosť.

Oslava 30. výročia Vítazného februára bola prevedená v Kultúrnom dome za účasti 132 ľudí. Tesne pred oslavou bol ustanovený lampionový sprievod žiakov Základnej deväťročnej školy.

Oslava
30.v.VF.

Oslavu zahájil predsedajúci organizácie Komunistickej strany Slovenska s. Javorinský. Po slávnostnom prejave bola slávnoštná akadémia s kultúrnym programom. Vyšľupovali pionieri školy a folklórny spevácky kružok žien.

V rámci osláv 30. výročia Vítazného februára organizácia Slovenského zväzu žien pripravila v zasadacomčí Miestneho národného výboru prednášku na tému : „Vítazný február - medzník v niečom postavenia žien v ČSSR“. Za účasti 23 žien sa rozprádila živá diskusia o emancipácii žien v praktickom živote, klarne v zamestnaní.

Prednáška
SZŽ.

Deň pred slávnou oslavou Medzinárodného dňa žien rozhlasový kružok vysielal vhodnú reláciu o význame Medzinárodného dňa žien. V tejto relácii, otrem členov rozhlasového kružku, vyšľupovali pionieri a iskričky, ktorí zaspierali do rozhlasu pesničku o maničke. Bola to dobra propagácia na účasť osláv Medzinárodného dňa žien v Kultúrnom dome v počte 142 osôb. Pred slávnostným prejaram vysľupovali deči z Materskej školy a žiaci Základnej deväťročnej školy. Dediči z MS recitovali a spievali, žiaci ZDS predvedli podaréne scény o práci mamičiek v domácnosti, o pomoci dečí pri domacej práci. Nakoniec rozdávali deči svoje darčeky vyrobené v pracovnej výchove svojím mamičkám. Keď už deči sedeli pri svojich mamičkách, dívali sa na akt odovzdárania darov starším družslemičkám a jubilanskému občemu.

MDŽ

V mesiaci knihy boli tiež akcie :

Mesiac
knihy.

Citatelký kružok Pionierskej organizácie uskutočnil besedu o knihe, Timur a jeho družina. Po besede organizovali iskričky a pionieri pomoc starším ľuďom pri nákupu a pri práci v domácnosti.

Čitateľský krúžok Ľudovej knižnice mal besedu o knihe „Jano“ od Frána Kráľa. Slovenský zväz žien usporadal besedu o knihe „Zariata láska“. Výstava kníh bola spojená s predajom kníh pre deti i pre dospelých.

ZRPS

Vrámeči schôdzok Združenia rodičov a priateľov školy boli odpredu nášaný cyklus výborných prednášok na tému „Kýchova deň po stránke citovej a rozumovej v duchu vedeckého svetozáboru“. Po štyroch prednáškach boli živé besedy s rodičmi, ktoré viedli súdržitky učilelkaj.

Oslava osloboodenia obce.

Z príležitosti oslobodenia obce a okolitých obcí uskutočnila sa v budove Základnej deväťročnej školy beseda, na ktorej sa zúčastnili iskričky, pionieri a zväzadci r. počte 28. Najprv vedúca Piometerskej organizácie čítala z kroniky úryvok z bojov slávnej Sorieľskej armády proti okupantom a fašistom. Po prečítaní úryvkov z kroniky bola živá beseda o prebehu bojov Slovenského národného povstania. Za doprovodu harmoniky spievali prílomné známe partizánske pesničky. Táto beseda bola ukončená súťažou z vlastivednej básky o SNP.

Rozhlasový krúžok odvysielal relácie z príležitosti oslobodenia obce Sorieľskou armádou. V aprili ešte vysielal reláciu pod názvom „April-mesiac lesov“ a koncom apríla pod názvom „Sobota pracnej cti“. Po tomto vysielaní sa uskutočnila bráda na očistenej verejných priestranstiev, pri Dome smútku a pri príslavbe Kultúrneho domu.

Rozhlasový knížok odvysielal reláciu k 1. máju s pozvaním občanov na účasť dôstojného oslávenia Prvého mája v okresnom meste.

8. mája bol prevedený spomienkový večer v Agitačnom stredisku z príležitosti osláv Dňa víťazstva. K tejto akcii bola zameraná aj nájomná agitácia a propagácia v obci, na Materskej škole, Základnej deväťročnej škole a v Dome kultúry.

Osvetová beseda privítala hostujúci súbor Zárodu slovenského národného povstania zo Žiaru nad Hronom, ktorý zahral v Kultúrnom dome dirádelne predstavenie „Krásť Svatopluk“.

V miestnosti Agitačného strediska bolo zriadená výstava žienstských ručných prác pod názvom „Kreis životu“, na

Ktoraj zriadení sa aktívne podielal Slovenský zväz žien.
V oblasti záujmowej umelcnej činnosti bola udeľená z od-
boru osvety penážna odmena Folklórnej skupine Osretovej be-
sedy v Lutile v sume 1000 Kčs. Špevácky súbor žien za do-
provodu harmoniky absolvoval 40 hodín nácviku ľudových pies-
ní. Vystupoval na všetkých štátnych oslavách a z príležitosti
občianskych obradov a jubilejných slávností.

Telovýchodná jednota usporiadala v júli a novembri tanecné zábavy. Ky-
via produkčnú činnosť aj v tréningu žiakov a dorastu TVJ. Členo-
via Telovýchornej jednoty sa aktívne zúčastňujú brigádnickejch
prác organizovaných Mestskym národným výborom.

Oslava Slovenského národného povstania sa opäťto uskutočnila
na začiatku školského roku 1978/79 s týmto programom:

1. Slávnostny prejav riaditeľky ZOS s Hudcovou o novej rýchornej koncepcii.
2. Kooreferát predsedu Mestského národného výboru, s Jozefom Kružliakom
o priebehu bojar Slovenského národného povstania v Lutile a na okoli.
3. Kultúrny program žiakov ZOS : piesne a básne o bojoch partizánov.
4. Kladenie venor na pamätné tabule v obci a na hrob partizánov
v mestnom cintoríne.

Oslava Veľkej októbrovej socialistickej revolúcii sa uskutočnila
v novembri z príležitosti verejnej stranicej schôdze DOD-KSS za účasť
128 ľudí. Oslavu vedol predseda DOD-KSS s Javoriský, ktorý po slávnost-
nom prejave,, unedl ďalšie body programu:

1. Recitácie básni o VOSR predviedli zvážaci a zvážacie, SZM.
2. Vystúpenie folklórneho súboru žien DB. Za doprovodu harmoniky
spievali revolučné a ľudové piesne v ruskom jazyku.
3. Po diskusií občanov bol premietaný vhodný sovietsky film o leninovi.

Zbor pre občianske záležitosti uskutočnil v r. 1978 tiež akcie: ZPOZ
Slávnostné uvítanie dečí do života :

1. Ján Kosorinský,	7. Ján Bugel
2. Ružena Bahnová	8. Ľubomír Imriš
3. Zuzana Maľá	9. Andrea Pruzinová
4. Peter Bakos	10. Alena Kružliaková
5. Daniel Baláz	11. Marián Skladan
6. Peter Paulík	12. Michaela Nárožná

Oslava SNP

Oslava VOSR

Slávnosť akt z príležitosti striebornej svadby:

1. Vincent a Terezia Valenčovi	4. Michal a Rozália Paaloví
2. Ján a Emília Roobovi	5. Jozef a Anna Mikušovi
3. Jozef a Rozália Pinkovi	

Zlatá svadba: 1. Jozef a Katarína Nárožní.

Slávnosť pri odchode do dôchodku učiteľov:

1. Anna a František Osvaldovi	2. Matilda Minková

Jubilanti - 40 roční:

1. Ján Pargáč	6. Rozália Jakabová
2. Pavlína Bubláková	7. Mária Knopová
3. Mária Nárožná	8. Katarína Nárožná
4. Mária Valentová	9. Ján Komár
5. Štefan Bublák.	

Slávnosť dospelosti - 18 roční občania našej obce:

1. Eva Pruzinová	9. Viera Kydrová
2. Daniela Kéberová	10. Jana Baranová
3. Darina Imrišová	11. Helena Bahnová
4. Jarmila Štubňová	12. Mária Šinková
5. Katarína Šnapková	13. Dana Gašparicová
6. Veronika Balogová	14. Jozef Demko
7. Ivan Pruzina	15. Dušan Jančok
8. Milan Paal	

Rozvrstvenie obyvateľstva obce.

Deli do 15 rokov	166
uční a študenti nad 15 rokov	93
Počet pracujúcich v závode SNP	218
Počet družstváčikov, učiteľov a predavačiek	110
Počet dôchodcov	289 (z toho 119 žien)
Spolu	846 obyvateľov

Členovia výboru Požiarnej ochrany prevedli preventívne prehliadky v cekj našej obci a zážnamy z týchto preventívnych prehliadok boli zaslane na Mestny národný výbor. Pri prehliadkach sa u občanov našli len drobne nedostatky, ktoré boli odstránene v stanovenom termíne. V nesiači maji bola rozhlásom prevedená relácia na tému „Tarné upratovanie a rypalovanie trávy“. Požiarinci prevedli osem taktickejch cvičení. S účasťou členov na evičeniac je to uspokojuive. Treba zvýšiť zaújem niektorých členov pri evičeniac. Tak ako po mé roky, tak aj toho roku sa nepodarilo vyslať družstvo na súťaže. Za pomocí Slovenskej zväzu mládeže sa pokúsi nový výbor Požiarnej ochrany vytvoriť družstvo a v buducom roku sa zúčasniť súťaže.

Činnosť
Požiarnej ochrany

10. októbra 1978 sa zúčasníci požiarnice okrskového taktickejho evičenia, ktoré sa nieslo v znamení „Hasenie požiaru v polnohospodárskej“ a konalo sa na Jednotnom roľníckom družstve v Slátskej.

Členovia Požiarnej ochrany sa zúčasnili pri dvoch požiaroch, ktoré vznikli v našom katastri. Prvý požiar vznikol 21.januára 1978 na miestnom Jednotnom roľníckom družstvu, kde horel stoh lana. Pri lokalizovaní požiaru sa zúčasnilo 24 členov PO. Druhý požiar vznikol v Keluhe, kde sa zúčasnilo 22 členov. Pri lokalizovaní požiaru ma JRD požiarinci zotrvali na svojom mieste od 18,30 hod do 24. hod. pri 20 stupňovom mraze. V novembri sa prenedlo zazimovanie požiarnej techniky a očisťenie. Prevedli tiež vyskušanie a činnosť hydrantov v našej obci.

Plán volebného programu Národného frontu v roku 1978 bol stanovený takto:

Plán voleb-
ného progra-
mu: 1978

-Na úseku ZTV-1BV
šlo o tieľo akcie:

• elektrorozvody s finančným objemom	250.000 Kčs,
• Kanalizácia s nákladom	150.000 Kčs,
• Kanalizácia vleva Al-A s nákladom	198.000 Kčs
• Vodovod s objemom	226.000 Kčs
• mestna komunikačná vleva/A) s nákladom	200.000 Kčs
• mestna komunikačná vleka-AEF s nákladom	150.000 Kčs

Na týchto akciach sa preinvestovalo celkom 2.360.000 Kčs, kde plán ukladal preinvestovať len 1.250.000 Kčs. Na akciach sa bude pokračovať v roku 1979 a miestore z nich budú ukončené a skolaudované. Tiež práce prevádzka "STAVBA", výrobné družstvo Nitra.

Akcia Z
1978

Výstavba Kultúrneho domu podľa projektové dokumentácie sa má zabezpečiť - predavať 890.000 Kčs a v roku 1978 bolo určené predavať 100.000 Kčs a skutočne sa preinvestovalo cca 130.000 Kčs. Piekročených 30.000,- Kčs bolo z doplnkových zdrojov. Prevádzkárne MNV.

Údržba
1978

V údržbe bolo treba zabezpečiť akcie:

- Oprava kotolne v ZDŠ za 30.000 Kčs. Za tiež finančné prostriedky bola prevedená údržba ústredného vynáškovania a dodané ako aj namontované hromozvody.
- Na údržbe kina bolo plánované 10.000 Kčs. Za tiež finančné prostriedky sa prevedla výmena premiesa oiaho stroja, oprava zvuku, natretie kino-kabíny.
- Na úseku mestskeho hospodársstva mal MNV upraviť verejné priestranstvá v hodnote 30.000 Kčs. Počas roka 1978 upravilo sa priestranstvo s položením betónových obrubníkov, navozilo sa zeminy, vysadilo sa luži a okrasných šípov pred domom číslo 107. Toto upravené priestranstvo skrašilo úpravu obce v dolnej časti. Tiež sa vybudovalo parkovisko pre osobné autá pri cintoríne, ako aj smelisko za Domom smútku. Do mestskeho cintorína sa zapojil vodovod na polievanie a úprava hrobov.
- Začalo sa s úpravou verejného priestranstva pred domom číslo 2, kde boli už položené betónové rúry - vianniny, zhodila sa odpadová šachta a navozila zemina. V budúcom roku sa plánuje toto priestranstvo ukončiť, upraviť a vysadiť trvalé kríky, nakoľko počas letného obdobia zarastá toto priestranstvo burinou a kazí vzhľad obce.

V roku 1978 bol dany do užívania verejnosti Dom smútku.

V tomto roku bol prevedený záchrán pramene pri „Struhárovej“ sludni v sume 50000 Kčs.

Všetky tieto akcie boli zabezpečované národným výborom za veľkej spoluúčasti občanov.

Za spolupráce s Okresnou organizáciou miestnych komunikácií sa v Novej ulici vybudovali odpadové jarky položením betónových žlabov ich zabetonovaním a upravením komunikácií. Šlo o dĺžku 460 bežných metrov. Material bol dodaný organizácií miestnych komunikácií a občania si sami úpravu prevedli, každý pred svojim domom.

Pre zabezpečenie plnenia voľebného programu si naši občania dali socialistické záväzky, ktoré sa skladali z 289 individuálnych a 20 kolektívnych záväzkov v celkovej hodnote 404 980 Kčs a boli splnené.

Záväzkové hnutie bolo organizované poslancami MNV a bolo zamierané na skrášlovanie a zvelaďovanie obce, úpravu prieskamstiev, úpravu rodinných domov, pomoc poľnohospodárstvu a podobne.

Zdravotná situácia v Lutile v roku 1978 bola dobra. Zvyšený rast životnej úrovne sa priaznivo prejavuje aj na úseku zdravia obyvateľstva. Výrazne je trvale nízka novorodenecská úmrtnosť, temer vymizli sociálne choroby sociálne slabých vrstiev, ako boli tuberkuloza, vymizla chudoba rôboc, každý občan má trvalú sociálnu istotu a najmä starí ľudia, ktorých vek sa ustanovne predĺžuje, majú zabezpečenú pokojnú starobu v dobrých miestnych podmienkach. Výživa ľudu je nadpriemerná, pretože materiálny dostatok prebehol zdravotnú uředomnosť ľudu.

Tým sa nám vynárajú nové problémy na úseku ochrany zdravia i osvedy – tvrdí obrovský lekár zo Žiaru nad Hronom MUDr.

Algiz Vido. V roku 1978 sme nemali nadmernú nemocnosť. Začiatkom roka prebehla malá epidémia chriplky a niekoľko sa sporadičky vyskytli hnačkové ochorenia, oreie kiahne a mumps. Priebeh chriplky najmä u starších ľudí a zamestnancov JRD sme zmiernili aj očkováním, ktoré sa ukázalo veľmi účinným. Po skúsenostach v roku 1977 sme preočkovali proti chriplke v roku 1978 76 drúžstevníkov. V roku 1978 nám chorobnosť veľkým dielom zvyšoval vysoký počet úrazov, aj keď sa oproti roku 1977 znížil celkovo o 6.... V roku 1978 sme mali 28 úrazov vyžadujúcich prácineschopnosť, ani jeden smrtelinný. Pracovných úrazov bolo 13 a nepracovných 15. Mužov postihlo 20 úrazov, ženy 8. Pracovných úrazov u

Zdravotná
situácia

muzov bolo 8, u žien 5. Nepracovných úrazov malo 12 muzov a 3 ženy.

Pôrodnosť sa o mesiac zvýšila u nás, narodilo sa 12 detí, a sice 6 chlapcov a 6 dievčat. Úmrtnosť občanov bola primeraná: zo- mrelo 11 osôb : 4 ženy a 7 muzov. Akto pričinou smrti prevažujú choroby sieda a ciev.

Rozbor kult-
pol. pomerov.

Spoločenské organizácie:

	Počet členov.	Predsedca:
Slovenský zväz mládeže (SZM)	23	Jozef Polón
Čsl. červený kríž (ČČK)	47	Terézia Kosegyová
Slovenský zväz žien (SZŽ)	52	Mária Mikušová
Slovenský telovýchorný oddiel (STVO)	30	Ing. Milan Glezl
Čsl. zväz požiarnej ochrany (ČSZPO)	49	Dušan Kružliak
Včelársky spolok	17	Jozef Gontko
Zväz protifašistických bojovníkov	28	Antol Paal

Funkcie:

Riaditeľ Osvedovej besedy (OB)	Anna Vítázková
Knihovník Miestnej ľudovej knižnice	Anna Osvaldová
Vedúci kina Miestneho nár. výboru	Pavol Kuttner
Vedúci Klubu mládeže	Ján Pargáč
Vedúci rozhlasového knižku	Pavol Kuttner
Vedúci knižku Názornej agitácie	Jozef Gontko
Vedúci Agitačného strediska	Anna Vítázková
Predsedca Zboru pre obč. záležitosti	Mária Mikušová
Kromikár Miestneho národného výboru	František Osvald
Vedúca Pionierskej organizácie	: Helena Osvaldová
Riaditeľ Základnej deväťročnej školy	Emilia Hudecová
Riaditeľka Malerejky školy	Oľga Pruzinová

Pranostika z ústneho podania starších ľudí. Ľud pranostiky používa, ale sa už nimi neradi. Viac ich sledoval počas súkromného hospodárenia, kedy sa nimi ďaľšočne nadil. Toho času sa spomínajú v rozhovoroch:

Dodatok:
Pranostika

- V našej obci sa predpovedalo počasie na celý rok tým spôsobom, že si starší ľudia zapísali počasie v mesiaci decembri od Lucie do Vianoc, t.j. 12 dní = 12 mesiacov. Príčom si každý deň zaznačovali presne v každom dni, aké bolo počasie, na príklad do 10 hodiny pršalo a potom bolo pekne, z toho usudzovali, že v tom mesiaci bude začiatkom mesiaca (napr. do 10-teho) daždivé počasie a potom do konca mesiaca pekne.
- Ked' na Stromnice (2. februára) boli na strechách veľké ladvorecencie, že bude dobrý rok na konope, že biele narastú veľké.
- Ak stojí hus na sv. Katarinu na jednej mohe ma lade, na Vianoce bude stať na blate a opačne. Ked' hus stojí na sv. Katarinu (25. novembra) v blate, na Vianoce bude stať na lade.
- Za nesťastný deň v týždni sa považoval „piatok“. V tento deň sa nezačínať žiadna robota, že sa nevydaní, alebo sa horonilo, že klo sa v piatok velá smeje, že v nedelju bude plakať.
- Studený apríl, mokrý maj, bude žilko ako háj.
- Medardova krapka - 40 dní krapká.
- V mesiaci maji - Pantrác - Serfáč - Bonifáč = traja zamrznutí muži, očakávajú sa mrazy, ktorí spália zidene uhorky, fazuľu a podobne.
- Aj naše ľudia horonili, že počasie sa každých 7 rokov opakuje.
- Pod výdryom mesiaca sa horonilo, že ked' velá pršalo, že pri nastáti nového mesiaca sa počasie zlepší.
- Podľa chorania zvierat sa počasie predpovedalo:
 - ✓ Ked' vrany sadali po stromoch a krakali, horonila sa „Vrany kráči“, bude pršať.
 - ✓ Lastovičky nízko lelajú, bude pršať.
 - ✓ Slepky sa kúpu v prachu, bude pršať.
 - ✓ Kravý na pastre bazgovali (strekovali), muchy ich ťijnu, bude pršať.
 - ✓ Zabý večer veľmi kríkaju, bude pršať.

- ✓ V jeseni, keď je nasnovaných veľa dlhých pavučín a tieto
vyhľajú vo vzduchu, že bude dlhá, pekná a ľadlá jesień.
- Na hnoji cez noc narastali hriby, bude pršať: Zo susedovho
kochu (Komína) padá dym dolu, bude pršať; ak ide hore, bu-
de prekne. Bolí zlomenina (ruka, noha), bude zmena počasia.
 - Vietor tiahá od dole, bude pršať. Ak zhora, nebude pršať; keď
sú v advente vetry, súmy sa hučia, bude veľa ovočia.
 - Ráno zapálené zore dažď, večer vieskor. Na nebi sú "barance",
bude pršať: Obľúky idú hore, bude pršať; idú dolu, nebude
dažď. Nad Kelukou (tzw. kopeček, patienok med dedinou) je za-
valená hmla, bude pršať.
 - Raniaci dažď ako zimský pláč. Štítko rúško za horu v tam
bledé, bude dažď, červene, bude vieskor. Mesiacik je ohradený,
nebude dlho bez dažďa.
 - Keď sa po burke na horách parí, havrásia, lišky pečú chlieb,
pride ešte dažď.
 - Zo struska už chladný vieskor fukat' lacina. Po Matuši
(21.9.) círanku na usí. Michal (29.9.) všetko z podla spustia.
Od Gašta (16.10.) chvíľa poslála. Šimon a Júdy (28.10.) výhánia
bačú z búdy. Na Katarinu (25.11.) schovaj sa pod perinu.
Sv. Barbora (4.12.) tiahá sane do dvora.
 - Jasné Vianoce, tmavé Stodoly, dobrá úroda.
 - Radšej vidí bača o hromničiach vtka vo drore, ako
sedliata v košci.
 - So Agáta (5.2.) byra na sneh bohatá.
 - Suchý marec, studený apríl, molný máj, bude dobrá úroda
Lepšie jedno leto, ako sto zim.
 - Netreba Bohu o dažď prosiť, pride hned, keď zač-
neme kosiť.
 - Na sv. Vavrinec (10.8.) idú oriešky do venca (záplstenie
cibule do venca).
 - Keď sa Bartolomej (24.8.) vystúpi (vyciká) na ukorky,
tieko budú horké. (čiže skončila ukorková sezóna
na a ukorky nerastú.)

